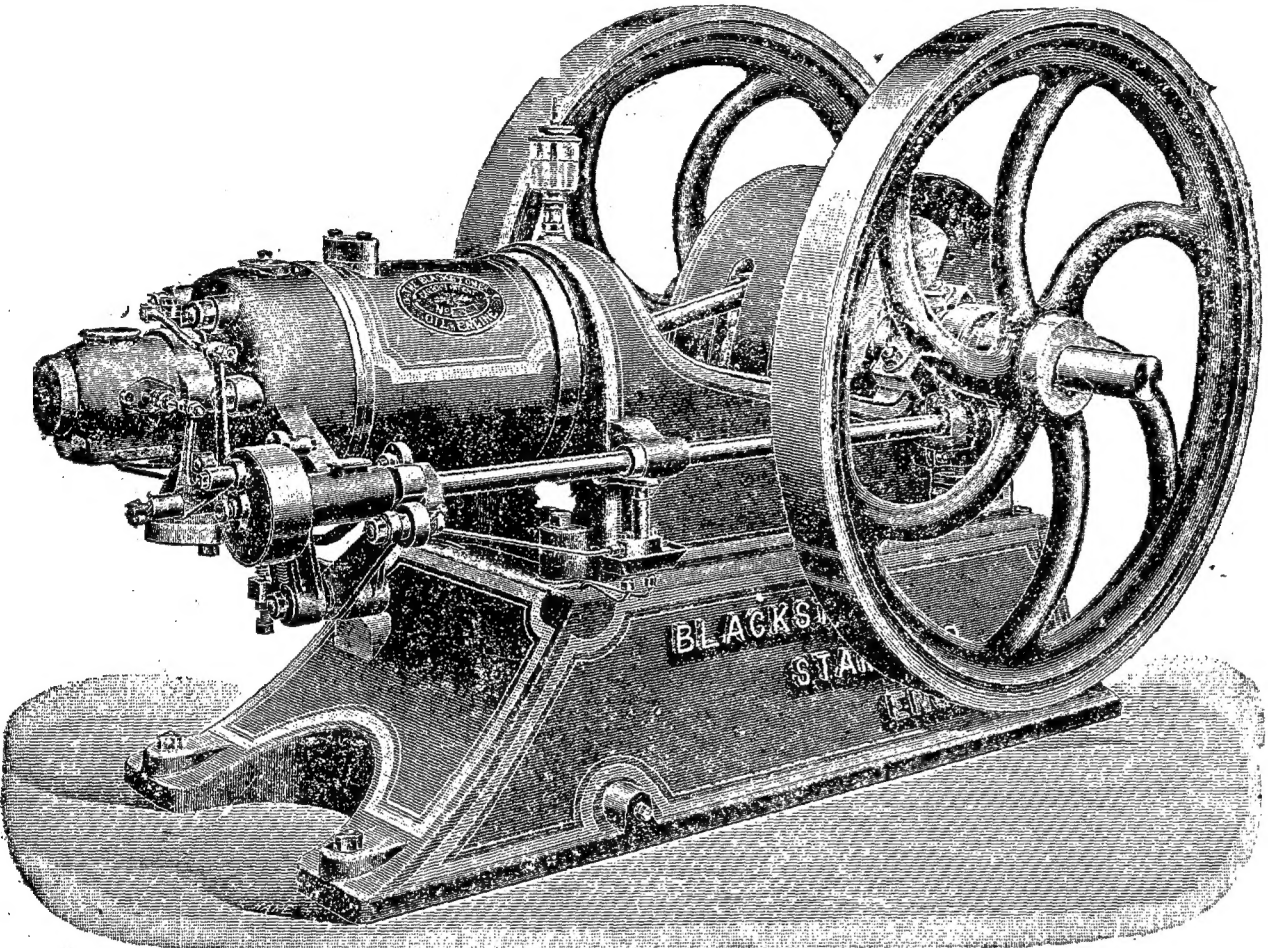

౩౯౫౦౯

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL: 6. } చెన్న పట్టణము 1920 వ సం॥రం జనవరి నెల 6 వ తేది మంగళవారము } NO. 229
సంపుటము. ౬ } సిద్ధార్థి నా మ ఫం వ త్స ర పు వ్య మా సె బహుళ ప్ర థ మ గ . } సంచిక ౨౨౯

బ్లాకు స్టాను ఆయిల్ ఇంజనులు.

కిరణనాయిలు, క్రూడు ఆయిలు మున్నగు చమురుల నువయోగించి పనిచేయునట్లు తయారు చేయబడినవి. ఈ రాజధానిలో అనేకమైన బ్లాకు స్టాను ఇంజనులు పనిచేయుచున్నవి. యజమానులకు మంచి తృప్తినిచ్చినవి. పూర్తియైన వివరములకును ధరలకును నేడే మాకు వ్రాయుడు.

సోలు ఏజంట్లు:

మార్షలు సన్స్ & కో., (ఇండియా) లిమిటెడ్,

1806

ఇంజనీయర్లు

నెం. 9, సెకండులైను బీచ్, మద్రాసు.

బొంబాయి, బెజవాడ, లాహోరు, తంజావూరు.

ఆమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ఇతర ఏవిధమైన నొప్పులను కూడ మా ఆమృతాంజనమును వాడి నంతమాత్రమున నయమగును.

చుర్రు వెల 0-10-0 అణాలు.

మోహిని తైలము రు 0-12-0
తామర తైలము 0-6-0
దంతచూర్ణము 0-2-0

ఆమృతాంజనం డిపో,

6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్ర దినపత్రిక చందా.

12 మాసములకు	18-0-0
6 మాసములకు	9-0-0
3 మాసములకు	4-8-0
1 మాసమునకు	1-8-0

ఆంధ్ర వార్తపత్రిక చందా.

12 మాసములకు	2-0-0
-------------	-------

“ఆంధ్రపత్రిక” పోస్టుబాక్సు నెం 212 మదరాసు.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాల్వలనుబట్టిన పాండితుల వ్యాఖ్యానములను కలగొనియున్న అపూర్వమునకునే కవిత్వమును కలిపి వ్రాసిన పుస్తకము ఆరోగ్యవ్యాధులను కలుగజేసే కారణములను తప్పక గాత్రమునకు జూరగవలసివచ్చును. ఈ పుస్తకము ఇతర వ్యాధులను నివారించును. పోస్టువారియే ఈ పుస్తకమును పంపింపవలెను. పంపునే ప్రార్థనము. (219)

వైద్యకాశ్రమి మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రము, 157, బాద్మిన్, బాన్

ఆరోగ్యభాగ్యము

వీనిని పొందు సన్మానమును బట్టి జీవనములోనే యుటకు కలమువారు ఆయన వైద్యులను సంగ్రహించును.

1706 వైద్య విద్య

ఆయన గ్రంథమును చదువును. కలిగియు, అభివృద్ధి చేయ. రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ, 21, చీవాటబాదు, మదరాసు.

విలేజిఆఫీసర్ల జీతములు.

1919 సంవత్సరం డిసెంబరు నెల 29 తేదీన గుంటూరు జిల్లా పీఠాల్ గ్రామములో లోక్ సభకు రహదారి బంగాళా యందు పగలు 9 గంటలకు ఆంధ్రజ్యోతి విలేజి ఆఫీసర్ల జీతంలో తెలిపిరి అత్యుగారి తిరుపతిరాజుగారు, నెల్లూరు, గుంటూరు, కృష్ణానగరాల విలేజి ఆఫీసర్లకు ఆంధ్రజ్యోతి విలేజి ఆఫీసర్ల జీతముల అభివృద్ధికి యేర్పడిన కమిటీమెంబరు ఎన్. ఇ. ముద్దూరుగారు దొరవారిని దర్శించి:-

ప్రభుత్వమున జరగజేయవలసిన విలేజి ఆఫీసర్ల జీతములను జీతముల అభివృద్ధినిగూర్చియు (శ్రీ దొరవారిని స్తుతిచేయుచు) కార్యములను చదివిరి:-

అటవీయకు డిప్యూటీమెంబరు దాఖలుచేసిరి. దొరవారు తెలిపిరిగారిని అడిగిన క్రమమునకు అందుకు క్రమముగారు చెప్పిన జవాబులను యిందు క్రింద నడవించుకొనవలయునది. ఈ క్రమమునకు జవాబులను బాపట్లకాలూకా తహసీలుదారువారు కే. నల్లపాపయ్య అయ్యగారు తిరుపతిరాజుగారికి చెప్పియుండిరి. ఈ సభకు గ్రామద్యోగమును గ్రామసభ్యులకు తదితరములను ముఖ్యము రెండువందలవరకు చేర్చియుండిరి:-

క్రమ:-ఈ డిప్యూటీమెంబరు దాఖలుచేసినవారు యెవరు? జవాబు:- నెల్లూరులో జరిగిన ఆంధ్రజ్యోతి గ్రామద్యోగముల కాక ఫర్వములో ఆంధ్రజ్యోతి తరపున యేర్పడిన జనరలు తెలిపిరి అత్యుగారి తిరుపతిరాజుగారు అని తహసీలుదారుగారు చెప్పిరి:-

ప్రయోగింపబడినవారు దాఖలుచేసిన క్రమము క్రమము జీతముల హద్దులను యిచ్చిరిగారికి యిచ్చిరిగారికి అవుతుంది?

జ.-మొదట 81 లకు అవుతుంది తెలిపిరిగారు చెప్పిరి.

ప్ర.-యీ మొత్తము గాన మొదట యేవరులో నంది ఖర్చుపెట్టవలెను?

జ.-గ్రామములో తహసీలుదారు మొదటగారికి యేవరులోనంది తీసి యిచ్చుచున్నారో అత్యుగారు మాకున్న యిచ్చించవలెను.

ప్ర.-ఈ మొత్తము యిచ్చించిన విలేజి ఆఫీసర్లకు యిచ్చు వక అదానమున దాని చేసేటట్లు యిచ్చి కొంతమొత్తము మిగులుతుంది. గతక అందుకు వచ్చుకొనెదరా?

జ.-రెవెన్యూలమీద ఛార్జి చేయవలెను తగినదానివచ్చును. అది మీకు కాదు.

ప్ర.-ఇదివరలో 10-11 సంవత్సరముల క్రిందట విలేజి ఆఫీసర్ల జీతములకు వుండేదెంత? అప్పుడు యేలాగున యిచ్చుచుండిరి. ఇప్పుడు యెందుకు యిచ్చుచుంది?

జ.-10-11 సంవత్సరములకుండి తిరుపతి మామూలు తప్పిపోయినది. గతక యిచ్చుకు తిరుపతి యిచ్చుకు తగినదా పెట్టెదరు.

ప్ర.-గతక మొదటలో ఘోషించినవారు యిచ్చుచుండి యిచ్చుచుంటారు?

జ.-మేము చెప్పవలసిన జమీన్దార్లు. అన్నిటిపార్టీ మొదట యేలాగున యిచ్చుచున్నారో అలాగే మాకున్న మాకర్హములను అసక్రమించవలసినది.

ప్ర.-గ్రామమునకు వున్న కరణములలో పాటు యెందుకు జీతము జూచివేయవలెను. గౌరవార్థముగా యిచ్చుద్యోగములు యిచ్చుచుండినది?

జ.-కరణములకు వుండినంతవరకు మనకపులకు లేకపోయినప్పటికిని దత్తులములు, కిరిల, మేజిస్ట్రేటు గ్రామములలో బహు మొదలగు జవాబుదారి పనులు పట్టయిలు, యిచ్చుములు వుండుటలమునకు వున్న కూడా, జీతములు అవసరము.

ప్ర.-గ్రామమునకు వున్న పనులకు జీతము యెంతవరకు వుద్ధి చేయవలసినదెగాని అయితే గౌరవార్థముగా యిచ్చుద్యోగములు యిచ్చుచుండినది?

జ.-మునకు వున్న పనులకు యిచ్చుద్యోగము జీతము యిచ్చుచోయినప్పటికిని కరణములలో పాటుయిన యిచ్చించుట న్యాయము.

ప్ర.-కరణములకు యిచ్చుద్యోగములు గ్రామములో యిచ్చుద్యోగములు వుండుటగా జీతం జూచివేయవలెను?

జ.-కరణములకు యిచ్చుద్యోగములు యిచ్చుద్యోగములు గాన తెలిపిరి. ప్రతియొక్కరు అన్ని వ్యవహారములు తెలిపిరి. సరికొత్త డిగ్రీలు రిజర్వ్ డిగ్రీల వుండుటగాన. కరణం సహజము రుసుముల కేసు అక్కరలేదు. ఇవాంధూ మొదటి కన్ను కట్టుటల జీతమునకు జీతములు చాలక భూములను అమ్ముతున్నార.

ప్ర.-జీతములు జూచివేయవలెనని రుసుములకు బ్రాక్ నుడకు కేసుకట్టి రెండురూపాయల చొప్పున యిచ్చుటలు అట్లు వ్యాసుచేయించిన యెడల జీతముల వుద్ధి చేయవలెనని తెలుపగదా?

జ.-అన్ని గ్రామములకు బ్రాక్ నుడకు విస్తారము వుండవు. కొన్నిటికి స్వల్పముగా వుండును. వీటిలోనే విస్తారము సామ్యముగా.

ప్ర.-గ్రామద్యోగములు చేయు పనులు కష్టమున చేస్తారే. ఇప్పుడు చేయు పనులలో యేమియినా తగ్గించుటకు వీలువుందా?

జ.-కష్టమైన యిచ్చుకు చేయవలసిన పనులు అన్ని చేయవలసినదేను, బి.వి.మొలలో పెట్టి యిచ్చుట తగ్గించవచ్చును. ఇతరములలో విలేజి ఆఫీసర్ల తగ్గింపు, ముఖ్యము కష్టము చేయవలసినదేను. అది జవాబుచెప్పిరి. అది మిగిలిన దొరవారు అదంగలలో కూడా యేదమునాదని తగ్గించుటకు వీలువుందా? అలాగే యిచ్చుచున్నామని కలిపిచ్చిరి.

ప్ర.-జీతములలో బహుముఖము యిచ్చించవలసినదాని నానుకున్నా కే యెందుకు?

జ.-జవాబుండి మొదటగు పనులకు కలుమాన తాలూకా ఆఫీసుకు వీరివించుకొని చాలావిషయము నిట్లుంటారు. అందులకు బహుముఖము యిచ్చించవలెను అవసరం.

ప్ర.-తాలూకాకు కలుమాన రావలెననిచేస్తారు. కొద్దిపనులకు జమీన్దార్లకు వీరివించుకొనుటకు బహుముఖము యిచ్చించడం క్రమములలో తక్కువేదాని వుంటుంది. అందుకుగా తగిన మొత్తము జీతములలో చేర్చి యిచ్చుకొనదా?

జ.-కష్టమైనవారు తెలిసిరి. భూములవారి యిచ్చించి జీతములు జూచివేయించుకొనవలెను.

గుంటూరు జిల్లా కలెక్టరు రావులలో కావలసినవారు కూడ అట్లాతరపు డిప్యూటీమెంబరు దాఖలుచేసిరి. ఈ సభకు తప్పిపోయినవారి యిచ్చించుకొనరు సమయముచేతముగా వారి వారి కష్టములను మనవి చేసికొనిరి.

ఈ క్రమమునకు దొరవారు విమర్శించిన తర్వాత కరణములకు రు. 15 లకున్న మొత్తములకు రు. 10 లకున్న తక్కువచేసేదాని మొత్తము అప్పుడు తక్కువచేసేదాని యేర్పాటు చేయుచున్నది గ్రామసభ్యులకు రు. 10 లకు వరుసమున్న యేర్పాటు చేయుచున్నది యిచ్చిమొత్తము డిప్యూటీమెంబరు కాపీలు కుప్పకొనవలసినట్లుగా తెలిపిరి అత్యుగారి తిరుపతిరాజుగారికి వుత్తరువుచేసిరి. -మం. ముద్దూరు, గ్రామద్యోగముల సంఘము, నెల్లూరు తాలూకా.

మ-రా-రా-శ్రీ, తిరుపతి డిస్ట్రిక్టు మునసబువారి కోర్టులో.

O. S. No. 874 OF 1919.
వాదము:- 1. చంద్రగిరి తాలూకా యిచ్చిపట్టు గ్రామములో యిచ్చుకు అప్పి వాయుడి కొమారుడు చెంచువాయుడు. 2. కడర గ్రామములో యిచ్చుకు జీవిత్రీ వెంకటవాయుడి కుమారుడు ముద్దూరువాయుడు.

ప్రతివాదము:- 1. కడర తాలూకా గ్రామము మజరా కొత్తపల్లె గ్రామములో యిచ్చుకు పాపన్న కొమారుడు కన్నం తిలకంజయ్య. 2. వెంకటయ్య కుమారుడు చిలిచితుల వెంకటయ్య చంద్రగిరి తాలూకాలో వీరిన మంగిలిపట్టు మజరా కొత్తపల్లె గ్రామములో యిచ్చుకు శ్రీ కొండడ రామప్పామి వారి భవనమందిరము తరపున వై కనవరిదియందు వాయుడు కడర గ్రామమునకు లండరికిని బయలుగా (Representative Capacity లో), వై నమూరు చేయబడియిండు క్రమములపై యిచ్చుకు తెచ్చి యిచ్చుకు అట్టి కడర వాయుడు కడర గ్రామము లండరి తరపున దావా తెచ్చుటలో ఎరికైనను అట్లే పని యిచ్చుకు నెవల 9-1-1920 దిన వైకోర్టు వారి ఎరుకు నెరులో నైచు, స్త్రీదత్తములనుగా నైచు, లె: Authorised agent ముఖముగా నైచు, హాజరయి అట్లే పనిలను చేప్పకొన కలయునని యిచ్చుకులముగా తెలియజేయడ మయినది.

M. Venkatakrishnamachariar, B. A., B. L.
Pleader, Plaintiffs.

కావలెను.
8 తేదీ 10 మార్చి కవరు నెకండు హ్యాండు స్టేము ఇంజను బాయిలరు.
బండి వెంకటకృష్ణయ్య,
(1914) తొట్టలూరు పోస్టు.

కావలెను. 1980
వజస్థిలను వర్షరది కరిక్షించుటకు యిచ్చుకు సమర్థులగు సంచార ప్రతినిధులు కావలెను. అర్హతలను అనుభవమును బట్టి నెలకు 60 రూపాయలు మొదలు 75 రూపాయలవరకును జీత మిచ్చుబడును. ప్రయాణపు ఖర్చులు ప్రత్యేకముగా నియ్యబడును. జనవరి నెల 15-వ తేదీలోగా మేనేజింగు డైరెక్టరు, ఎన్వైక్లొవీడియా డైరెక్టర్ కంపెనీ లిమిటెడు అలహాబాదు అను విలాసములకు దరఖాస్తులను పంపవలెను.

కావలెను. 1980
జీతముమీదను కమిషనుమీదను ఒక నమృకమైన లిమిటెడు కంపెనీ చాటాలను విక్రయించుటకు ఏజెంట్లును కాన్వెనెన్సులను కావలెను. నెం 2:2 రు పోస్టు బాక్సు, ఆంధ్రప్రదేశ్ అని వ్రాయవలెను.

కావలెను. 1980
చెన్నపురి, విశాఖపట్టణము, తిరువూరు, మధుర, తిరువాన్కూరులందు ప్రతినిధులు కావలెను. కాన్వెనెన్సు కనులం దనుభవముకల వారును ఆయాపట్టణముల బజారుల విషయము బాగుగా నెరిగినవారును మాత్రమే దరఖాస్తులను పంపవలెను. అర్హతలను బట్టి నెలకు 30 రూపాయలు మొదలు 50 రూపాయలవరకును జీత మిచ్చుబడును. దరఖాస్తులతో యోగ్యతాపత్రికలను కూడ పంపవలెను. విలాసము మేనేజింగు డైరెక్టరు ఎన్వైక్లొవీడియా డైరెక్టర్ కంపెనీ, లిమిటెడు అలహాబాదు.

గొప్ప కుస్తీ పందెములు
వెంగుళూరు నగరమునందు 1920-వ సం॥ము జనవరి నెల 17-వ తేదీ శనివారము మొదలుకొని మైసూరు జింఖానావారి రెజ్లెంగు టోర్నమెంటు వారి అనుగ్రహమున కొన్ని కుస్తీ పందెములు జరుపబడును. రూ. 500, 300, 200, 150 ఘనమైన బహుమతులు పందెములో జయముందిన వారి కొసగబడును. ఇందు కరుదెంచుట కిష్టముగల పోటీవాల్లు ఈ క్రింది చిరునామాకు దరఖాస్తులను 1920-వ సం॥ జనవరి నెల 5-వ తేదీలోగా పంపుకొని ఇతర వివరములను కూడ తెలిసికొనవచ్చును.

ఆర్. సుందర రాజ్
ఆర్గనైజరు,
7/14 మట్ రోడ్డు, శంకరపూరు,
(1975) వెంగుళూరు సిటీ.
R. SUNDARA RAJ
ORGANISER,
7/14 Mutt Road, Shankara Pura,
Bangalore City.

Defy all Wrist Watches.
Not by name, but by test. Solid Silver case, Swiss made, open face, Keyless, Small and attractive, useful for both Ladies and Gents. complete with nice leather strap Rs. 10.
Money refunded in full if not satisfactory.
D. P. ROW & Co.,
Harris Road, Madras. S. C.

కంట్రిలు విచారణ

ఈ. పి. బాబుగారి వ. సి. ఎస్. గారి యెదుట

(మా ప్రత్యేక లేఖకునియొద్దనుండి)

దేవాద, జనవరి 2-0:11 స్వేచ్ఛాసభకు ఇ. పి. బాబుగారి, వ. సి. ఎస్. గారి యెదుట కంట్రిలు ఆగ్రహము విచారణ ప్రారంభమయ్యెను. ముఖ్యముగా సాహెబు బహదూరుగారు ప్రజల కమిటీ తరపున ఆశ్చర్యకర కాశ్యేరరావు గారును కోమలూడి గోపాల కృష్ణయ్యగారును మాగంటి సీతయ్యగారును హాజరై యుండిరి. విచారించబడిన మొదటిసారి ఆసారియూ జీవరాజుగారు రావక మా ర్యాడీ వర్తకుడు. వీరు సామవంతు మనీలాల్ అను ఫరూఖ్ భాగములు వారిట్లు చెప్పిరి.

“మా ఫరూఖులూ దేవాదలో కమిషన్ వ్యాపారము చేయుచుండును. కేవల జీవరాజు ప్రేమతో తేల్చి అనుభవము బొంబాయి వర్తకులను దార్మికాంజీ అను మదరాసు వర్తకులను మా కంపెనీ కమిషన్ ఇచ్చి మా ద్వారా ను మారు యేడుచేసి ఉప్పును విక్రయించుచు విక్రయమును విక్రయించు ఖరీదుచేసి దేవాదలో కొట్లలో నిలవసాగిరిని తాళము చేసుకొని యుండిరి. కడచిన జూలై నెలలో ముఖ్యముగా సాహెబుగారు దేవాదలో మా ఆఫీసుదగ్గరకు వచ్చి సాహెబుగారిచే నడవ ముగ్గురు కొట్లలో విక్రయము యెంత నిలువమున్నదో చెప్పవలసివచ్చి మా ర్యాడీ గుమాస్తాల నిద్దరు అడుగగా వాళ్లు మాకు తెలిపారు. మా యేజులుగారు బొంబాయి వెళ్లివారు. తాళము చేతులు మావద్దలేవు. అని చెప్పివారు. ఆ ప్రకారము ప్రేమమెంటు వ్రాసి దస్తరు చెయ్యవలసివచ్చి సాహెబుగారు రదిగివారు. వారు దస్తరులు చెయ్యలేదు. వాళ్లనిద్దరు సాహెబుగారు వెంటనే పోలిసులను దివ్యురీతి మాజిస్ట్రేటు వెళ్లి వామడుగారి బంగారాకు తీసికొనివెళ్లి ఆరాత్రి విచారణచేయించి చెరి 50 రూపాయలు జరిమానా వేయించివారు. ఆరాత్రి జరిమానా యిచ్చినతర్వాత 10 గంటల ప్రాగ్దుఖాయి పోలిసువా లాలోనుండి విడుదలచేసివారు. మరునాడు ఉదయము ముఖ్యముగా సాహెబుగారు వై చెప్పిన ముగ్గురు వర్తకులయొక్క విక్రయపు కొట్ల కన్నీటికిని నీళ్లుచేసివారు. ఈ సంగతి తెలిగిరిని విక్రయగా సేతును యిద్దరు బొంబాయి వర్తకుల గుమాస్తాలను బొంబాయియండి దేవాద వచ్చితిమి. మదరాసుండి దార్మికాంజీగారి గుమాస్తా లిద్దరుగూడ దేవాద వచ్చినారు. బజారున విక్రయ ముమొదలు లేవన్న తెండర్లైన దేవాదము. మిరు చెప్పిన చొప్పున డిపోజిట్ చేసినారు. అని చెప్పివచ్చిరి సాహెబుగారు విసలేరు. భోరు (సివిల్ కల్యూన్ డిప్టిడైరక్టరు) గారివద్దకు వెళ్లి మా తెండర్ల సంగి కరింపవలసివచ్చి చెప్పివచ్చినారు. వారు రేపు ఉదయము రావలసివచ్చినారు. మదరాసు భోరుగారివద్దకు వెళ్లిగా సాహెబుగారు వలసకా దస్తావజు. కావున తెండర్ల అంగీకరింపబడవచ్చును. తరువాత కేవల జీవరాజు గార్ల తాలూకు విక్రయము సాహెబుగారు కమాండీయరుచేసివారు. ఆ విక్రయముదేవాద వర్తకుల కిప్పించివారు. ఫ్రీంజీ తేల్చి అను బొంబాయి వర్తకుడు సాహెబుగారు ద్వారా కమాండీయరు చెయ్యగూడదని కలెక్టరుగారికి నోటీసు యిప్పించి రిలవంట్ల నడవ నుకు కొట్లలో నీళ్లతోనుండి తరువాత దేవాద తహశీలుదారుగారు నీళ్లుతీసి దేవాద వర్తకుల కిప్పించివారు. కొద్దిగా ఉప్పు దుబియ్యము ఉండి చెడిపోయినందున వానిని తక్కువధరకు బజారులో నమ్మకన్నారు. ఈ మధ్యకాలములో దార్మికాంజీగారి గుమాస్తాలు ముఖ్యముగా సాహెబుగారిలో మాట్లాడుకొని కమాండీయరు లేకుండా చేసికొని ఉప్పును విక్రయము ముమారు 2500 బస్తాలు తెండర్ల సంగి కరింపజేసికొని మదరాసునకు రవాణాచేసి అమ్మకన్నారు. ముమారు 115 బస్తాల విక్రయము వాళ్ల యిచ్చినవచ్చినట్లు బజారులో నమ్మకన్నారు. ముమారు 450 బస్తాల విక్రయము మాడు పట్టిగా ముఖ్యముగా సాహెబుగారి ద్వారా స్వామిపూర్ణుడిపోలవారికి యెక్కువ ధరకనగా 15-3-0 అ కలెక్టరుగారి రేటుయి యుండగా 15-9-0 చొప్పున 15-15-0 చొప్పున అమ్మకొన్నారు. నడవ యావత్తు విక్రయము అమ్మగా వచ్చిన యావత్తు ఖరీదును నడవ కంపెనీవారి గుమాస్తాలు వాకు యిచ్చి మాతెక్కులలో వారిపేర జమకట్టించివారు. మదరాసు

నుకు తెండరుమీద యెరుకులియైన 2500 బస్తాల ఖరీదు మాత్రము కొన్నివారు మదరాసులో దార్మికాంజీగారికి యిచ్చినందున వాతెక్కులలోని జమఖర్చు రాలేదు. రిక్విర యావత్తును వాతెక్కులలో జమఖర్చు అయినది. ముఖ్యముగా సాహెబు గారిద్వారా అమ్మిన మాడు పట్టిల తాలూకు విక్రయములో రెండుపట్టిల సామ్య పూర్తిగా వాకు చేరి వాతెక్కులలో జమ కట్టబడినది. మూడవ పట్టి 78 బస్తాల కిచ్చు తు 1218-14-0 అ రావలసి యుండగా 468-14-0 అ మాత్రమే దార్మికాంజీగారి నడవ యిచ్చిన గుమాస్తాలు మాతెక్కులలో జమకట్టివారు. ఈవిధముగా వాతెక్కులలో జమకట్టి యున్నది. దార్మికాంజీగారి తాలూకు 78 బస్తాల విక్రయము కిచ్చుకు కలెక్టరుగారిద్వారా వచ్చినది 468-14-0 అ అని మాతెక్కులలో వ్రాయించివారు. ఇంక 750-0-0 అ రావలసి యుండి ఆసామ్యేయవలసి గుమాస్తాల నడుగగా నీకు యెరుకు పూర్వో యిచ్చింది జమకట్టుకో అని వాతో చెప్పివారు. నేను మదరాసుకు దార్మికాంజీ కంపెనీవారికి 750 అ తక్కువ వచ్చింది అని వాగినాను. ఉత్తరము నకల వాత్రమ్మ బుక్కలలో నున్నది. దానికి వాకు జవాబు వ్రాయక వాళ్ళగుమాస్తాలకు వాకు యావత్తు సంగతి చెప్పవలసివచ్చి వ్రాసియున్నాను. గుమాస్తాలు వాడగ్గరకు వచ్చి మాతో చెప్పకుండా ఉత్తర మొదలుకు ఖామందుకు వ్రాయలే, కమాండీయరు చెయ్యకుండా వదిలివెట్టి యెక్కువ ధర లిప్పించి తెండర్ల సంగి కరింపజేసి మాకు నడవము తేసికొనుటకు కలెక్టరు సాహెబుగారికి 750 రూపాయలు తీసికొనివారు. అని వాతో చెప్పివారు. ఈ సంగతి సాహెబు చెప్పినతర్వాత కోజా బుక్క వాట్సుగారు రినికేచేసివారు. అనర్థా బుక్కను స్టాంపు రిజిస్టరుకు ప్రస్తుతుకొని తీసికొని రమ్మని యింటికి సాహెబుగారికి. తరువాత పొందు ప్రామాణిక సెక్రెటరీయూ మ్యూనిసిపల్ కమిషనరును ఆంగ్లేయ భాషాభాషా కలవాడును వైపులను అను అడ్డవెట్టి వెంటకురు వాధ రామశేషయ్యగారు దేవాద వర్తకుని విచారించి వారు. ఆయన 29 కి కింబరు విచారించబడినప్పుడు సామ్యములో యేమిచ్చి చెప్పలేదు. కంట్రిలు సుబంధమైన ఆగ్రహముల గూర్చి మిరచేయిన చెప్పెదరా అని అడుగగా నేను చెప్పవలసివచ్చెను లేదు. వాకేమియు ఆగ్రహము జరుగలేదని చెప్పిరి. వీరదివలకు కమిటీవారి యెదుట సామ్య మిచ్చుటలో తమ తాలూకును తమ జాతుంటు భాగస్థులకు కోడూరి సీతారామయ్యగారు మొదలగువారల తాలూకును మొడికేట్లలోని భావపు కొట్లకు నీళ్లు వేయ్యగా ముఖ్యముగా సాహెబుగారిని వీరిభాగస్థులలో నొకరు సాహెబుగారి బంధువు డైన ఆకివీడు సాహెబుద్వారా నీఫాన్స చేయించుకొని కమాండీయరు లేకుండా చేసికొని తమ భాగస్థుల తాలూకు కొన్నివేల బస్తాల భావపు విక్రయముచేసి అమ్మకొనుటకు నందిగాను తాలూకాలో డిపో ముఖ్యముగా సాహెబుగారివద్ద తెచ్చుకొనిరినియు కోడూరి సీతారామయ్యగారిపేర నందిగామడిపో జరుగుచున్నదనియు యింతుకు ప్రతి ఫలముగా ముఖ్యముగా సాహెబుగారికి రివేల రూపాయలు యిచ్చుటకు యేర్పాటు చేసికొన్నట్లు తమ గుమాస్తాచెప్పె ననియు అనిరి. ఈ సంగతియు 29-6 తేదీన ఈ సాహెబు చెప్పి యుండవలసిన యింకొక విధి వినిపించబడి ఈ సంగతియు అడుగగా తాను వెనుక కమిటీ యి సంగతియతో నిచ్చిన ప్రేమమెంటు విషయము వాస్తవమే యనియు కాని దర్మిలా తాను విచారించగా ముఖ్యముగా సాహెబుగారికి లంచము క్రింద రివేల ఖర్చు వెట్టబడ లేదనియు గర్భ మెంటువారితో పోరాడుటకు ఖర్చు వెట్టబడునై నడవ రివేల మా భాగస్థులు తీసివట్టును తనకు దర్మిలా తెలిసినదనియు యిసాహెబు చెప్పి వారు. ఈ సాహెబు తిరిగిపోయినా దని కమిటీతరపున నూచించబడినది. ఇదివలకు రెండవకోజా విచారణలో దేవాద వర్తకుడు వేల్చోయి కనకయ్య అను వైపుకు వెనుక కమిటీ వారియెదుటయిచ్చిన సామ్యములో ముఖ్యముగా సాహెబుగారు చాలా పక్షపాతముగా కొద్దిమందికి మాత్రమే కమాండీయరు నడవ యిచ్చుచున్నదనియు తాను 4 వేల

బస్తాలవిక్రయము స్వామిపూర్ణులకు నష్టమయినప్పటికి రివేల రూపాయలవద్దను పొందినప్పటికి నుమారు 400 బస్తాలకంటె కమాండీయరు నడవ తనకు యిప్పించలేదనియు చెప్పియుండియు యి విచారణలో ముఖ్యముగా సాహెబుగారు వేరు పాతము లేకుండా న్యాయముగానే ప్రవర్తించు చున్నారనియు యెదరుసామ్యు హాజరు తరచుకొని యుంటే వారికి కమాండీయరు నడవ యిప్పించు చున్నారనియు వెనుకటి క్లెక్కుకు వ్యతిరేకముగా కిప్పిరి. అప్పుడు మాడు సాహెబు తిప్పి వేయబడి నందున వెనుకటి దాని రిప్పముగా చెప్పివా దని కమిటీ తరపున వాట్సుగారికి చెప్పబడి వెనుకటి క్లెక్కుయత్తును గూర్చి సాహెబు క్లెక్కుకు బడినది. వెనుకటి క్లెక్కుయత్తు తాను యిచ్చినవనియు అందు మీద సంతకము తనదేననియు సాహెబు ఒక్కొక్కరు రివేల తేదీని తిరిగి వాట్సుగారి యెదుట ఆసారియూ జీవరాజుగారు విచారించబడిరి. ఆ యెదుటయు నుండియు ఆయనతాలూకా కోజా బుక్కయు స్టాంపుబుక్కలన్నియు తనిఫీ చేయబడి వాటిలోని పద్దులు గుబరాతీభావముండి తెనుగున తర్జుమా చేయబడినవి. తెక్కులలో ఆయన చెప్పినట్లుగానే వ్రాయబడి యున్నది. ఆఖరు పద్దు కలెక్టరుగారి ద్వారా వచ్చిస్తే జమ కట్టబడి యున్నది. కాని వ్రాసులోమాత్రము తనకు నేను చెప్పలేదనియు యెక్కువపుట్టుకలని చెప్పిరినియు ముఖ్యముగా సాహెబుగారు చేసిన ప్రకృతి అనుగుణముగా జవాబు చెప్పిట్లు తెలియుచున్నది.

తరువాత వారి గుమాస్తా వీరం వెంకటనరసయ్యగారు విచారించబడి మాగురు వర్తకుల విక్రయపు కొట్లు నీళ్లు వేయటకు వైకోజా సాహెబుగారు తమ మర్యాదీ గుమాస్తాల నిద్దరు ముఖ్యముగా సాహెబుగారు తమ ఆఫీసునుండి దివ్యురీతి మేజిస్ట్రేటుగారి బంగారాకు యిద్దరు పోలిసు కనిపేర్చియు యొక్క హవాలో పంపిరినియు పోలిసు కనిపేర్చియు యెద్ద సంకెలల బోళ్లుమాదా యుండెననియు తానుమాదా దివ్యురీతి మాజిస్ట్రేటుగారి బంగారావద్దకు పోతి ననియు చెప్పెను. విచారణ రివేల తేదీ వాయిదా వేయబడినది.

ప్రజల కమిటీవారు ప్రత్యేక ఆఫీసులవలన విచారణ చేయించవలసివచ్చిన గర్భ మెంటువారిని రిపోర్టులో కోరియుండిరి. అప్పుడు వాట్సుగారు జిల్లాకలెక్టరుగా నుండిరి. ఇంతలో వాట్సుగారిని బదలాయించి మూడుగారిని కలెక్టరుగా చేసిరి. మూడుగారి విచారణకు కమిటీవారు రంగీకరించిరి. కాని, విచారణము వలననే గర్భ మెంటువారు కొంతకాలము వాట్సుగారిని యిజిల్లాలోనే యుండి యిజిల్లాకలెక్టరుగారికి సహకారిగానుండి తనిచేయటకు యేర్పాటుచేసిరి. వాట్సుగారి విచారణ చేయచున్నాడు.

ఇందువిషయమై యేమి చేయవలెనో యోచించుటకు గొంకొండ వెంకటప్పయ్యవంటివారు యింకొకరు దేవాద దయచేసియున్నారు. వేమూరి వెంకటసుబ్బారావు వంటివారు కూడ రేపు వచ్చెనరకు. ఈనెల రివేల తేదీని వాట్సుగారి విచారణమైన తమ ఆసక్తియును (ప్రకటించుటకు ముందుక ఆఫీసును విచారణాధికారిగా నియమించుటకు దొరతనమువారిని కోరుటకును కృష్ణజిల్లా రైతాంగ వర్తక అనసర సమావేశము దేవాదలో జరగనున్నది. పర్యవసానము ముందు చూడవలసియున్నది. గొంకొండరావువాడుగారికి తండ్రి యిచ్చబడినది. నేడో రోజు వచ్చెద రని నిరీక్షించుచున్నాడు.

మలయ చందనము

గనేరియా అను పెంగోకమునకు వలసము, వధ్యులు లేదు. వీరివారిలో వనిలేదు. ఎలుపు, తెలుపు, వచ్చు, అను మాను నిధముల పెంగోకమును మూడు పూటలలో ముప్పును. అనేక రాజులు కుటుంబములలో వాడబడిన గొడవ పదము. కల డిప్టి-1 కు 2-4.

పంచంగము
కాద్రసంవత్సరము, శ్రీపాదవారిది. అనేక ధర్మశాస్త్రవిషయములు కలవు. వెల 1-కి 0-2 నాలుగు ప్రతులకు తక్కువ వంతుబడవు. (1251) గంధర్వపార్వతీ, రాజు

వార్తాంత్రాపరము

[వైటరు వజ్రస్థి]

మెసపటామియాని వేదిక

లండను, డిశంబరు 31:—హ్యూయెట్టు గారు మెసపటామియాను గురించి వ్రాసిన నివేదికపై విమర్శన చేయుచు వైస్మన్ క్రిస్టిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. మెసపటామియాపై నిలుపై నెట్టి గూఢచర్యం నొనరించిన వాటిని బాగ్రత్తగా ఆర్థిక దృక్పథమును బట్టి ఆలోచించవలయును. మెసపటామియా వాక్రమించుటకు ప్రతిపక్షపక్షమున మన కశరిమితమును వ్యయమును, బాప్రావిషయమున చాల సామ్యమును పెట్టవలసి కన్పించును. అచట నొక ప్రాంతమును నెలకొల్పటం గూడ చాల అవసరముగ నుండవలయును. మెసపటామియా ప్రాంతపు ప్రజలనుండి పర్యవేక్షణలలో తాత్కాలిక సంధిపాటికండియు సాంఘికమును ప్రయత్నములు చాల విశేషముగ నున్నవి. వీటి కంత వ్యయమైనదో గతము మెంటువారు చాల వివరముగ తెలుపవలయును. హిందూత్వపు సరిహద్దు ప్రదేశములందు జరిగినట్లే మెసపటామియా సరిహద్దు ప్రదేశములందు గూడ చిల్లర యుద్ధములు జరుగునో లేదో ఆసంగతము ప్రజలకు బాగుగ బోధపడగలదు.

మొగ్గింగుపాట్లు క్రిస్టిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది.—వానా జేత సంఘమువారి తీరపున దాని లాభార్థము మనము మెసపటామియా పరిపాలనా భారము నిర్వహించుచున్నాము. మెసపటామియా దేశము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు చిక్కవలయునని మన రాజకీయ వేత్తలు చేయుచున్నంతటిని బ్రిటిషు ప్రజలు చాల బాగుగాకాతలో దిలకించు చుండవలయును.

మెసపటామియా, ఇండియా, ఈజిప్టు కష్టాంతి నోపిలు నలొని కాలముండి బయలుదేరిన 1500 మంది బ్రిటిషు సైనికులలో కాలిడోనియా స్త్రీమరు క్రిందటి నెల 31 తేదీని ప్లయమారు జేరినది.

యధాపాఠిలోపికములు.

లండను, డిశంబరు 31:— 1919 ఆగష్టు 4 వ తేదీని మెసపటామియాలోగాని ఇండియాలోగాని రూపాయలలో ఉపకారవేతనముల బడయుచున్నట్టి వారికిని, సామాన్యపరిస్థితులందట్లు బడయు గలిగెడివారికిని చెల్లవలయు యధాపాఠిలోపికము రూపాయలకు 1 పి. 4 పెన్సెల లెక్కకు చెల్లింప బడవలయునని మాంజేగు గారు నిర్ణయించిరి.

ఈజిప్టునందలి సిక్కి.

లండను, డిశంబరు 31:—కెయిరోనుండి వచ్చిన కంఠి వార్త లిట్లు తెలియబడుచున్నవి— ఈజిప్టు జేతయలంద జున, వివిధ ప్రతిష్ఠాపనల ప్రతిభలును కమిషను వామద్ద కేటెంచి నిర్ణయించి మాట్లాడవచ్చునని మిల్నరు ప్రభువు గారు ధృఢ ప్రకటనను బాగ్రత్తగా వ్రాసింది, పరిపూర్ణ స్వారాజ్యము నిజమగుచు వారాయాహ్వయము నిరాకరించిరి.

ప్రాన్సు సైనికుల ఉపకార వేతనములు.

ప్రాన్సు, డిశంబరు 31:—ప్రాన్సు ఆర్థికమంత్రి ఛేం బరను యత్యవసాయము జర్మనీ సహాయమున ప్రాన్సు 14 మిలియన్ల మార్కులను సైనికుల ఉపకార వేతనముల నిమిత్తమును, 10 మిలియన్ల మార్కులను ఆక్రమణ మండలముల లాభార్థమును చెల్లించెను.

ప్రాన్సునందలి భారత సైన్యములు

మార్స్లీసు, డిశంబరు 31:—ప్రాన్సులోనున్న కట్టకడ టిటి సైన్యములు మార్స్లీసున కేగిరి. ఇంక మూడుమాసములలోన ప్రాన్సు దేశమును విడలి స్వతంత్రమునకు మరలగలవు.

కెప్టెన్ ఫ్రెడెరిక్ గాడ్ఫ్రీ గారు మరణించిరి.

యమ్యస్థితి

ఇంగ్లండు, డిశంబరు 31:— మిత్రమండలి కమిషను, అడ్మిరలు కోల్పాకు ప్రభుత్వమువారు ప్రాన్సు నాయకుల రెయిల్వే సంరక్షణ భారమును జెకోల్లావుల కిచ్చు కేరించిరి.

అడ్మిరలు కోల్పాకుగారి తిరోగమనము.

లండను, డిశంబరు 31:—వీకింగునందలి వైస్మన్ విలే ఖతుడు 25 వ తేదీనాటి కట్టలో అడ్మిరలు కోల్పాకుగారి తిరోగమనంబరము జరిగిన భయంకరాంశములకు తెలియబరచెను. రెయిలు మార్గమును సంరక్షించు చుండిన సైనికులలో అంతఃకలహము సంభవించుటవలనను, రెయిలు రాకపోకలు పూర్తిగ చెడిపోవుటవలనను గలిగిన బాధ యంతంతకాదు. ఈవ్యవస్థలను జెక్కులకును గల సంబంధములు గూడ చెడినవి. నీవేరియా సైనికాధికారి జనరలు కెప్టెన్ గారు జెక్కుల సేనానియధ్యక్షులను జేరిరి. అందువలన ఇంగ్లండును నకు బోవుచుండిన కోల్పాకు సేనాని సైన్యము లాగిపోయెను. వారివద్ద 650 లక్షల సావనల భన ముండిపోయెను. ఈవ్యవస్థ సేనానులు గూడకలించుచున్నారని, తిరోగమనమునకు కారణభూతుడైన జనరలు మోరారావుగారిని పట్టుకొనుటలో మా ఖ్యో ద్యోగి చంపబడినట్లు బ్రిటిషు ఆర్మీ గే యల లో 25 గురు తప్పిపోయిరి. జెక్కులు వారిని సంరక్షించ బ్రయత్నించు చున్నారు. ఇంగ్లండును మ్యూన్సిపలు కాన్సిలువారు బోల్షెవిష్టులతో సంధిచేసికొన ప్రయత్నించు చున్నారు. అందుచేతనవటి బ్రిటిషు ప్రజలందొక వోటికి బోవుచున్నారు. ఫ్రాన్సుక సైన్యముల విశ్వసించుట కొక మాత్రమును వీలులేకున్నది. రెండుకటాలములు తిరుగబడి తమ యధికారులను చంపి బోల్షెవిష్టులతో చేరినవి. జెక్కులకు గూడ ప్రభుత్వము వారిమీదకంటె సాంఘికవారుల మీద ఎక్కువ అభిమానముగ నున్నది. అందుచేత ప్రజలకంత యిష్టముగ లేని ఈ ప్రభుత్వము వారికినహాయము చేయదగినో గూడ దో విశ్రమించుచు వారు బాగుగ ఆలోచించవలయును. ప్రస్తుత స్థితి విజృంభణ సైన్యముల ఆగమనము వలననే చక్క బడగలదు. అందులకు బోల్షెవిష్టుల నణువగోరుచు జపానునకు సంరక్షణభారము మెప్పగింపవలయును.

బోల్షెవిష్టుల సంపుట

లండను, డిశంబరు 31:—పారశీకమునందును, కేకేసి యా యందుకు బోల్షెవిష్టులు ఇంగ్లీషు పాండునోటులను స్పష్టించి విచ్చలవిడిగ వ్యాపింపజేయు చున్నట్లు అన్నది. బోల్షెవిష్టుల వరాజయము.

లండను, డిశంబరు 31:—హార్వార్డునకు పరాజయము గలిగినదని బోల్షెవిష్టు ప్రకటనము తెలియబరచుచున్నది. మొదట వారా రంగమున వార్వనదినాటి యావలకు బోల్షెవిష్టుల మరల బలవంతమున వెంకట తిరుగవలసిక వారైరి. దెసికిన సేనాని నెరించుచుండిన బోల్షెవిష్టు సైన్యములు నీ ఏతనది కమిషనున కేగిరి. ఏకటిరినో సావునగరము వాక్రమించు కట్టించుచున్నారు. అడ్మిరలు కోల్పాకుగారి నెరించుచున్న సైన్యములు అతని మిబడించుచున్నవి. క్రతువులు పారిపోవుచు విడలిచి తుపాకులు మొదలగు వాటిని బోల్షెవిష్టులుగూడ దీయుచున్నారు.

బోల్షెవిష్టులను పారద్రోలుట.

లండను, జనవరి 1:—ఈవ్యయందలి గత 15 దినముల సంకతిపంద్యముల నన్నిటి సభికారులు క్రోడీకరించి ప్రకటించిరి. అనమారమునబట్టి ఈ త్రైరహ్య దేశకందలి ఈవ్యవస్థ సైనికుల సావధ్యము ప్రకటనమునకు నన్నదని తెలియుచున్నది. బోల్షెవిష్టు సైనికుల చక్రవలను గూర్చి భయపడవలసిన అవసరములేదు. ఎఫ్సోయిను లింకను రెడ్లుల నోడింప బ్రయత్నించుచున్నారు. రెడ్లులు గూడ నట్లనే క్రతువులను వెంకట తిరుచుచున్నారు. యక్రయములో పెట్టుకొనిన సైన్యము విభజింపబడినది. ఈవ్యవస్థ రాజకీయములందెపుడంత ప్రధాన స్థానము వహించియుండలేదు. దక్షిణ ఈవ్యవస్థలో దెసికిన సేనాని ఇంకను వెంకట కరుగుచున్నాడు. బోల్షెవిష్టుల సైన్యము లతి వివరముగ మీదబడుటయే దానికి కారణము. తూర్పు ఈవ్యవస్థలో రెడ్లులు దూటోరు సేనానిని మంగోలియ సరిహద్దున కంపుచున్నారు. రెయిలు మార్గమున స్ప మిత్రమండలి సైన్యములు నీవేరియ సైన్యములతో గలసి వెంకట కరుగుచున్నవి.

సెమిన్యపుసేనాని.

లండను, జనవరి 1:—ఇంగ్లండును మొదలు ఆమరు పరకును గల ప్రదేశమున సెమిన్యపుసేనాని సైన్యాధికారిని నిలుమింపబడెను.

వేల్పు యువరాజుగారు

లండను, డిశంబరు 31:—వేల్పు యువరాజుగారి కలస ప్తకీయ వర్తకుల వివరము లింకను తెలియలేదనియు, రిసానులో

వా రాష్ట్రీలియా కీ మార్చి నెలలో వయవమయ్యెదరని నమ్ముటకు వీలులేదనియు, బహుశా 1920 వ సంవత్సరాంతముననో 1921 వ సంవత్సరాంతముననో హిందూదేశమున కేగవచ్చుననియు, పిమ్మట వారు దక్షిణాఫ్రికా కేగవరనియు రైటరు గారు తెలియబరచిరి.

జర్మను సైనికసంఖ్య

లండను, జనవరి 1:—క్రస్తుతము జర్మను సైనికుల సంఖ్య 10 లక్షలకు మించియుండునని అధికారులు మదింపు చేసిరి. అందులో 4 లక్షలకంటె ఎక్కువమంది సైనికులును, 12 వేల వానికులును ఉన్నారు. పాడుగాక నింక ననేక మంది కలంటియరులును, నీవిలు గార్డులును ఉన్నారు. వారిలో కొంతమంది నుంచుట సంధిపరకులకు ప్రతికారముగ నున్నదని ఉన్నత సభవారు జర్మనులకు తెలియ బరచిరి.

సంధిపరకులు

ప్రాన్సు, డిశంబరు 31:— సంధిపరకుల నమలులో ప్రకటించుట కేమీమి యేర్పాటులను జేయవలయునో వాటి నన్నిటిని జనవరి 6 వ తేదీలోగా నిర్ణయింపవలయునని ఉన్నత సభవారు నిశ్చయించుకొనిరి. ఆ సోజుసంధి సంకేతములన్నియు జరుగునని కలంపబడుచున్నది. సంధిసంకేతము పూర్తియైన నెంటున 1921 వేల టన్నుల సావికా సామగ్రి సర్పించవలయును. కిక్కిన సామగ్రిని 30 మాసముల లోగా ఇచ్చివేయవలయును.

గ్రేప్రభువుగారి ప్రయాణము

వాషింగ్టను, డిశంబరు 31:—గ్రేప్రభువుగారు న్యూయార్కునకు బయలుదేరిరి. అచటినుండి జనవరి 3 వ తేదీన తమ ఇంగ్లండునకు బయలుదేరును. పెన్సిల్వేనియా విల్సన్ గారిని కామటకు విశేష ప్రశంసలను లొనరింపబడలేదు.

నూతన వత్సరము

ప్రధానమంత్రి సంజేతము.

లండను, జన 1:—డెయిలీ టెస్టాఫిషియల్లో లా యడు బాగ్గి గారి నూతన సంవత్సర సంజేతము ప్రకటించ బడెను. “విజయ నూచకమును ఆశాప్రసన్నమునగు సంధిసంకేతమును గాంచిన సందర్భమునకు స్వాగతము. ఈ నూతన వత్సరము భావ్య భివృద్ధి నూచక మై తనరాజునో లేక నిరాశను గూలదోయినో ఆసంగతి చాల కరువ నువమీదనే యాధారపడి యుండును. ప్రపంచ పునరుద్ధరణార్థము మనయందలి ధైర్యమక్రమ త్యాగవత్కమగు నమయము వచ్చిం. ఈ సమయమున మనలో మనము పోరాడితిమేని మనము దుర్బలుల మగుటయేగాక మన యభివృద్ధికి గొప్ప ఆటంకమును గలిగించినవారమగుచును. కాని మనమంద ఆమోక సత్వముతో ఆస్పృశ్య ప్రేమను పుచ్చెనెమిమే యధ్యక్షునందొప్పిన మహాకార్య కీర్తికి మరొక వన్నె తెచ్చినవారమై మన ప్రజలకు సౌఖ్య సంపదల నొసగుమివార మగుదుము”

కార్మికమంత్రి

లండను, డిశంబరు 30:— ఇప్పటికి మూడుమాసముల నండి యారంభమైన పోతపనివారల సమ్మెకట్టు నెట్లనో పరిష్కరింప వలయునను ఉద్దేశముతో కార్మిక మంత్రి లండనున రాహ్వనింపబడెను.

రహదారి చీల్పు

లండను, డిశంబరు 30:—ప్రేజ్సు యూనియను కాంగ్రెసు పార్లమెంటు కమిటీ ప్రతినిధులుగ బోవుచుండిన సోవియట్టు ప్రతినిధులు రహదారి చీల్పు గోరగా ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించిరి.

బ్రిటిషు వారి ఆదాయము.

లండను, జనవరి 1:—క్రిందటి మూడు మాసములలో వచ్చిన ఆదాయము 23,72,52,905 సావనలు. క్రిందటి సంవత్సరము మూడుమాసములలో వచ్చిన ఆదాయము కంటె 7,15,07,767 సావనల ఆదాయము ఎక్కువగ వచ్చెను.

☞ కౌముది గోపాలరావు గారు,
4, ఆచారప్పన్ సందు, జార్జ్ టౌన్, మదరాసు.

ఆంధ్రవత్రిక

1920-వ సం॥ జనవరి నెల 6-వ తేది

మంగళవారము

భారత జాతీయ స్వరూపము

జాతీయ మహాసభ

ముప్పది నాల్గవ జాతీయ మహాసభ భారత జాతీయ జీవనమునందు నూతన యుగమును సృష్టించినది. జాతీయ మహాసభ నలంకరించిన సహస్ర సంఖ్యాకుల ప్రేమపుష్పల పరమోత్సాహము స్థిరసంకల్పము నిర్మల హృదయము సత్కార్య స్వభావము విశుద్ధమైన దృఢమైన సహాయమైన భారత జాతీయ స్వరూపమును వ్యక్తము చేసినవి. సభాస్వరూపమునకు దినదినమును నూతన వికాసము గలిగినది. రాజ్యాంగసంస్కరణ శాసనమును 22-వ తేదిని ప్రవర్తింపజేసెను. రెండవ దినమున సమగ్రహితము ప్రకటించబడినది. అనుగ్రహవ్రతానుసారముగ వంజాబు నాయకు లొకరినెంట నొకరు జాతీయ యాత్రా సేవనమున కమృతపరమునకు వచ్చుచుండిరి. హాకిషనులూ సత్వీకాలు రాంభజదత్తు కిమలు దునిచందు మంగళసింగు మొదలగు మహాజనులు చేరినపుడు ప్రజల హృదయభావములు మారుచుండెను. వీరి యాగమము వంజాబుదేశస్థులకు గృహదేశస్థులకు పరమానందమును గలుగ జేసినది. నిత్యోత్సవములు విజయ ఘోషములు స్వాగత కృత్యములు ప్రజాహృదయములనుండి మహాసభా ప్రతినిధుల హృదయములకు ప్రసరించినవి. అమృత సరము జనలు వారసుభవించిన దుర్భర దుఃఖ పరంపరలను స్వీయసాదర సందర్శనమున మఱచి పోయిరి. భార్యాబంధుపుత్రాదుల పునఃసంఘాన సమయమునం దానందసందర్శనమునకు స్థానము గలదు గాని ద్వేషభావ సంస్కరణమునకు స్థానము లేదు. అమృతసర జన హృదయ సంచిత మైన యానంద ప్రభావము మూరజేశాగతులైన ప్రతినిధుల హృదయములను చలించ జేసినది. దృఢసంకల్పములతో తీర్మాన పరంపరలను కట్టగట్టుకొని వచ్చినవారి కార్య విధానము తారుమారై నది. సహజానంద బల సమక్షమున నాయకుల మంత్రబలము వ్యర్థమైనది ముక్కుది నాల్గవ మహాసభ కీ వైకల్య మేల గలిగిందను సందేహ మాతృవ్యహాసనను మఱచిన జాతీయవాదులకు గలిగినది. దిల్లీనగరమునందు సుస్థిరమైన జాతీయజలమును ప్రదర్శించిన మహాసభ యందొప్పును సంకల్పభావము గలిగినది. మద్రాసు నాయకులు జాతీయకక్షమునకు వంజాబునందు బలము తగ్గునని భయపడుచుండిరి. ఆభయము సార్థకమైనది. కారణములు శాశ్వతభృంతర వ్యవహారములందు సందర్శనీయములు. ఇంగ్లాండు నందు మాంటేగు సింహాక్రభువు సర్ శంకరం నాయకురాలు వ్యవహారములను నైపుణ్యముగ నడుపుగలిగిరి. భరతఖండమునందు తిలకు మహారాజ గాంధీ మహాత్ముడు రాజ్యాంగ రంగము నందు తిరిగి ప్రవేశమును జేసిరి. వీరి బలము కార్యక్రమమునం దుత్తము గోచరమైనది.

తిలకు మహారాజునకు ప్రతిఘట్టములవాసము రాజ్యాంగవ్యవహారానుభవమును గలిగించినది. రాజానుగ్రహవ్రతము వారి హృదయమును కరిగించినది. హృదయానుతాపమును దెలుపుచు

తిలకు మహారాజు మోంటేగుగారికి "ప్రతిఘట్ట సాహచర్యము" చూపెదనని తంతివార్త నంపెను. ఈ వార్త సంపుటయందు చెన్నపురి జాతీయ వాదులతో గాని వంగజాతీయవాదులతో గాని సంప్రదింపలేదు. ఇది జాతీయవాదులకు హృదయ శల్యముగ బరిణమించినది. అమృతసరము కాంగ్రెసునం దిభావమే భిన్న కక్షముల భేదాభిప్రాయములకు నిజముగ బరిణమించినది. వంగ మద్రాసు జాతీయవాదుల కక్షమున సత్యమూర్తిగారు నాయకులుగ నిలబడిరి. మహారాష్ట్రాది జాతీయవాదుల కక్షమున తిలకు మహారాజు నాయకుడుగ నిలబడెను. అఖిలభారత జాతీయవాదుల కక్షమున గంధీమహాత్ముడు నాయకుడుగ నిలబడెను. ఈ కక్షములందొక కక్షమునకు మించిన విశాలభావమును కేషించిన పక్షములు గలిగి యున్నవి. సత్యమూర్తిగారి సంకుచితభావము తిలకు మహారాజుని భావముల కెగిరిపోయినది. రాజప్రసాద ప్రకటనమునకు తిలకు మహారాజు మదనములను సమర్పించ గోరెను. అతి జాతీయవాదుల కక్షమున సత్యమూర్తిగారు చూపిన ప్రతిఘటనము వ్యర్థమైనది. వంజాబునందు ప్రజావ్యవహారములను నిడించును గంధీమహాత్ముడు ముచ్చాదించిన తీర్మానమును తిలకు మహారాజును ప్రతిఘటించినను గంధీమహాత్మునకు విజయము గలిగినది. భారతీయ లాత్మస్వరూపమును రాజ్యాంగ సంరంభమునందు మరువవలెనని స్వామి శిర్డీకర్షించిన చంద్రపా గంధీగారుల ప్రసంగములు వ్యక్తము చేసినవి. ఆత్మసాక్షి గానకు మూలమైన రాజ్యాంగ లాభములను భారతీయు లపేక్షించరని గంధీమహాత్ముడు లోకమునకు వ్యక్తము చేసెను ప్రజలు స్వీకర్యమును భాగ్య విస్మయించగలరని గాంధీగారి తీర్మానమునకు జూపిన సాదరభావము వ్యక్తము చేసినది.

రాజ్యాంగ తీర్మానముకల్ల సుప్రసాదమైన వాదప్రతివాదములు రోమావేశములకు ఫిక్కరములకు నిండలకు బెడరింపులకు గారణబులైనవి. రాజ్యాంగ సంస్కరణము లాశాభంగ కరములైనను వానిని ప్రవర్తింపజేయుటకై సాహచర్యమును మాంటేగుగారికి కృతజ్ఞతను వ్యక్తము జేయుట ధర్మమని గంధీమహాత్ముడు మదన మోహన మాలవ్యగారు కట్టుకట్టిరి. సత్యమూర్తి పాలు దాసు కస్తూరి రంగశ్యాం గారు తిలకుగారు మొదలగు జాతీయవాదులు గంధీమహాత్ముని ప్రతిఘటించుటకు బూనుకొనిరి. గంధీమహాత్ముడు బెడరింపులకు జలించలేదు. వంజాబుమునకు భయపడలేదు. ఆత్మస్వరూపమును మరువలేదు. నిర్భయముగ విస్పష్టముగ దృఢముగ స్వీయాభిప్రాయమును మహాసభకు బెలియజేసి విజయమును బడసెను. భారతీయులు వారి యాత్మ స్వరూపమును మరువలేదని వారు మహాసభయందంగీకరించిన తీర్మానము విస్పష్టము చేసినది. రాజ్యాంగాందోళనమునం దీవాదప్రతివాదములు విజయ కరాజయములు నూతనధర్మమును సృష్టించినది. కేవలము జాతీయవాదుల సమీకరణము ధర్మరహితమైపును విజయమును గణించజాలదు. తామసము రాజసమునకును రాజసము సాత్వికమునకును నిలువజాలదను ధర్మమును నిర్మూలమైనది. సభావ్యవహారములు విశేషభాగము హిందీభాషయందు జరుగుట వలనను ప్రజలకు రాజకీయ విషయములందు గల గాఢాభిమానము వ్యక్తమైనది. సకలవిధములను 34 వ జాతీయమహాసభ రాజ్యాంగ జీవనమునందు నూతనధర్మమును నూతనదృక్పథమును నూతనకక్షములను సృష్టించినదని సభావ్యవహార క్రమము వ్యక్తము చేసినది.

వైద్యశాలలు

మదరాసు రాజధానియందున్న వైద్యశాలల 1918 సంవత్సరపు కార్యవేదికము మాతాగ్నాలయము జేరినది. సామ్రామాది కారణములమూలమున వైద్యోద్యోగుల సంఖ్య తగ్గినది. అందు మూలమున వైద్యాలయముల సంఖ్యను కూడ తగ్గించుట సరమాయెను. 1918 సంవత్సరము జనవరి 1 తేదీకి రాజధానియందు 707 వైద్య ప్రతిష్ఠాపనములు కలవు. 24 కొత్తకొలెలును బడినవి. ఇదివరకు మూసివేయబడిన వానిలో 7 మరల పునరుద్ధరింపబడెను. 16 ఒక తరగతినుండి మరియొక తరగతికి మార్చబడినవి. 3కి వైద్యశాలలు ఈవత్సరమున మూసివేయబడినవి. బరంపురము, విశాఖకట్టణము, కాకినాడ, బందరు, గంటూరు, మున్నగు ప్రధానస్థానములయందున్న ఆస్పత్రులను ప్రభుత్వయాజమాన్యము క్రిందకు గొని రాబడెను. సంవత్సరపారంభమున 42 బోలీసువైద్యశాలలును, అడవులు, సర్వేలు, కాలువలు మున్నగువానికి 11 డిస్పెన్సరీలును కలవు. రైల్వేవైద్యశాలలలో రోగులసంఖ్య హెచ్చుచున్నది. ఇచ్చటనుండి చికిత్సకు పొదువారిలో మరణములు గతవత్సరమున 0.36 వంతునందుగా, యీ వత్సరమున 0.57 వంతున నున్నవి. ప్రైవేటు ప్రతిష్ఠాపనములు 53 కలవు. వీనియందు ఔషధముల నొందుగారి సంఖ్య గత సంవత్సరమున 38080; యీ సంవత్సర మీ సంఖ్య 3,31,933 వరకుతగ్గెను. ఇందులకీ వైద్యశాలలలో కొన్ని మూసివేయబడుటయే కారణము. లోకలుభాగుల వైద్యశాలల యందును యిట్టిఫలితములే గానవచ్చుచున్నవి. ఇక ఆవాసులు వృద్ధి జొరచుచున్నది; వ్యయముకూడ తదనుగుణ్యముగనే పెచ్చినది.

సంవత్సరము ఆదాయము వ్యయము
 1917 రు 32,62,973. రు 32,25,439
 1918 రు 35,66,594 రు 35,85,619
 ఉన్న ఉద్యోగుల జీతములను వృద్ధిచేయుటకును, భవన నిర్మాణము మున్నగు కార్యములకును ఈ యధికమొత్తము ఖర్చుచేయబడెను. ఈ విషయముల నన్నిటినిబట్టి యోచించినయెడల ప్రజాపరిమలులకు తగినంత వైద్యసహాయము లభించుట లేదు. స్పష్టము కాకలదు. ఎల్లెడలను రోగుల సంఖ్య వృద్ధిచుచున్నది. కొన్ని స్థలములయందు దీ మొత్తమున తగ్గుదల గావించినను అందులకు వైద్యశాలలు మూసివేయబడుటయే కారణ మగుటచే యొందరో రోగులు వైద్యసహాయము లేక కడిముండి రని సులభముగా నూహించవచ్చును. అందు ముఖ్యముగా 1918 సంవత్సరమున విషజ్వరాది సామ్రామికవ్యాధులు చేతమున ప్రబలి వేలకొలదివాడులు తమవారత వేసికొనినవి. మహూవి, ప్లేగు వ్యాధులు యథా ప్రకార మనేక దేశములయందు స్వచ్ఛాదవిహారము సలపుచున్నవి. ఇచ్చుమెంజా జ్వరమునకు తగిన ఔషధములు కనుగొనబడనట్లు తోచుచున్నది. ఏలనన నిన్యాధివలన సుభవించిన మరణములసంఖ్య యపారముగ నున్నది. ధనవంతులును, దరిద్రులును కూడ ఈ వ్యాధిచే పీడితులైరి. ఎట్టి చికిత్సవలన నైనను యీ వ్యాధి కుదురుట లేదని నివేదికయందు దంగీకృతమైనది. వీని కన్నిటికిని తగినంతమంది వైద్యులు లేక పోవుటచే ముగ్ధునిపాలిటీలును లోకలు బోధులును వైద్యులను పంపవలసినదని సర్దుచు జనరలు గారిని గోరి యుండిరి. కాని, వీరిలో ననేకులు సామ్రామికవకుబోయి యుండుటచే తగినవారు లేరని సమాధాన మియ్యబడెను. దీనినిబట్టి తగిన ఔషధసహాయము లేక యనేకు లిజ్వరముభారి బడిరని సుల

దర్శి చెంచయ్యగారిలో సంభాషణము.

నిన్నటిదినము ఉదయము 11 గంటలకు నిర్బంధమునండి విమానములై చెన్నపురి కేరళించి దర్శి చెంచయ్యగారి, ఆంధ్ర జన్మ స్వాంత్య రక్షణసంఘకార్యదర్శి గారి యం. పి. యన్. శర్మగారిలో కలసి మాతాభివృద్ధి కలసి విశ్వసీల చెంచయ్యగారికి కలసి సంతోషములు కార్యసాధనమునండి యు, ఆంధ్రదేశమున గామింపలేదు. విజయపుతో వారు మానద కేరళించి, ఆనన మలంకరించిరి. నిర్బంధవాచనము మూలమున వారికిల కేరళి కై, వాత్సల్యమున, అనేక ముందు లితికయించెనని, వారి సంభాషణము మూలమున కనగిన వచ్చును. వారు సమాజముగ క్రైస్తవ స్వభావులు. వారు వజిన కష్టములగున్న గ్రుచ్చి గ్రుచ్చియడిగిన పిచ్చుటగాని, కొంచె మయినను బయట పెట్టలేదు. ఎట్టి కష్టముల సమధింపని వారవలె, క్రైస్తవసమస్యల గూర్చియు, భౌతిక ద్రవ్యము గూర్చి యు, వారు భారతముగ మాటలాడ జొచ్చిరి. ఆంధ్రదేశ మిట్టి ధీమతి గనినందులకు, ఆంధ్రము గర్వకడలని యున్నా రు. మాకును వారికిని క్రైస్తవి సంభాషణము జరిగెను.

మేము:—మీరు తిరిగి స్వాతంత్ర్యము బడసి మారుభ్య కేరళించినందులకు మా మిత్రానందము గలిగినది. మీరే రాజ్యము లెన్నగ నున్నారా?

చెంచయ్యగారు:— నాకేరళాజ్యము భాగము నే యున్నది. నాకు మీరు లేవని గొవము లేదునున్నారు. అది నాకష్టము లేదు.

మేము:—మీయిష్టమున కింకేమి మీరులేరు. ఆంధ్రము తమ సంతనమును తెలియబుటకు కేరళించినను సమాజకేరళము నున్నాడు. మీరు క్రైస్తవి భావమునకు కట్టుబడి యుండవలె.

మేము:—(హాసముతో) నాకింకను నిర్బంధము దిప్ప లేదా?

మేము:—మీరెట్లనినాది చాల కాల మునునది గాబోయి.

చెంచయ్యగారు:— ఇట్టికి రిక్తి సంవత్సరములు. నాకు సంవత్సరములు నేను ఆమెకాలో భవనా నుద్ద్య వర్ధినిండు యుంటిని. అవిన్నుట కిక్తి సంవత్సరములు నిర్బంధవాచనము నుండినది. ఆమె ఇప్పుడు అన్యథాముగ నుండి వాకై పరిత

భముగ జెప్పనగును. ఒకవేళ సంగ్రహమావసర ములపై వైద్యులు పోకయుండినను రాజధాని యుండలి అవసరములకు వీరిసంఖ్య యెంత మాత్రము చాలియుండదని మేమిదివరక నేకవర్షా యములు సూచించి యుంటిమి. కాని యీకారణమున జనులు నిస్సహాయులై యుండవలసిదేనా? దీనికి సాధనాంతరము లేదా? ఇంతవరకును క్రభు త్వమువారు కేవల మాంగ్లవైద్యకోవిదులే సమర్థు లగువారిని తలంచుచుండెరి. క్రభల కాయుర్వేద వైద్యులవైనను, అవిధానమువైనను అభిమాన మధికముగ నున్నది. ఆంగ్లవైద్యులు దుర్లభముని చెప్పుచున్న ఇంపుయెంజా జ్వరమును మనదేశీయ వైద్యులు సులభ మగు మందుల మూలమున తుమర్చి గలిగిరి. గోదావరిజిల్లాలోయై అభ్యుక్తు లీవిషయమునే దెలుపుచు, ఇంపుయెంజా జ్వర పీడితులనేకులు ఆయుర్వేదవైద్యులచే చికిత్సల నొందిరినియు, వారి యావధములు గణమునిచ్చు చున్నట్లు తెలియుచున్నదనియు జిల్లాభోర్డు నివే దికమున ప్రాసీయుండిరి. కాని వీరికి తిగిన రాజ పోషణము, ప్రోత్సాహము లేక పోవుటచే వీరి మూలమున సంఘమునకు గలుగవలసిన లాభములు కలుగకున్నవి. ఈసమయమున వైద్యశాఖవారు తిగినంతమాది. ఆంగ్ల వైద్యులు తేరని నిస్పృహ జెంది మిన్నకుంటుట కంటె ఆయుర్వేదవైద్యుల సేవకులకు నియోజిం చు తెంతయు యుక్తియుక్తముగ నుండెడిది. మిగు లస్వేచ్ఛ వ్యయముగల వీరి యావధములు ప్రజల కందుబాటులో నుండెను. ఇంతటినుండి యెనను క్రభుత్వవా రీమాచనానుగణ్యముగ వర్తించిన

వీరుచున్నదని తెలిసికొనుట కెంతయు, అందోళన పడు చున్నాను.

మేము:—మీరు కారాగృహమునం దెట్టిభాషలు కలుగ వలెనని చెప్పిం.

చెంచయ్యగారు:—(ఆశ్చర్యముతో) నన్నీద్రుత్వ ననేకు లడిగినా రు. బయటివాకి, కారాగృహజీవితముగూర్చి ఎంతమాత్రము తెలిజునటుల తోచుచున్నది. నేను, ఏ నేరమునకై కేరళించడక పోయినను, స్త్రీబుధులకిగ నుండినను, కారాగృహమునందు వడిన బాధలు వర్ణ వాతీరములు. కారాగృహ సరికమావమే. నేను దెప్పబడింటిని. చాలకాలము గుండలనొంటిని. ఇతరభయ దీయకడె దుప్పనబాధలను స్వతఃగ తలకొంటిని. జయ యవార్తలు జేసెడి అక్రమముల గమగొంటిని. కాని వాటిన్నీ టిని క్రస్తుతము వివరింప దలపెట్టలేను. ఈవిషయమై వాయుకు భవముల దెలుపుచు, సుకమాత్రమును చూర్చుచు వాయుకుల చితిని. కానవారు జయములో ననుభవించుటకు బాధలభిక్తమై నేను మాన్చు గోరగా, కోడలంబ్రహ్మ జయమున కంతుబడితిని.

మేము:—మీకేమియునకు, వార్తాపత్రికలుగాని, గ్రంథ ములుగాని నెప్పుడు జేయుచుండెదా?

చెంచయ్యగారు:— ఈ నాల్గు సంవత్సరములనుండి యు, దేశమున జేయేమాన్యుల కలిగినో నాకు తెలియవు. కలకత్తా జయములో నింతకన్నకు నుండి ఏర్పాటులు గలుగు. చెన్న రాజధాని కారాగృహమున మిగుల ఉత్పత్తియై దున్నది.

మేము:—మీసామెల్ల జరిగె మార్పులు వర్ధింపరాదు అగూర్చి మీకు తెలియునా?

చెంచయ్యగారు:— నేటికేరళానీ వింటి. కాని నీకృత్యములో మార్పులుకాద నేను ఆమెసూచులు కారాగృహభావన నుభవించెడిది. అందలి కష్టములు నాకు అనంతకై వేద్యులులే. అరుదము నేనొక చిన్నచిట్టి నొంటిరిగ నుంచుండితిని. క్ర సంవత్సరములు నాకును ఎట్టిసంబంధము లేకుండెను. జయము భవమునకును సంబంధించుటకై, నునకేరళా సమాఖ్య గు ప్రయత్నింపవలయునని, నేను గాఢముగ గోరనున్నాను.

మేము:—మీరెందులకు నిస్పృహవంతితితో మీరేకయి నను తెలియునా?

చెంచయ్యగారు:—ఆ విషయమై మీకెంత తెలియునో కాదు. అంతే తెలియును. నా నేమేమో నాకింతవరకు తెలియును. నాకోకొంతవరకు ఆపరాధాశ్చ్యవకళావారు మాటలాడిరి. నాసంభాషణముగూర్చి అధికారులకు నాచేమి తెలిసిలో నా కు తెలియదు.

మేము:—మీరు మాంకేమి జేయవలసింది?

చెంచయ్యగారు:—నేను, భవసాయ సంబంధమును విద్యుత్తు, క్ర భుత్వోద్యోగముల సంపాదించు నిమిత్తమై వర్ధినించెతిని. నాకి త్త దట్టియోగ తోలగిపోయింది. నే నికయించి గాని, నాభావి క ద్రవ్యముగూర్చి నిర్ణయించివలయును. నాకిప్పుడు కష్టము లనిన భయము తోలగిపోయింది. కష్టముల సమధింపించు న్నిపుడే నిజముగా సౌఖ్యము గలదని నాయుభవము దెలుపు చున్నది. నే నెన్నిబాధల సమధింపించినను, నాయుభవమున కెట్టిభాగ గలుగలేదు నానిర్బంధవాచనము నాకు సౌఖ్యము కలుగ నుండెను. మిల్లు, మాజినీ, రూసో, మొదలగు వారి గ్రంథముల జనువుటకై, నాకిట్టివైద్యము గుడిరింది. అట్టి యు త్పత్తి గ్రంథములకు ఆంధ్రములోకి భాషాంతరికంప వలెనని నాకెంతయో అభిలాషగలను. ఇందుల కొక గ్రంథ ముల కేర్పరువలె ననుకోర్చె గలను. ఇది ఎంతవరకు కొన సాగునో నేజెప్పకలను. మన పండితులకును తెలివి లేకు యు, ఆంగ్లవిద్యాధిపతుల లేవు పాశ్చాత్య తేకపు స్వాతంత్ర్య గ్రంథములను వారు స్వభాషలో పఠించుచురేని, తేకమునకు వారే నాయకత్వము నిర్వహించులని నాసమ్యక్తము. ఈ విష యమై మహారాష్ట్రలోకిను కంకదేశము ఎంతయేని పంజేసిం. చెన్న రాష్ట్రము చాలవరకు వెనుకబడి యున్నది. ఈ విషయ మై గాగబోయినను, కారాగృహ విషయములం దయినను మ దాగిను రాజధాని ఏమి నుండవలె నేనునూడను?

మేము:—మీరు ప్రస్తుతానికి తెలియజూచున్నది. ఇప్పుడు చెన్న రాష్ట్రము, అతిపాదమునకు బసిద్ధి జెందియున్నది. కాం గ్రహుసభలో, మద్రాసు రాష్ట్రమునకు ప్రాయశ్చయముగ పా ల్గొనుచున్నారు. ఆంగ్లదేశములో, మద్రాసు ప్రతినిధులు ప్ర బాళయములగున్ని భండితముగ దెలిసి, కనెడి గాంచి.

చెంచయ్యగారు:—ఇందులకు నా కెంతయు సంతనము గలుగుచు న్నుది. ఆంధ్రదేశముగూడ యీ కీర్తిలో పాల్గొనుచున్నదా?

మేము:—ఆ విషయమై మేము జెప్పవలయు. ఆంధ్రదేశ ముగంక, మంబో చెడ్డో ధైర్యముతో మాటలాడు వారయినను గానిండుటలేదు. చెడ్డవాడు చాలనుండి మిగిలారు లగుచు న్నాడు. వాటియనానులలో పేర్కొనెనవా రింక బయటదేర లేరు. ఆయింక బాధ్యునివృద్ధి కాకగలను. ఈ స్వాభావము లిపు డిట్లును బయటజేయ గల్గును. ఆ విషయ ముటుండ నిండు. మీ విషయ క్రింద స్వభావము ప్రకటనమే ముఖ్య కారణ మయి నను, ఆంధ్రుల ప్రయత్నములగుండ యందులకు కొంతవరకు తోడ్పడెనని దలచు నెదల. ఆ కీర్తి దుంగొను కార్యక్రమమును ఆంధ్ర జన్మస్వాతంత్ర్యరక్షణ సంఘ కార్యదర్శి యు నకు యం. పి. యన్. శర్మగారికే చాలవరకు జెందునని, మా యభిప్రాయము.

చెంచయ్యగారు:—నేనెటుల కృతజ్ఞత జూపగలనో నేనెరుగ నున్నాను. నా విషయమై వారు పక్షిక్రమము నేనెన్నటికి మరువజాలను. నాకుటుంబమువారిచే, ఎప్పటి కప్పుడు, అధికారుల కందరికి, విన్నపముల ప్రాయించి వారు సంప్రయించిరి. తంతివార్తల నిర్వించుచుండిరి. నీవింక రైట్సు సంఘము కక్షమున తాము ప్రత్యేక విజ్ఞాపనల సంప్రయించిరి, నా కెప్పుడును లేఖలను ప్రాయించుండిరి. గ్రంథములను పంపు చుండిరి. వారికేయియినను చిత్తులకు తలస్థిండు నేమోనో నేను భయపడి, నా కేగ్రంథములను పంప నక్కరలేదని యు, నాతో నుత్తర క్రతుత్వ త్రవముల జరుపవలదనియు, ప్రాసీతిని కాని తాముపనిని మామయి తెలుపుమా, తిగి గ్రంథములను పం పుచుండిరి. సార్వభౌముని క్రకటనము తెలువడ గనే, వారు నాతోక ప్రతిని పంపిరి. జయము నూపరింపెండెం టుగాను, వారి నాకు దెప్పియిచ్చిరి. కాని, నాకుంటివారిని విడుదలజేయవలె, నేను తలంపలేదు. మరునాడు, శర్మగారు వారియుద్ధిచే నొకలేఖకు జయము నూపరింపెండెంటు గారికి ప్రాయించి పంపిరి. ఆలేఖలో నాకన్న గారి నింకను నేలవద లేట్టలేదని, క్రత్తింకబడి యుండెను. కాని ఇందులకు మా రింపెండెంటు గా చేమి చేయగలనా? ఇట్టి లేఖయి యొక కచ్చెను.

మేము:—మీరదివరకు శర్మగారు నెవరునా?

చెంచయ్యగారు:—వారిని నే నెన్నడును మాది యుండలేదు. అను ఆంధ్రాభిమానమే, వారిసేవకు పురికొల్పెనని తలంపవచ్చు ను. వారు గొప్పకొరకుగాక, ఒరులకు తెలియకుండ నింతో పనిజేసిరి. ఇట్టికార్యనిర్వహణయందగ, ఆంధ్రదేశము త్వరగా నిభివృద్ధి గాంచక తప్పుదు. తేకమున సంవిగ్ధ సమయము లేరొంది నపుడెల్లను, మీపత్రిక గావించిన ప్రబోధము నికవమాన మయినది. ఆంధ్రదేశ ప్రబోధమున కంధ్రప్రతియే గుర్తి కారణము. వారియమై మీరు తిసిగొనవలయును నేనెల్ల పు డును కృతజ్ఞులగు నుందును. రౌలెటుకానన నిర్మాణమును మును, మీరు గావించిన ప్రబోధము, నన్నెంతయు నుత్సాహ పరచుచునేను. నేను ఆగండెను గాని మాకుకు కేరళ యనిది. మిమ్ములను తిగి కలసికొందును. పోయిరచ్చెనకు.

తిలక్ పతన ముగిసెను:—అత్యుత్సాహ గ్రంథముల పడుచున పత్రికాప్రచార మెక్కువగజేయ నుద్దేశముతో తేకనేనానిరతు లైక శ్రీ మతి లోకమాత్య బాలగంగాధర తిలక్ గారి పేర నొక పతనముగిసెను ప్రాచుర్యమున స్థాపిం పబడెను. ప్రస్తుతము ఆంధ్రదేశక కుత్రిక, కృష్ణాపత్రిక, ఆంధ్రవాణి మొదలగు నాంధ్ర కుత్రికలు ఆంధ్రదేశపక్ష మున కట్టాధి శత్రురావముగూర్చి ప్రకటింపబడు “క భూమి” అత్యుత్సాహము, ఆంగ్లవారపత్రికలు తెప్పించు చున్నవి.

అత్యుత్సాహ స్వరాజ్యసమితి పక్షమున డిసెంబరు 27 తేది యుదయ మేనుగంటలకు రిక వ తేజముచూపింపు త్త్యుత్సాహ పందపుచున లోకమాత్య తిలక్, మహాత్మ గాంధీ వాదాభిప్రాయ నొకటి మొదలగు దేశవాసుకుల తులము, మద్రాసునెడ్డుల పిచ్చుల భవనలతోను కంకేమాతర భ్యుకు తోను, తిలక్ మహారాజును కేయ, మహాత్మ గాంధీగారికేద్యోగ మొదలగు జయముల భ్యుకుతోను నుత్సాహముగ నూరేగిం చిరి. గ్రంథాలయమున నొక గొప్ప సభజరిపి దేశీయమహాన భాళములగున్ని పలువు రువర్ధినించెరి. మంగళగిరియులతో నభి జయతదముగ యుగిసెను.

దేశీయమహాజనసభ

జనవరి నెల 1 వ తేదీ సమావేశము.

సభ్యుల సంఖ్య.

నేడు ప్రేక్షకులను రానియలేదు. సభ్యుల సంఖ్య సభ్యుల చాల తక్కువగా నుండెను. జాతీయగీతములు పాడబడినది. ఆధ్యక్షులకు వచ్చిన కంటివార్తలను గోకర్ణనాథ మిత్రగారు చదివెను. సభ జయప్రథమకు జరుగు గాక. స్వపరిపాలనాధికారమును కోరిన నీటివల జరిగిన ఘోరములు మరియు జరుగకుండ ఏర్పాటుచేయగోరుచు సభవారుచేసిన తీర్మానములను కంటిమూలకముగా తెలుపవలెనని బ్రిటిషు కాంగ్రెసు కమిటీవారు కంటివార్త సమితి.

స్వపరిపాలనము.

సి. ఆర్. దాసుగారు

స్వపరిపాలనమునకు దేశీయలిడర్లకే అర్హులు. సంస్కరణచట్టము అనయగ్రహణ అసంభ్యక్తికరము అకాభంగకరము. స్వయం నిర్ణయనాశ్రమ సమసరించి పార్లమెంటు వారిదేశీయమందు త్వరలో సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము నేర్పరుచవలెను. సభవారు కోరుచున్నారను తీర్మానమును దాసుగారు పాఠపాడించిరి. ప్రసంగ మేమియును చేయలేదు.

లోకమాన్య తిలకు గారు.

తిలకు గారు తీర్మానము ననుసరించిగాని ఏమియును చెప్పలేదు. ఆధ్యక్షుడు తిలకుగారిని పిలిచి మాటలాడిన ఏమియు తిలకుగారు మరల మాండుకు నవ్విరి. అంతలో వలంతులు విషయానుక్రమణికను తెలుపు తత్రములను అతివెట్టి కారంభించిరి కలకలములు బలుతేరినది. నేనెపుడు మాటలాడ దలచుకొనలేదు గాని మరలవకాక మిచ్చెదమనియు నిపుడు మాటలాడవలె ననియు స్పష్టము నుడిచెను. తుర్కీరాజ్యములోని కదములు క్రొత్తది ప్రకటించి కాంగ్రెసుసభలో వాదపడినవే. ఆకాభంగ పదమునాడ దని కొందరిమతము. దానిని తీసివేయుటకు సకారణము కనబడదు. మనము 10 ఏండ్లవర కాగజాలము. మాత్రమునకే మనము సంశ్లేషింపి మిన్నకుండజాలము. లోకన మొనరించెదము. 10 ఏండ్ల ఏమిట నిరంకుశోగ్యము చేయుచున్నారనుటకు బద్ధులగుటకు మనముగోరంతుము. సంపూర్ణ స్వపరిపాలనమును బడయుట తీ చట్టము ననుసరించి పని చేసెదము. ఆంగ్లోభవనభరితముగ నీచట్టము గాతెను. ప్రపంచపరిస్థితుల కిది భరితము. స్వయంనిర్ణయమునై ధారపడిన స్వపరిపాలనమును మనము కోరితిమి. ఇంతటి సొంత సంశ్లేషి కలుగ లేదు. ఇంకను రావలసిన సరికొరకు మే మాంగ్లోభవనము సరిచెదము. సంపూర్ణ ఫల ద్విక సాధనముగా మాత్రమే యీచట్టమును గ్రహించితిమని మా ప్రపంచమునకు చాటుగోరెదము అని తిలకుగారు నడిచిరి.

మహాత్మా గంధీగారు.

దాసుగారిచే నుపపాదించబడి తిలకుగారిచే ననుసరింప న యాతీర్మానమునకు ప్రతికూలముగ నేను మాటలాడ నీవచ్చినందులకు చింతించుచున్నాను. ఆకాభంగకర మను మా సరి గాదు. ఆపద మను వాడి న మన చట్టమును పూర్తిగా బహిష్కరింప వలసివచ్చును. మన ట్టుచేయుటలేదు. చట్టము నుకయోగింప దలచుచున్నాము. దాకదము నేలవాడవలెనే ఆకాభంగ మను వదమును తెను. తీర్మానమును కోరినవందమున నీసభవారు గారుచే చట్టము ననుసరింతురు. ఈసభవారు మాంటూగు నందమును సర్పించెదరు అనుసవరణమును నేనుపాడిం న్నాను గంధీగారు హిందీభాషలో నడిచిరి. నేటిసభకు రాకుండవలెతిని. అట్లు రాకుండనిలచిన నేను ప్ర యాదను కావలసిన అవసరమే కలుగదు. తత్వభంగము నందున నేనెట్లు మాటాడవలసివచ్చినది. తిలకుదాసుగార్ల యుటకు మిత్రులకును ప్రతికూలత నహింసవలసి నను నావిధిని నేను మానజాలను. మనము చట్టమును బహిష్కరింపిన, మనము దానిని తిరస్కరింపవచ్చును. సహకార మును నిరసనయు సమన్వయంప వని గంధీగా రాంగ్రహణ నుడిచిరి.

జి. నా. గారు.

జి. నా. గారు రీసవరణ ననుసరించిరి. మనము 10 ఏండ్ల

వరకు హాగవలెనని చట్టమునందులేదు. కాన సభవారు సహకారులగుటకు సమ్మతించవలె నని జి. నా. గారు నుడిచిరి.

బి. సెంటు గారు.

ఈ సభవారు సంస్కరణములను ప్రభువుసోపానము గా నామోదించుచున్నార. మాంటూగు సింహాప్రభువు గార్లకు వందనము లర్పించుచున్నారను సవరణను బి. సెంటుగారుప పాడించిరి. నేను నేనుక మాంటూగు నివేదికమును నిరసించి తిని. ఇప్పుడు చట్టము నామోదిం చి తిని. ఏలన నివేదిక మున లేని మార్పులు చట్టమున చాలగలవు ఇండియా దేశము మింకను నిరంకుశముగ నున్నను ఆ నిరంకుశత్వమునకు గూడ అవసానము నుచింప బడినది. మాంటూగుగారు మన కృతజ్ఞతకు పాత్రులని బి. సెంటుగారు నుడిచిరి. బమ్మింజిగారి సవరణ ననుసరించిరి.

వివేకచంద్రపాలు గారు.

ఈ చట్టమువలన సంపూర్ణ స్వపరిపాలనమును బడయ వలగునంతవరకు దీని నుకయోగింపదగును. మాంటూ గూగారికి వందనముల సర్పించదగునని యీసభవారు తీర్మానించు చు న్నారని సవరణనుపాటుగా రుపపాడించిరి. దేశీయచట్టమును బహిష్కరింపకు. పోటికి నిలచి నియోజితబడగోరెదరు. అని యాతీర్మానమునకు ప్రపంచమునకు తెలియును. రాజ ప్రకటనము నిపుడు స్ఫూరించుట అప్రస్తుతము. సహకార బహిష్కారములను సమన్వయంప వచ్చును. మాంటూగు గారికి వందనములను చేయవచ్చును. రాగల లాభములకు సింహాప్రభువు సకును చేయవచ్చును గాని ఆ విషయము నా సవరణ యందు లేదని పాలు గారు నుడిచిరి. మహమ్మదాలీగారు సవరణ ననుసరించిరి.

కత్యమా ర్తిగారు.

ఏక దాసుగారి తీర్మానముననుసరించిరి. మహాత్మాగంధీ గారి సవరణను ఖండించిరి. ఆకాభంగమను పదమును వదలరా దని.

మానరతాలీగారు.

దాసుగారి తీర్మానము ననుసరించెదను. గాంధీగారు మహాత్ముడు. ఆతడు తన శత్రువులను గూడ గౌరవించును గాన మనమతని ననుసరింపలేము. మాంటూగుగారికి వందనములను చేయ పులేదని మానరతాలీగారు నుడిచిరి.

టంగుటూరి ప్రకాశంగారు.

పాటిగారి సవరణ నామోదించవలెనని ప్రకాశంగారు నుడిచిరి

పి. కే. టిలాంగుగారు.

ఏను బి. సెంటుగారి సవరణ ననుసరించిరిగాని అది ఆమోదించబడు నని తోచదని.

రాంభుజదత్తు గారు.

ఏను దాసుగారి తీర్మానము ననుసరించిరి. వంజాబునకు వక్షపాతము జరిగినదని.

శట్టాభిసేరామయ్యగారు.

ఏనును జి. ఎస్. రంగయ్యగారును గంధీగారి సవరణను సమ్మతించిరి. పాపేగారు దాసిగారి తీర్మానమును సమ రించిరి.

మాలశ్యాగారు.

ఏను గంధీగారి సవరణను బాగుగా నుర్ధించిరి. మన యు సహకారమొనరింపగోరుచున్నాము. నియోజితబడుటకును నియోజకులకు బోధించుటకును ప్రజలకు జ్ఞానోద్యమము చేయటకును రాజ్యాంగ సభలలో పనిచేయుటకును కోరుచు న్నాము. సహకార మనక నిదియే. అవసరమైన ప్రతికూలముగ పనిచేయుటగూడ నింజే చేరెయ్యును. మాంటూగుగారు వందనీయులు. మన మాంగ్లోభవ మొనరించెదము. మన మిదివరకే పూర్తిరంభించితిమిగాని కలిగిన లాభమును మనము స్వప్రముగ సంగీకరింపవలెను. కాన గంధీగారి సవరణ గ్రహ్యమని మాలవ్యాగారు నుడిచి దాసు తిలకుగార్ల కడకేల ముచ్చటించి మరల వేదికాగ్రీ భాగమునకు వచ్చి సమాధానము తుడిచి నని చెప్పిరి. సమాధానమునకు మీరు కూడ సంగీకరించితిరని చెప్పవచ్చునాయని బి. సెంటుగారి నడిచిరి. ఆమె అంగీకరింప ననెను. పిల్లనంతర కీ సభవారు చట్టము నయును జరిచెనరు. వారి నుకయోగించుకొని కీ ప్రమాద సంపూర్ణ స్వపరిపాలన మును బడయ ప్రయత్నించెదరు. సభవారు మాంటూగు గారికి వందనము లర్పించెద రనునదియే సమాధానపు సవరణ. రిక్తి గంటలసేపు చర్చ జరిగిన ఏమిట నీ సమాధానము తుడిచినది. దాసు తిలకు పాలు గంధీగార్లందుల కంగీకరించిరి. బి. సెంటుగారి కోరికపైని ఆమెసవరణను గూర్చి అభిప్రాయము లడిగిరి. ఆసవరణ పీఠిపోయినది. సమాధానపు సవరణను సభ్యులంగీకరించిరి.

కాలిఫర్నియన్లు.

దీనినిగూర్చిన తీర్మానమును పాలుగా రుపపాడించు. మానరతు మోహనీ గారు మున్నకుబారు బలపరచిరి. తీర్మాన మామోదించబడినది.

ఏయ్యటగోకర్ణనాథ మిత్రగారు ఆధ్యక్షునికి బహుళగా కొన్ని తీర్మానముల నుపపాడించిరి.

బ్రిటిషు కార్మికసంఘము.

పార్లమెంటుసభలోను బ్రిటిషు దేశమునను కార్మికసంఘమువారు చేసినసమాచారమున కీసభవారు కృతజ్ఞులు. మూడు గారు ప్రత్యేకముగ వందనీయులు. వారి ప్రతికూల చాల సమాచారముచేసినది. హిందుదేశమున కార్మికుల స్థితిని బాగుచేయుటకు కార్మిక సంఘము లధికముగ నేర్పరపబడవలెను. ఇండియా కత్రిక ను కాంగ్రెసు ప్రతికగా నడుపుటకులం దనునగరము నందలి డైరెక్టరు లంగీకరించుట సంతోషప్రదము. కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు తమనివేదికమున నాపత్రికనుగూర్చి చేసిన సమాచారము స్థాయి సంఘమువారు పరికింపగోరెదరు. అంగ్లదేశమున కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు స్థిరముగ నుండవలెను. అందులకు ధనమును సమ కూర్చుటకును ఏర్పాటుల చేయుటకును లోకమాన్య తిలకు (కన్వీనరు) కన్వారింగ్ యింగారు, చక్రవర్తి టంగుటూరి ప్రకాశంగారు, మహమ్మదాలీ, బొమ్మింజి, లజపతిరాయి, కత్తే, సయ్యదుహాన్సీలు యిమాము గార్లు కసంఘముగ నేర్పరుటకును వారు మరకొందరిగూడ చేతుకొనుట కధికారమును కలిగియుండుటకును తీర్మానించబడినది.

లాలాలజపతి రాయి గారు.

ఆమెరికా దేశమున కక్రముగ రాయిగారు చేసిన ఘనమగు దేశ సేవ సభవారు రెంతయును ప్రశంసించుచున్నార. వారిక నల్లు తనిచేయుదురు గాకయని యీ సభవారు కోరుచున్నారు.

కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు.

కాంగ్రెసు ప్రతినిధులను బ్రిటిషు కమిటీవారిని దాక్టరు క్లాక్సు, దాక్టరు రతుభట్ట, పారిటగార్లు చాల ప్రశంసించుచున్నారు.

గోమాత్య

బక్రీయశాదు గోవులను గాక, యితర జంతువులను మాత్రమే హత్యచేయదగు నని యాదవ్పూరక మహమ్మదీయ సభవారు తీర్మానించినందుల కీసభవారు వారిని చాల ప్రశంసించు చున్నారు. దీనివలన హిందూ మహమ్మదీయ సమ్మేళనము మరింత బలమగును.

హర్షి మనుగారు.

హర్షి మను గారిని బహిష్కరించుట కేవలము అక్రమము. వారిదేశమునకు మరల వచ్చుటకు గల అభ్యంతరమును రాజప్రతినిధిగారు వెంటనే తొలగింపవలె నని యీసభ వారు కోరుచున్నారను తీర్మానమును పంజాబు విద్యార్థులు మద్రాసునను, రైల్వే క్రయాణికులు, రివిన్యూ కనూలు, అట్లీరు మార్కెట్ రాజపుత్ర స్థానమున బర్మావారి హక్కులు, స్వదేశీయులైన వారిని గూర్చిన తీర్మానమును ఆమోదించబడినది.

స్వదేశీ.

స్వదేశీ వస్తు వినియోగ మత్యవసరము. చేతి కదురులను రాంజులను మగ్గులను మరల నుకయోగింపవలెను. పాడి అవులను ఎగురుతి చేయరాదు, ఆముల్వేద యూనానివైద్య విధానమును సభివృద్ధి నొందింపవలెను. ఢిల్లీని రిగ్యులేటెడు రాష్ట్రముగా చేయుట నను తీర్మానమును గూడ ఆమోదించ బడినది.

పౌర స్వాతంత్ర్య ప్రకటనము.

ఈ తీర్మానము వివాదాస్పదమని కడపట. నుపపాడించబడినది. బ్రిటిషు పామ్రాజ్య పౌరులకు భారతీయుల కృత్తి స్వాతంత్ర్యములను నాపాడుటకు పార్లమెంటు వారిక చట్టమును వెంటనే చేయవలెను. ఇండియాదేశ మవిభాజ్యము యితర దేశములవారి కట్లో భారతీయులకుగూడ నట్లే రాజకీయాధికారము సహజము. భరతఖండమునందలి అన్ని జాతుల వారును న్యాయబద్ధమైన సమాజము. న్యాయస్థానమున సరియైన విచారణ జరుపకుండ కేరీరవనోలేఖనాసాంగత్య స్వాతంత్ర్యములను తొలగింపకుడను. అటులే యుధధారణ స్వాతంత్ర్యమునకు రందరన

అంతములకట్టి నిర్బంధము నుండగూడదు. శరీరపీడనమును ఎక్కువగా నిర్బంధమున ఉండగూడదు.

భారతీయ సేనను ప్రత్యేకముగా పరమలయమున పట్టణములందు నుంచవలెను. ఈ సేనకాంతిని నెలకొల్పాలక పోయినపుడు గాని ప్రభావ సేనను కాంతిని కాపాడుకొని ప్రమాదమునకు గురైనది. ఈ పట్టణమునకు ప్రతికూలములగు కాపాడుకలన్నియు రద్దుకావలెను అను తీర్మానము స్వల్పపరమలతో నామోదించబడెను.

కార్యదర్శులు.

1920-వ సంవత్సరమునకు పశ్చిమ గోకర్ణనాథమిశ్ర ఆస్పత్రి గార్లు కార్యదర్శులుగా నియోజించబడిరి.

మరుచటిసభ

1920వ సంవత్సరము డిసెంబరులో సభను నాగపురము నందు జరుపవలెనని అచటినుండినవిను ప్రతినిధు లాహ్వానించిరి. విమర్శకులందరిని కందము లర్పించబడెను. అధ్యక్షుని ఆంధ్రోత్సాహము జరిగినది. 1వ తేదీ రాత్రి 8 గంటలకు జయ జయ కంఠేమాల రని నాదములు మిక్కిలి ముందు నభి విర మించబడినది.

యెర్నూరు యేలూరు తాలూకా కాన్ఫరెన్సు

అయ్యో, యెర్నూరు తాలూకా కాన్ఫరెన్సు ఈ సంవత్సరము మా గ్రామములో జరుపుటకు కోర్కెను పంపిరి. తగిన కృషిచేల్చి కాన్ఫరెన్సు సమయమున పాల్గొంటిని. తదనుకూలముగా మొదట్ల కొందరు దరఖాస్తుపంపిరి. సంకేతములు చేసి ముగిసెను. సదరు సభకు ఆహ్వాన సంఘ మేర్పాటు కావలసి యున్నది. కావున సదరు దరఖాస్తుదారులు అనయ మొదట్ల అందరును కోర్కెను పంపిరి. ముగిసెను. కావున రావుగారి యింట జరుగు సభకు 16-1-1920 తేదీన సమావేశము కాగలములకు కోరుచున్నాను.

కాల్వూడి యేలూరు పాటి రామభద్రయ్య

ప్రకటన. (1982)

కనిగిరి తాలూకా యిమ్మడిచెర్వు కావరస్తుడు సరాము సుబ్బయ్య చనిపోయినందున అతని భార్య సుబ్బయ్య కనిగిరి డిస్ట్రిక్టు మున్సిపల్ కోర్టులో 1919 సంవత్సరం నె 32 రు తనకు వార్సు సర్టిఫికేటు యిప్పించమని పిటిషన్ దాఖల్ చేసి కొనినందుకు 1920 సంవత్సరం జనవరి నెల 20-వ తేదీకి వాయిదా వేయబడియున్నది. ఎవరికైనా ఆక్షేపణ లున్నయెడల కనిగిరి కోర్టువారితో మిది చేసికొనవలసినది.

తే- ఆదినారాయణయ్య,

1-1-20, కనిగిరి.

పిటిషనరీ దఫ.

కావలెను! కావలెను!

కందుకూరుబోర్డు హిందుత్వానికి పాఠశాల కొక హెడ్ మిస్ట్రీను నొక అసిస్టెంట్ మిస్ట్రీను కావలెను. నెలకు 15 రూపాయలు 12 రూపాయలు జీతము లివ్వబడును. ఒక సంగీతోపాధ్యాయురాలును కావలెను. నెలకు జీతము 20 రూపాయ లివ్వబడును. హిందూస్త్రీలు లోయర్ సెకండరీ ప్రీనింగు అయినవారలు మాత్రమే అర్హులు కందుకూరు తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటు వారికి పెట్టుకోవలెను. (1986)

ఆత్మజిజ్ఞాసా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మసిద్ధి.

శయ్యముల శాశ్వతమును గురించిన శాస్త్రీయచర్చ

గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ.

ఇన్స్టిట్యూషన్ చక్రవర్తి గ్రంథము. తెల. భా. ౧౯౧౯.

మనోజయ, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

పాస్టుబాక్సు నెం. 212, మదరాసు.

స్థానికాది వార్తలు

----- (౦) -----

జెయిలుకుమిటి:- పీఠము స్పెషల్ రైలుబండి నేటిరాత్రి 8 గంటలకు మదరాసుకు రమ్మిచేరును.

చెన్నపురి కార్పొరేషన్:- 12-వ తేదీ సోమ వారము సాయంత్రము 5-15 గంటలకు రిప్పర్ భవనమునందు కార్పొరేషన్ సభ్యులు సమావేశ మయ్యెదను.

వెల్మూరు కోట:- రాయవీలూరు వందలి మహమ్మదీయుల భారతీయుల అనుసరించి వేలూరుకోట యందలి జనీతులను ప్రభుత్వ కార్యాలయము లన్నియు ఖాళీ చేయబడినవి. ఇంక ఆసనీతు ఖాళీగా నుండును.

తంజి వార్తలు:- బొంబాయి లండన్ తంజి వార్తలు యాక్రొంది విభజనగా ఆలస్యముగా బహుదేశములకు ను. బొంబాయి నుండి లండన్ కు నిండుపార్శి, అర్జిని 4-౮ గంటలు. లండన్ నుండి బొంబాయికి నిండుపార్శి అర్జిని 1 గంట.

మెసపాటేమియాకు తంజి వార్తలు:- మెసపాటేమియాకు కంబుడు ప్రైవేటు తంజి వార్తలకు మాటకు 12 అజాల చొప్పునను, ప్రైవేట్ తంజి వార్తలకు మాటకు 6 అజాల చొప్పున చార్జి ప్రయోగింపబడును.

హిందూస్త్రీల లక్ష్మీ విలాస విధాన:- ఈసభకు ముట్టు పరికరాలు తిరువళ్ళీ జిల్లా ప్రభుత్వం 2-వ నె. లక్ష్మీవార్తలకు నందు, నారాయణ మొదలిపిడియందు 9 నెంబరు గృహమునందు స్థాపించబడినది. ఈ సందర్భమున సభ్యులగు మిస్సెస్ జి. పి. కంఠేమాలకు తెల్లగారు ముట్టుపరికరము కొనుటకు 150 రూపాయలు విరాళ మొసంగిరి.

శ్రీ ద్వీ చెంచయ్య శ్రేష్ఠిగారు:- కొన్ని అని కార్యముల కలన క్రింద చెంచయ్యగారు శ్రీ సాయంత్రము మొలు బాడిలో స్వగ్రామమునకు వెళ్ళుటకు పిలువబడినది. చెంచయ్యగారు శ్రీ శ్రీ వారము 9-వ తేదీ నాడు యము 7½ గంటలకు బెజవాడ ప్యాసింజరు బండిలో చెన్నపురికి బయలుదేరి తెల్లగారు అంధ్రోనివిని రైల్వే సంఘమునకు ప్రకటించుచున్నాను.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము:- ఈ సంవత్సరపు "నర నులపాఠ్యభ్యుదయ గారి ఉపన్యాసము" తెలిచేరి గవర్న మెంటు ట్రెస్కెట్ కాలేజి ప్రధానోపాధ్యాయులగు యన్. వెంకటేశ్వరం యం. ఎ. యల్. డి. గారి చే యియ్యబడును. ఆంద్రోగోపాఠ్యమునకు జనవరి 30వ తేదీ సాయంత్రము 5-30 గంటలకు 'పావీన భారతీయమునందలి విద్య' వై పి యవ్వనించెదరు. ప్రతీకృతికృష్టు కొరవారు జనవరి 24 వ తేదీలోగా యూనివర్సిటీ రిజిస్ట్రార్ కు దరఖాస్తు లంపుకోవలెను.

చెన్నపురి సోషియల్ సర్వీస్ లి:- ఈసభ కార్యదర్శి గత సంవత్సరమునందు యాలీగురు విరాళములన్ని సవరిపెర్లను మాకు కంపుచున్నాడు. యె. ఆర్. అయ్యర్ గారు కలకత్తా ను 965 అల్లాడి కృష్ణస్వామయ్యగారు రు 100 సి. పి. రామస్వామయ్యగారు రు 100 వ్యాయ మూర్తి జి. సవాతియ్యగారు రు 100 గా. యన్. శ్రీనివాసయ్యగారు గారు రు 100 లాడ్ గోవిందరామగారు రు 100 నూరురూపాయలకు తగిన మొత్తములు రు 360 మొత్తము రు 1825.

కృష్ణా శ్రీమోక్షసర్వీస్ సంఘము:- కృష్ణాజిల్లా యేలూరు తాలూకా గుండుగోలను గ్రామమున కృష్ణాశ్రమమునందు పురజముల లాలల జరిపిరాయగారిని విడుదల చేసినందుకు కొండ గంగరాజుగారి ఆధిపత్యమున వైకుంఠయే నాదకి నాడు సభచేసి సంతోషమును తెలిపిరి. కొండ సుబ్బరాజుగారు వారి చరిత్ర జదిపిరి. గాడి గోపాలరావుగారు వారిశ్రేణి సేవను గురించి యవ్వనించెదరి. ఫలహారములు పంచిపెట్టబడినవి.

పబ్లిసిటీ బోర్డువారి ప్రచురణము.

----- (౦) -----

కృషివిద్యలను వృద్ధిచేసే డిపార్టుమెంటువారి నిబంధన.

1. ఈ కృషి కాలనాడు 1918-19 వ సంవత్సరమునకు నీన పనినిగూర్చి పంపుకొనియున్న రిపోర్టులో కూడా మన కర్షారువారు దానిని గూర్చి కమ్యూన్ 1647 సంఖ్యలకు ఉత్తరవును 1919 వ సం. ఆగస్టు నెల 28 వ తేదీనకు (వాయిదా వార్తాపత్రికలకు పంపియున్నాడు. వారి ఉత్తరవును మూడు అజాలకు మద్రాసులోనున్న సర్కారువారి అయ్యు మాటములోనుండి తెప్పించుకొనవచ్చును. ఆ రిపోర్టులోనుండి మనము తెలిసికొనదగిన ముఖ్యమయిన శుంగతులను ఇక్కడ (వాయుచున్నాము.

2. ఆ సంవత్సరముయొక్క మొదటి ఆరే నెలలలోను ఈ కాలనాడు ముఖ్యముగా యధానికి కావలసియుండిన వస్తువులను చేర్చుకొండినారు. నవంబరు నెలలో జరగముల కర్షాలసంధిని చేసికొనినవృత్తినుండినుకూడెను ఈ కాలనాడు సంధికాలానికి తగిన కృషి విద్యలను వృద్ధిచేయడానికి ప్రయత్నములు చేయగలిగినారు. ఇట్లా సంధి అయి తరువాత ఈ కాలనాడు ఏయేవకులను చేర్చుకొన్నారో విచారించవలయును, వారు యధానికి కావలసియుండిన సామగ్రిలను చేయడానికి ఏమేమి చేసియుండినారో కొంచెముగా తెలిసికొనవలెను మనకు మంచిది.

యధా సామగ్రిలు.

3. యధానికి కావలసియుండిన సామగ్రిలను చేసిన ఈ కాలనాడు ముఖ్యముగా తయారుచేసి వారముగా: సోలరుల చెప్పలకు కావలసియుండిన వర్షాలను వారు విశేషముగా తయారుచేయించినారు. మన దండులకు కావలసియుండిన కొబ్బరి నూనె, ఆముదాలన, మన శ్రేణి అదేవులలోనుండిన ఎండుగడ్డిని, వారు ఎరుమరిచేయించినారు. మన దండులకు కావలసియుండిన ఆహారపదార్థములు మొదలయినవాటిని వదానికయి వారు వడమటి సముద్రతీరమునందండి చాల లభనకొని పెట్టెను చేయించి పంపినారు.

బట్టలు:- మనదండులకు కావలసియుండిన కార్ అనే బట్టలను ఇతరవిధములయిన బట్టలను నాదాల కాలనాడు బేక్ హాము, కర్నాటిక నేతకాలలలో చేయవారు. ఆంగ్లో (ఫ్రెంచి నేతకాలలలోను కోయంబుత్తూరు కాలలలోను తలపాగా నుడ్డు మొదలయిన వాటిని విస్తారముగా చేసేటట్లు ఈ కాలనాడు ఏర్పాటుచేసినారు. దండులకు కావలసియుండిన ఉన్ని దుప్పట్లకు పెంగులూరు ఉన్ని నేతకాలలలో తయారుచేయించినారు. మైసూరులోనున్న కృషి కాలనాడు ఆ శ్రేణిలోనున్న సారెనాల్ కేర దండులకు కార్ల యుండిన దుప్పట్లను తయారుచేయించినారు. చెన్నపురిలోనున్న కృషి కాలనాడు అటుంటి దుప్పట్లనే కడప, ఝాన్సీ, బళ్లారి జిల్లాలలోనూ విస్తరము చేయించినారు. ఇంతా ప్రైవేటులో నాదా నేనెవారో దండులకు కార్ల యుండిన జేరాలు చెన్నపురిలోనున్న చేయబడినవి. కొబ్బరి విత్తుల బొగ్గు విమలగాలికండి ముఖ్యముగా బాగా కాపాడగలదని యధాసామానుచేసే కాలనాడు కమర్షియల్ అంధులకు తాతా కంపెనీవారు అటుంటి కొబ్బరి బొగ్గు ఏర్పాటులములో తయారు చేయించడానికి ఏర్పాటుల నారు. సంధి కాలమునందు అటువంటి బొగ్గు లక్ష రూపాయలకు గలది లండనుకు ఎరుమరిచేయబడినది. యధాసామానాదే తాళ్లు మొదలయినవాటికి కావలసియుండిన నా: చెన్నపురిలోనున్న విస్తారముగా కొనినాడు. మెసపాటే. యలో మన దండులకు కావలసియుండిన గుడిసెలు కట్టడానికి వారు చాపలను తాటాకుచాపలను విస్తారముగా కంబునవి. ఇవిమాత్రమే కాకుండా దాదాపుగా పదిలక్షల మొత్తము 160,000 పెద్ద సీసాలుద్దండినా చేత మన సేయు 842 మణుగుల నబ్బుకూడా మన దండులకు పంపబడి: మద్రాసులోను పెంగులూరులోను వర్షాలను యధాసామానాదే తయారుచేస్తూ ఉండినవాళ్ళందరున్న మన దండులకు కా: యుండిన ఇంకా అనేకవస్తువులను సంవత్సరము పాటు: తయారుచేస్తూ ఉండినారు. చెన్నపురిలోనున్న కడప: కు అందరికీనూడా తెలిసి లేకుండా పని ఉండే: తో పట్టాలు, తోలు నాదాలు, తోలులు ఉండే పెట్టెలు, న నే దెబ్బలు, మేకులు, గుర్రాల తేనులు, శైవుల: కాలు, కందకములు తగ్గిడానికి పనియుట్లు, తంజి: స్తంభాలు, ఇరుగులు, బండ్ల వుకాలు, కొంగుల వడకల: ఇంకా అనేకమయిన వస్తువులకూడా విస్తారముగా చేయ: పంపించబడినవి.

యధా కాలములో తయారు చేయవలసియుం: వులను వలెనే సంధికాలములో కూడా మనకు ఆ: యన్న వస్తువులను చేయడానికి ఈ కాలనాడు

మూలమునకు విధానము. మన చెన్నరాజ్యములో
జాతీయముగా విశేషముగా దొరకడములే గణక ముఖ్యము
సామాన్యము లభించే వస్తువులే మనకు ప్రధానములుగా
వనినవి అట్లుంటే వాటిని మన రాయలులు తయారుచేసి మన
రాజ్యములకు కంకణముగానున్న కృషివిద్యలకావలసిన
ఉన్న దైర్ఘ్యముగా చేయుచున్నాము. మన మనశ్చేషములో
మనకు కృషిచేసికొనవలసియున్న కృషివిద్య లేవనగా:-

1) మన కృషిసామాన్యములకు ఉండే కరువులయొక్క చర్యలకు
నచ్చేయకొనడము, (2) కృషిసామాన్య కరువులకు బాగా చేయ
వలసి యుండవలయు, అనగా, యంత్రాల మూల
ముగా మన పొలములను నూతులనుండి తోడి నీళ్లుకట్టడము,
(3) గ్రామములలో కేలెవ్వగుల మూలమున బట్టుకేయిం
చడము, (4) మన చెన్నరాజ్యములో కయిల అయ్యే వేరుసె
నగలు, నవ్వులు, కొబ్బరిలు మొదలయిన వాటిలోనుండి మం
చిసానెలను తయారుచేసి వాటిని వాడుకొనడము.

చర్యలను తోడ్చు మనచేయడము

5. మన చెన్నరాజ్యములోనుండి చర్యలను ఎగుమతి
చేసేది యంత్రకాలమునకు జరిగితే అధికారుల చేతులలోనే
ఉండవలసి. అప్పుడు వారు మన చెన్నరాజ్యములోనుండి కృ
షిలో రూపాయలు వెలయు చర్యలను కొనికొనివారు.
చర్యలను విద్యుదయంత్రములతో కావలసిన సామాన్యము కరువుల
చర్యలను మూత్రమే తయారుచేయడానికి యంత్రకాలమునకు
చాలియుండినది. వారు గొర్రెతోడ్చు మేక
తోడ్చు మేకను చేయవలసివారు, అయితే అటువంటి తోడ్చు
మేక చేయవచ్చునని వారు ఈ సంవత్సరములో మొదటనుం
చుచిచ్చియున్నాడు. తోడ్చు మేకనుచేసే సామాన్యము
అంతగా లేకపోయినప్పటికి, చాలి భరణము వాటిని
మొదలు ఉండేట్లు చేయడానికి మన సర్కారువారు
మరల పట్టుకు, బాగా తగినట్లు అంతా తన స్వాధీ
నములో ఉంచుకొనవలసి. మన శీతములో దొరికే కిక్
పట్టుకొనవచ్చు మన సర్కారువారు చర్యలను వదును
నేపాల్లకు నులభియ్యును కరువులకు ఇస్తూ వాటిని చేస్తూఉం
చుకొని కిక్కురగావలసి చేస్తున్నామనివారు. వారు దక్షి
కాలోనుండి వాటిలో అనే చెయ్యియొక్క పట్టుకు తే
చర్యలను కరువులకు ఇచ్చిందివారు. మన శీతములోఉ
యే చెయ్యియొక్క పట్టుకు అయినా చర్యలను వదును
కొని కరువులకు ఇచ్చిందివారు. అందుచే మన చర్యల సాతకాల
ముల చేయిందివారు. అందుకే మన శీతములోనే
విద్యుదయంత్రములకు పట్టుకు చర్యలను వదును చేయడానికి
యందని తెలియవచ్చింది. కనుక ఈ పట్టుకు వారు చా
లపొందినారు. ఈ పట్టుకునే ఈ సంవత్సరములో
దాని ముఖ్యముగా రాజీవేల కర్ష చర్యలను వదును చే
యింది.

చర్యలను కరువులకు చేసి అమ్ముకొనడముకల్ల వర్తకు
చాలా పట్టుకు వచ్చింది వాటిని కొనికొనిన దండు
యందు అనుభవముకల్ల తెలిసినది చర్యలను కరువులకు
ముడముకల్ల అయింది చర్యలను కాక పోయింది.
చేక చాలి భరణముకల్ల అప్పటినుండి దండు అధ
య చర్యలను కరువులకు చేసి కరువులకు ఉత్తరువులే
చేస్తే అలవాటును అవినాయకినారు అందుకే మన
యంత్రములకు ఈ వాళ్లు తయారు కర్షా ఉన్న చర్యలను
కరువులకు ఎక్కువ మందియొచ్చింది. వాటికి ఎక్కువ భర
ణముకల్ల ఉన్నాయి. యంత్రకాలములో దండు అధికము
లను కరువులకు చేయవలసింది ఉత్తరువు చేసిస్తే సం
వసరికొకటి ఈ కాలములందు కూడా మన సర్కారు
అలాగనే ఉండేటట్లుగా ఉత్తరువు చేసి ఒక చ
లారీ చేయించవలసిందిన ప్రధాన దక్షిణ ఇండియా
సంఘమువారు దక్షిణియండియాచర్యలవర్తకసంఘ
మునకు, ఒక అర్థి పెట్టుకొనివచ్చున్నాడు. ఇట్లా చేస్తే
మన శీతములో కృషి విద్యలను కృషి కరువులకు వారివర్తక
యొచ్చింది.

6. యంత్రములతో చేసేసలము — యంత్రమునకు
యంత్రముల కరువులను వాటిని విడిచివదలకొని వంపి
న చర్యల కరువులను చాలా ఎక్కువయి యుండినది
యంత్రములతోయిండు యంత్రముల అంతకు మునుపటికం
కర్ష విస్తారముగా వాడుకడ లేదు. పొలములకు యం
ములములను నీళ్లు కట్టడానికి చాలా కర్ష ఉత్తరువులే
గలవేరే మన కృషిసామాన్యములకు క్రొత్త యంత్రములకు
తయారు నిచ్చి కొనికొనలేదు. ఇంతే కాకుండా
కర్షములను దండుకొని వాడే యంత్రములను అదివరకే చాలి
కొనినది. కనుక ఈ కర్షలతో సంబంధించిన సల
ముల క్రొత్తయంత్రములను ఎక్కువ మన శీతములోనికి
యిచ్చింది.

7. అయితే ఇప్పుడు మన యంత్రములను గాలి
యంత్రములతో చేసే చర్యలను వాటి మూల
ములకు వాడుకొని పొగములను తగ్గించే సాధన
కొనియొచ్చింది. ఆ సాధనములను “కాంతి
సాధనముల”గా మొదలయింది చేసి కాల్చి

యంత్రములతో తయారుచేసి కాల్చి వాటిని కరువులకు
వాటిలోను వాడడానికి నిశ్చయించియున్నాడు.

8. కరువులకు — మన గ్రామములలో వాడుకూ
వున్న యంత్రములకు కరువులకు చేయగల పని
వాటి మన చెన్నరాజ్యములో చాలామంది కర్షివారు లేనందు
వలన ఈ కారణమున సంవత్సరానికి 15 రూపాయల వున్న
కొని అటువంటి యంత్రములను నిర్మిస్తే సంవత్సరానికి మూ
డేసి పాదులు కలిగితే మరమ్మత్తులు చేస్తు ఉండడానికి
పూనుకొనియున్నాడు. ఇంకా ఎప్పుడయినా అగత్యుపాదే
కూడా వారు అట్లాగే చేస్తు ఉంటారు. అటువంటి యంత్రము
లతో కరువులకు ఉన్న వాళ్ల కందరికీనీ ఈ పద్ధతి చాలా అను
కూలముయి దండు యంత్రములకు వారు ఈ విధమునకు
ఒప్పుకొంటూ ఉన్నాడు. ఇట్లా చేయడానికి కృషికొనిన
వాళ్లు ఈ సంవత్సరములో 148 మందికొని 158 మంది
వరకును ఉండినారు.

9. విద్యుదయంత్రములను మొదలయినవాటిని చేస్తు ఉన్న యం
త్రములకు ఈ సంవత్సరములో చాలామందిగా వర్తకు దొరకక
పోయినందువలన, యంత్రములకు కావలసిన మొదలైన నూనె దొ
రకక పోయినందువలన, చాలా ఇబ్బంది కలిగినది. అందుకే
ఈ కృషి కారణము అనిచూచి మన సంఘమువారు
ఒక ఏర్పాటు చేసుకొని కలకత్తాకు పోతూవుండిన నూనెను
మన చెన్నరాజ్యములో పంపించేట్లు చేయగలిగినారు. గనుక
నే చెన్నరాజ్యములో ఉండే 50 యంత్రముల వాళ్లకు కొంచ
ము నూనె దొరక కలిగినది.

10. ఇవిదాగుల వాడుకలో కర్ష యంత్రములు — ఇ
ప్పుడు మన కరువులకు చాలా ఎక్కువయియున్నందున, ఇం
కా భరణముకల్ల కరువులకు ఈ కృషి కారణముకల్ల
దైర్ఘ్యముగా చేయుచున్నాడు. అందుకే ఇవిదాగుల మన
కు వాడేయంత్రములతో పాటుకొని దొరకను చేసి సంగ్రహము
ను కాలవలములకు వదిలే యంత్రములను వాడడమే మంచిదిని
వారసుచున్నాడు. వేర్వేరు పట్టణములలో మెరుపు కేంద్రం ఒక
వంటి పుట్టింది అట్లా ఉండే యంత్రములకు కిక్కురగావలసింది
వాటివేరే పనిచేయి చర్యల సాధనమువుతుంది.

11. వేరు సెనగలకు గుల్లలు తీసివేసే యంత్రములు —
వేరు సెనగలకు గుల్లలు తీసివేసే పద్ధతి విడిచివదిలో మాత్రము
ఈ కారణము ఈ సంవత్సరములో చాలా కలిగితేనాడు. ఇ
ప్పుడు మన చెన్నరాజ్యములో వేరు సెనగ గుల్లలను చేతితో
సయినా యంత్రములతో సయినా పగలకొట్టి తీసివేస్తు ఉన్నా
రు. వాటిని చేతితో తీసివేసేటప్పుడు వాటిని మొదల నీళ్ల
తో తడుపుతారు. అప్పుడు వాటిలో ఉన్న పప్పు నులభము
గా బయటికి కదులి ఇట్లా చేయడముకల్ల ఆ పప్పు
కర్షలతోనే చేసిపోతూ ఉంటుంది అటువంటి పప్పులనుంచి
తీసి నూనె కల్లు వాడుక కొట్టి చేదుగా ఉండి వంటలకు వా
డడానికి పనికిరాదు. అప్పుడు అది నుల్లులు చేయడానికి మా
త్రమే పనికి వస్తుంది. అయితే యంత్రముల మూలమున గుల్లలు తీ
సివేసే వేరు సెనగలకు తడవనక్కరలేదు. అందుకే అట్లా త
యారుయ్యేకర్ష చేసిపోతూ ఉండి, యంత్రములకు ఉంటుంది
ఎక్కువ భరణ అమ్ముకుతుంది. అటువంటి కర్షలతోనుండి
తీసి నూనె వంటలకు ఎక్కువ బాగా పనికి వస్తుంది. ఇప్పుడు
కూడా కడప, కర్నూలు, ఇల్లూరి జిల్లాలలో యంత్రములతో వేరు
సెనగ అంతా ఉన్న యంత్రములను వేరు గుల్లలు తీసివేయ
వలసినట్లున్నది. ఇందుకే విశాఖపట్టణము, తంజావూరు,
తిరుమనూరి నేపా, కోయంబూరుకు, ఉత్తర ఆంధ్రాదు
జిల్లాలలో వాడుకన్న యంత్రములను వాడుతున్నాడు. ఈ
జిల్లాలలో కయిల అయ్యే వేరు సెనగలమొదలనుండి గుల్లలు తీసి
వేయడానికి సగమువట్టుకు యంత్రములను వాడుతున్నా
రు. అయితే దక్షిణ ఆంధ్రాదు, చెంగల్పూరు జిల్లాలలో ఉ
న్న రయిలము మాత్రమే వేరు సెనగలకు ఇంకా చేతితోనే గుల్ల
తీసి వేస్తుఉన్నాడు.

12. వేరు సెనగల గుల్లలు తీసివేయడానికి వాడే యం
త్రములను గాని అంతమందికావు. వాటిని వాడేందుకల్ల
వాటిలోకల ఉన్న పప్పు పనికిపోతుంది. అట్లా పనికిపోయిన
పప్పు చేసిపోతుంది అటువంటి పనికిపోయిన పప్పు ఉంటే
ఆ వి ఉన్న గోరెలతో ఉంచిన వేరు
సెనగలను చేయవలసింది. అందుకే అవి పనికి పోనీ
కుండా వాటి గుల్లలను మాత్రమే తీసివేసే యంత్రముల కల్పిం
చడానికి ఈ కారణము ప్రయత్నము చేసివారు. ఈ కారణము
ఒక క్రొత్త యంత్రము చేసి దానితో గుల్లలు తీసివేయడానికి
ప్రయత్నము చేసినపుడు వాటికి ఆతరువాత మాత్రమే వేరు
సెనగలకు పనికిపోయినది. అంతకు మునుపు వాడుకూ ఉండే
యంత్రములలో వాటికి నుమారు 80 మంది పనికిపోతూ ఉం
డేది. ఈ క్రొత్త యంత్రము బాగా చేస్తే మన శీతములోనుంచి
ప్రాప్త శీతములో ఉన్న మార్కెట్లను అనే రేవులకు ఎగుమతి
అయ్యే వేరు సెనగలకు ఎక్కువ రేదు కరువులను సమృ
ద్ధమున్నది.

13. వేరు సెనగలతో బట్టుకు చేయడము — ఈ మన
చెన్నరాజ్యములో అంతలా బట్టుకు చేయడానికి ఎక్కువ
మంది కరువులకు చేరువడానికి ఈ కృషి కారణము తమ
చేతికొని వేరు సెనగలకు ఉండుకొని విధించి అనేక
పట్టణములకు పంపుతున్నాడు. వాళ్లలో కొందరు
కల్ల ఉత్తర ఆంధ్రాదు జిల్లాలలో ఉండేవారు వాడే వేరుసెనగ
యంత్రములలో కొన్ని మార్పులు చేసి అవి ఎక్కువ బాగా పని
చేసేయి యుండేట్లు చేయి లిగియున్నాడు. అటువరవాత
వాళ్లు అనంతపురము జిల్లాకు వెళ్లింది. అట్లా వేరు సెనగలకు
అక్కడ వారికే ఉన్న వేరు సెనగలకు కావలసిన మొదలైన దండు
టిలను ఎక్కువ బాగా చేసేట్లు ఏర్పాటులు చేసివారు.

రెండో లిండాలోని వాళ్లు పెద్దాపురమునకు బరం
పురమునకు వెళ్లి అక్కడ వర్షపుర సమాజసంఘములను
స్థాపించి వారు. అటువరవాత వారు కర్షా విడిచి
కల్ల అక్కడ జమించారు కుల సేవకుండుకల్ల అక్కడ
ఒక సాలెపరి పాతకాలను స్థాపించివారు. గంగా జిల్లాలో
ఉన్న సాలెపరి అనే గ్రామములలో ఎక్కువ మందియిన
వేరు సెనగలకు వాడేట్లుకూడా వారు చేయగలిగినారు.
వారు ఇచ్చాపురములో ఒక వర్షపుర సమాజసంఘమును స్థాపిం
చి, ఆ సంఘమువారు ఇతరులకు నూనెను అమ్ముగా ఇస్తూ
ఉండేట్లున్నది, అక్కడ వేరుసెనగలకు ఒక కలిగిన
ఏర్పాది వాచారకే కల్ల ఇచ్చి చేసేట్లుకల్ల ఏర్పాటు
చేసివారు.

14. రంగు చేయడము: — ఈ సంవత్సరములో బట్టుకు
చాలా వేరుసెనగలకు తగిన మందిరంగుల దొరకడము కల్ల
ములు ఉండేది. అమెరికా శీతములోనుండి కచ్చిన చాయలు
అంత మందికి కాకుండా ఉండే మొదటి
రకపు రంగు లేచింది మన శీతములో ఎగుమతి చేయబడినది
కావు. అటువంటి మంది చాయలు పూర్వము జర్మనీ శీతము
ల ను నిట్టరలాడు చేయడానికి మాత్రమే చేయబడుతూ
ఉండేది అయితే ఇప్పుడు ఇ గ్లాండు శీతములోను అమెరికా
శీతములోను చాలామంది వర్తకులు అటువంటి మందిరంగుల
నే చేయగలిగినారు గనుక అవి మన శీతములో త్వరలోనే
పంపబడుతనని లోస్తుంది. చివరలోనుంచి తీసి మ చి ఎక్కు
రంగును, చంద్రానూలో ఉన్న బెల్లు కంపెనీవారు, ఇ గ్లాండు
శీతములో ఉన్న వర్తక సభవారితో ఒక ఏర్పాటు చేసు
కొని, మన శీతములో తెప్పించియున్నాడు. అరంగుల బట్టుకు
రంగుల వేరుసెనగలకు మాత్రమే అమ్ముకొనెనది ఒక వరకు
చేయబడియున్నది. అందుకే వారిని రంగు వేరుసెనగలకు
మాత్రమే అమ్ముకొనెనది ఈ కృషి కారణము ఏర్పాటు చేసి
యున్నాడు.

15. కృషి విద్యలను నేర్పించడము: — ఈ విషయమునూ
కృషి చెన్నరాజ్యములో ఉండేవారు కొందరు అనేక సంవత్సర
ములనుంచి ఆలోచిస్తూ ఉండివారు. కా మన సర్కారువారు
విద్యుదయంత్రములకు కృషివిద్యల సభవారితో తాము ఎట్లా చేసేస్తే
బాగా ఉంటుందో పోయిన స కర్షకులను మాత్రమే తీర్మా
నించుకొనగలిగినాడు. గనుక ఈ కృషి కారణము ఇవిదాగుల
ఏర్పాటు భయము లేనందు ఆ తీర్మానము ప్రకారమే పనిని
జరిపించగలుగుతారు. ఆ కృషివిద్యల సభవారు తమ విధానము
జరిపించడానికి రెండేళ్లకు ఉండే మద్రాసులో ఒక కృషి
పాతకాల స్థాపించి యుండింది. అది ఆ సభవారు పో
యిన ధోరణికి మొదటినుండి చేయేస్తూ ఉండింది. పెద్ద
కాగ్రానాలలో చేస్తూ ఉన్న పనిలకు అటువంటి కాగ్రానాల
లేని కృషి పాతకాలలో బాగా చేయడానికి పని కావనినవి
అటువంటి కాగ్రానాలకు ఉండే పోయియున్నామే ఆ పాత
కాలముల స్థాపించి వాటిలో అ కృషి విద్యలకు చేరువైన
మందినినవి అ కృషి సభవారు నిర్ధారించి చేసివారు.

16. మద్రాసులో ఉన్న కృషి పాతకాల మనకు చాలా
మేలు చేసే పాతకాల అయియున్నది అది ఈ కృషి కారణ
వారి అధికారముక్తి చేసివేస్తూ ఉన్నది. ఆ పాతకాల 1916
న సంవత్సరములో మొదలు పెట్టబడినది. అప్పుడు దానిలో
రెండు రంగులను మాత్రమే ఉండి 40 మంది విద్యార్థులు
ఉండివారు. ఇప్పుడు దానిలో 250 మంది విద్యార్థులు ఉ
న్నారు. వారినందరి కొన్ని రంగులకుగా విభాగించి వారికి
(1) యంత్రపు పనులున్నవి, (2) నీసపు పనులున్నవి, (3) మెరు
పు కల్ల పోషడానికి తీగలు కట్టడమున్నవి, (4) యంత్రముల
పనులు గ్రామములను, వేర్వేరుచూతూ ఉన్నవి. ఇంకా
మన శీతములోనే కొందరు కర్షకుని, లోవాపు పని, ఇల్లు
కట్టడము ఈ పనులలో మేల్పెయి యుండడానికి తగినట్లు
గా వారికి చదువులు చెప్పిస్తూ ఉన్నాడు. కొందరికి అంక 80
మందికి పెంబూరు రయిలము పనుల కాలములో రయిలము పనుల
ను చేస్తూ ఉన్నాడు. వీళ్లకు యంత్రముల పనులు గ్రామమున
మున్ను, నేపెస్తూ వున్నాడు. ఈ పనుల పట్టిని నేర్చుకొ
ంటూ ఉన్న వాళ్లందరికీ కమయగా వెళ్లి నేర్చుకొంటూ
ఉన్నాడు. పెద్దవాళ్లకు పిల్లలకాయలనుకూడా చెప్పిట్లు
జమయలో ఉన్న కాగ్రానాలలోను యంత్రకాలలలోను జమయ
తూ ఉన్న పనులనుపట్టిని నేర్చుకొంటూ ఉన్నాడు. ఇట్లా
నేర్చి విద్యలను తమ కృషిగా చేసికొనియున్న వారిని మా
త్రమే ఈ బడిలో చేర్చగలము. (సశేషము)

World's News.

REUTERS AGENCY'S.

U. S. and Peace Treaty.

Lord Robert Cecil's Views.

LONDON, January 3. In the course of a speech at Leeds, Lord Robert Cecil dealt with the attitude of America towards the peace treaty. He emphasised that Britain wanted the assent not of one party in America but of the whole of America. He would rather have a limited assent subject to reservation by the whole of the important opinion of America than a full complete assent achieved by a deep division of American opinion the objection to the dominions' votes was based on an entire misunderstanding. In international matters it was not numbers that counted but weight. The object of the Dominions votes was not to enable them to support on every occasion the British view but rather to enable them to express their views or any differences they might have with Britain and to get the full weight to which they were entitled. He contended that the subject had been used to create bad blood between Britain and the United States by those who were enemies of both countries.

Ratification of Peace.

The Coming Ceremony in Paris.

PARIS.—The procedure fixed for January 6th is as follows. First the Germans will sign the Protocol which specifies reparation for the Scapa Flow sinkings. Then documents certifying the ratification of the treaty of Versailles. Afterwards M. Clemenceau will hand the chief German delegate a letter containing a 'resumé' of the verbal assurances that the Allies are ready to reduce the quantity of tonnage demanded if Germany can prove that the amount is excessive.

The Delusion of Bolshevism.

Mr. Churchill's Speech.

LONDON, January 3. Mr. Churchill, in the course of a speech at Sunderland dealing with Bolshevism, said it was impossible for civilised people to adopt or agree with Bolshevism which destroyed freedom and attempted to establish class government. Were we to take lessons in constitutionalism from the crazy fanatics of Central Europe, who were trying to set up what they called Utopia? Bolshevism was opposed to self-determination. Even M. Litvinoff had admitted to Mr. O'Grady that the Bolsheviks were not in the majority. We should do all we could to expose the sophistry and delusion of Bolshevism which has captured the ignorant Russian peasants, but which had no chance with an enlightened British citizen.

Cinema Expeditions.

To Film Eastern Conditions.

LONDON, January 1. NEW YORK.—Two cinema expeditions have been despatched to Persia, Turkey, India, and China to penetrate behind the walls with a view to portraying Native social and industrial conditions off the beaten paths of tourists.

Fostering Britain's Trade.

Proposed Travelling Exhibition.

LONDON, January 2. Sir Harmer Greenwood, M. P., Secretary of the Department of Overseas Trade in the course of an interview said that the Treasury had sanctioned expenditure for a scheme under which a travelling exhibition of British manufactures would be held in the principal commercial centres of South Africa, Australasia, and Canada and possibly the Far East. This was designed to attract Dominions' buyers with a minimum expense and inconvenience to them. The Exhibition would remain in each centre about six weeks. The tour would last two years. Sir H. Greenwood also referred to the measures to develop British commerce among Foreign Nations and said that the German Government had already realised the success of the British Industries Fair held last year and had granted a substantial subsidy to fight it. He added that two and a half millions sterling of orders were taken in last year's Fair and he hoped to treble this in the forthcoming Fair in the Crystal Palace, Birmingham, and Glasgow.

International Rugby.

Scotland's Narrow Victory.

PARIS.—In a Rugby football International here, Scotland beat France by five points to nil.

French Finance.

Dearer Travelling and Bread.

LONDON, January 2. PARIS.—By 460 votes to 121 the Chamber to-day voted authorisation for the increase of railway fares.

The increase in the price of bread, which, according to a recent semi-official statement, was not to come into effect until August, is officially stated to have effect as from February 1st.

The Moulders' Strike.

Labour Ministers summoned.

Important Conferences.

LONDON, December 31. Important Conferences are being held in London to attempt to settle the Moulders' strike. The Parliamentary Committee of the Trades Union Congress, after discussing with the Unions concerned in the West Bromwich dispute, has appointed a Committee to investigate it immediately. The Ministry of Labour is also very active and a much more hopeful view is taken of the outlook, notwithstanding the assertion of one of the Unions, that the rivalry of West Bromwich involves a vital principle.

The Ex-Kaiser's Letters.

Famous Series Published.

LONDON, January 1. The "Morning Post" is publishing the famous "Dearest Nicky" letters from the ex-Kaiser to the ex-Tsar from the time of the latter's accession in 1894 until 1914. The letters are couched in affectionate terms and all written in English and facsimiles are reproduced. The letters show that the ex-Kaiser's object was to embroil Russia and Japan, and in this he succeeded. After that he sought to bring about a quarrel between England and France. Meanwhile, Germany would be enabled to create a huge fleet, to strengthen her army, and to have the world at her feet.

The Docker's Demands.

LONDON, December 31. Newspapers are giving prominence to decision of transport workers to accept a Court of Inquiry into the dockers' demands on the wages question. The Court, which will probably have a Judge as Chairman, is described as a counterpart to the Sankey Com. Commission.

Bolshevik Success in South Russia.

LONDON, January 1. A wireless message from Moscow claims that Bolshevik forces, operating against General Denikin, have captured the important centres of Ekaterinof and Novomoskoff.

The Dublin Outrages.

LONDON, January 1. The Dublin Port and Docks Board has unanimously passed the Lord Mayor's resolution calling for a public sworn enquiry into the deaths of Bonet and Kennedy.

A Girl's Pluck.

LONDON, January 1. The failure of another attempted hold-up in Westbourne Grove post office was due to the pluck of a girl who, while facing a man's revolver without flinching for three minutes and also being threatened with knife, refused three times to give up cash and ordered a girl messenger to blow the whistle.

Sugar Control in U. S.

WASHINGTON.—President Wilson has signed a Bill, continuing for another year Government control of a sugar.

Bankers' Clearing House Operations.

LONDON, January 1. Operations of Bankers' Clearing House during 1919 aggregated 28,415 million Sterling, being an increase of 7,217 millions over the clearings of 1918 and surpassing all records. The high cost of raw material increased the price of production, and the consequent greater demand for banking accommodation partly account for the larger turnover.

The Late Sir Horace Plunkett.

Report of Death Denied.

LONDON, January 1. There is no truth in the announcement of Sir Horace Plunkett's death.

Germany's Armed Forces.

Allies' Probable Attitude.

LONDON, January 1. Opinion is expressed in well-informed circles that, while the Allies will probably insist on the abolition of the German "Zeitreivilligen" and "Einwohner" Corps, the figure of 100,000, laid down in the Peace Treaty as the maximum for the German army, may prove too small, and that the industrial population of sixty millions may require a large force, not exceeding two hundred thousand. The control of gun and shell factories will be strictly maintained by the Allied Commissions, which will proceed to Germany immediately after the ratification of the Treaty. The feeling of patriotism is still strong in Germany. A number of Generals have enlisted as privates in Sicherheit's Polizei, including von Kluck, who is 71 years of age.

An Egyptian Banquet.

CAIRO.—The Sultan has arranged a banquet in honour of the Milner Commission. Members of the Cabinet and other high officials.

National Congress.

Declaration of Rights.

In the agenda to-day following the reform resolutions stood a lengthy resolution on the Declaration of Rights and the names of Mr. U. R. D. and Mr. Mohamed Ali were put down as proposer and seconder respectively.

When this resolution was reached Pandit Gokarnath Miera who was acting as spokesman for the President announced that it would be taken up later as there were differences of opinion in regard to it.

Eventually when other resolutions on the agenda had been disposed of by being put one after another from the Chair and passed, this resolution on the Declaration of Rights was taken up. The resolution on the agenda paper ran thus:—

This Congress is emphatically of opinion that in the immediate and imperative interest of this country as well as of the whole British Empire a statute should be forthwith passed by the Imperial Parliament to guarantee civil rights of His Majesty's Indian subjects and embodying the following provisions:

(1) That British India is one and indivisible and all political power is inherent in the people thereof to the same extent as any other people or nation of the whole British Empire.

(2) That all Indian subjects of His Majesty and all subjects naturalised or resident in India are equal before law and there shall be no penal or administrative law in force in this country whether substantive or procedural of a discriminatory nature.

(3) That no Indian subject of His Majesty shall be liable to suffer in liberty or in respect of free speech or writing or right of association except by a sentence by an ordinary Court of justice and as a result of lawful or open trial.

(4) That every Indian subject shall be entitled to bear arms subject to the purchase of a license as in Great Britain and that the right shall not be taken away save by the sentence of an ordinary Court of justice.

(5) That the press shall be free and that no license or security shall be demanded on the registration of a press or newspaper.

(6) That corporal punishment shall not be inflicted on any subject of His Majesty save under conditions applying equally to all other British subjects.

(7) That a militia of His Majesty's Indian subjects shall be established by law in the cities and towns and in rural parts divided into units for the purpose. No regular force shall be employed for suppression of internal disorders, except when the militia are found to be inadequate and under an Act especially passed for the purpose. In suppressing disorders and restoring order no armed force shall, unless it is attacked, interfere. They shall not interfere unless a crowd has been three times summoned in the name of the King, Emperor and of law to disperse and has not done so until after a reasonable time.

(8) That all laws, ordinances and regulations now or hereafter in existence that are any wise inconsistent with provisions of this statute shall be void and of no validity whatever.

Pandit Gokarnath announced that an agreement had been arrived at in regard to this resolution. In clause (1) it had been agreed to delete the word "whole" before the British Empire. It had also been agreed to delete clause seven relating to the militia.

The resolution in its amended form was put from the chair and passed.

Thanks to Reception Committee Members

Mr. V. P. Madhavarao, thanking on behalf of the delegates, Swami Bhadrachand and the Members of the Reception Committee, said: When blow after blow fell on the Punjab from the official hands, they thought the voice of the Congress might have to be changed, but Amritsar overcame almost uncountable obstacles in the way, and had earned the distinction of having held the most successful, the most unanimously attended and epoch making Congress. Not a little of the success was due to the indefatigable exertions of the members of the Reception Committee, and desire to make a special mention of the untiring work of Swami Bhadrachand whose name was one to conjure within Northern India, ably and willingly assisted by the Secretaries and office bearers and members and in spite of the sorrow and suffering of Amritsar, Swami Bhadrachand had given one more proof, if proof were necessary of India's supreme fitness for Responsible Government. Delegates came to Amritsar as pilgrims and returned, the first time with fresh determination to make India a Nation among Nations of the world. Mr. Madhava Rao also expressed the cordial appreciation of devotion and willing services rendered by the Volunteers who had fully justified the high hopes entertained of the youths of India. A hearty vote of thanks was passed to Swami Bhadrachand and the members of the Reception Committee amidst prolonged and loud cheers.

Swami Bhadrachand, in acknowledging the thanks, apologized for the inadequacy of their arrangements that were made to receive the delegates from different parts of the country. The Congress at Amritsar had one salient feature. It had awakened the Punjab. They had been made to stand on their legs and realise that they had sympathisers in their sufferings. He was glad that his appeal for funds was fully responded to. On behalf of the Punjab, he would like to assure all friends that they would in future shoulder the National cause. Then he named individually all those who had worked to make the Congress a success. Proceeding, he announced that over delegates 8,000 attended. He was a Sanyasi and as such was resuming his duties and handing over the political reins to the Punjab leaders.

Pandit Motilal Nehru's Concluding Address.

The following is the full text of the Pandit Motilal Nehru's concluding address which was read on his behalf by Dr. Kitchlew.

Fellow delegates, before I say anything in reply to the flattering words, the over generous terms, in which Mr. Satyapal and others have referred to me and my humble services in your cause I have to apologise to you for not being able to address you myself, as I should have liked to have done, as you are aware the loss of my voice has

**Calcutta University
Convocation.
Viceroy's Speech,
Viceroy's Camp, (Belvedere).**

Once again I have the honour and privilege of presiding over your Convocation. It is also one of the few opportunities which I have of showing my personal interest in the work of your University. The Viceroy and the Government of India are so far removed from you that it is well high impossible to take that personal part in your affairs that our statutory position demands, and it will be one of the changes which will be the result of the report of the Commission that your Governor will become the Chancellor and the Viceroy will be connected with you only in the position of visitor. This is as it should be, because from our remoteness from you it is impossible to act except after consultation with and through your Rector. This procedure is obviously inconvenient and it is to the public interest that it should be ended. Though then it will be a matter of personal regret, both on my part and I am sure on the part of my successors, that we shall not be so closely identified with your affairs, yet I am sure it is in the interest of the good government of your University that your Chancellor should reside in Calcutta and be personally acquainted with your problems and the "personnel" whose appointment to office it will be his responsibility to make. I will not dwell at length on the history of the past three years. You will remember that I announced the appointment of the Commission just three years ago and

The two remaining questions are more involved and more controversial. A rough draft dealing with the Commission's proposals for the University of Calcutta has already been made but not expressed in legal language nor examined from the point of view of legislation. It was

(Message Incomplete.)

వ్యక్తసాయ శర్యవ్యయము:— మనదేశమునకు నాభారత
ముగా ముఖ్యవృత్తి వ్యవసాయ మయినను వారే తద్విషయము
గ్రంథమును చదివుకొనినవారే గాక గ్రంథముగతికముగా కృషి
చేయువారగుటచేతన, ఈవిషయమును బాగుగా బోధించు
నులభిక్తై లిగల గ్రంథములయినను తెలుగునందు దంతగా లేకుం
డుటచేతను, కర్షకు లభిస్ఫుడిం జేడకాలమున్నా రనుట నిజము.
ఈకొఱుకను గొంతికలు నివారించుటకై కొలది దినముల
నుండి ఆకారాదిగా “వ్యవసాయ శర్యవ్యయము” ను వ్రాయుట
కుప్రయోచితము. అందు మొదటిసంపుట కొడికాలములో
ముగింపునకు సిద్ధముగా నుండుటచే వానిని ముద్రించుటకు
మందు అనుభవకముల అభిప్రాయము లందుకేర్పడుట ముఖ్య
మైయున్నది. కాంచుట్టి జీవాభిమానులై రి నూరనేద్యమము
నకుం ద్రోడుపడుటకయి తమకుగల అనుభవ మయినను, తెలి
సినవయములు, నులభిక్తై లిలో వివరముగా వ్రాసేవపుడుండ
వ్రాధితులు. అందు చెల్లయొక్కవ్యాపకము, వానియత్నవృత్తి
వాని యుపయోగములు, వైశ్య, వంట, పెంట బున్నగునవి
శదిస్త్రముగా వివరింప వలయును అడవిచెట్లకు గుటింజి
యినను వ్రాయవచ్చును—ముఖ్యకంపాదకులను. వచ్చుపేస్
వెంకటరామ స్వసింహారావు నల్లగొండ (నై హం).

మ స్తి ము వ మి తి.

(దీనినందు 31-వ తేదీ తరువాత)

అవులను రక్షించుట.

ఈ విషయము మిక్కిలి ముఖ్యమైనది. హిందువులకు మహమ్మదీయులకు సమత్వముగా ఈ సమస్య పరిష్కరించవలెను. ఇప్పుడొక నూతన కేసు ముందుకు వచ్చింది. హిందువులు మహమ్మదీయుల వికమత్యము కలిగి ప్రవర్తించుచున్నారని మన మందరము భారతీయుల మనభావము వృద్ధియగుచున్నది. మతభేదములు తగ్గుచున్నవి. కావున కేసుకాలములోనే చాటి యత్నము చేయవలసింది సంపూర్ణ వికమత్యము కలగ గలదు.

మన హిందూసోదరులు మనలో వికమత్యముగలవారై యుండవలెనని అనేక ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. వారెందఱు మందనీయులు. ఇందరము చాటియ భావాభివ్యక్తిని నూటించుచున్నది. మనమందరము ఒకటేదారమతమునకు చేరి వారము కాన హిందువులకు మనము ప్రత్యక్షకార మొనర్చుచు మనకర్తవ్యము. మనహిందూసోదరులు భిలాఫత్ దినమునందు మనలోపాటు మనదాఖలులను కందుకొనినారకదా. మన మౌ భావములకు గౌరవముచూపుటకై హిందువులు మ.తోపాటు కష్టపడినారు. అట్లే మనముకూడ హిందూమతమున గౌరవించుచున్న ఈ రెండు గొప్ప మతస్థులకును మనకర్తవ్యము ఎట్లు కలుగగలవో వివిధముల మనము స్నేహభావము ప్రకటించుట యానో మనము నిర్ణయించవలెను.

అవులను మనముచంపుటకల్ల మనహిందూసోదరుల మనస్సులను నొప్పించినవారగుచున్నారు. మనమతమునందీ విషయమై ఏమి వ్రాసియున్నదో చూడము. మహమ్మదీయ మతస్థులు, ఒంటెలు గొట్టెలు, మేకలు, అవులను బలిఇవ్వవలెనని ఇస్లాంకార్ వాదించుచు వ్రాసియున్నది. అవులనే బలి ఇవ్వవలెనని ఎచ్చటను లేదు. ఈ తేజమునందలి మహమ్మదీయులు ఒంటెలను బలిగా నిచ్చుటయే లేదు. అరబియా, సిరియా, ఈజిప్టు, ట్రిపోలి, టర్కీ తేజములందు మహమ్మదీయులు అవులను బలిఇచ్చుటయే లేదు. ఒంటెలను మాత్రమే బలి ఇచ్చుచున్నారు. మతగ్రంథములకల్ల కూడ అవులకల్ల ఇరకంతువులు బలిఇవ్వబడినవని తెలియచున్నది. కావున మనము అవులను బలిఇవ్వకు మన హిందువుల యుజుసుకు తీర్చుకొనుటకు సమకట్టవలెను. వికమత్యము ముఖ్యముగా మహమ్మదీయసోదరులందఱు ఈ విషయమై ఆలోచించి రెండు మతములకును అనుసారముగా మహమ్మదీయ మతప్రతినిధి సంఘము లగు మస్లింసమితివారు, భిలాఫత్ కమిటీవారి విషయమై తగుక్రద్ధ పుచ్చుకొని కార్యవిభావము నిర్ణయించెనని తెలుచుచున్నాను.

భిలాఫత్.

ఇది ఒక ముఖ్యమైన విషయము. టర్కీ సార్వభౌమ మన ఇరకతేజములందు మహమ్మదీయులకును గల పరస్పర సంబంధములను బ్రిటిష్ మంత్రులకు తెలియ జెప్పటం అవశ్యము. ఇస్లాం అనునది కేవలము ఒక మతముగాదు. అది ఒక గొప్ప సమితి. కర్ణ విభేదము లందు లేవు. ఈమతానచరులందఱు సమానులు. ఇదియే ఈమతముయొక్క జ్ఞాపకము. ముఖముగను జేమముగను జీవయాత్ర కలుపుటకై ఒక ఆదర్శమును జీవితచక్ర గల ప్రాథేట్ అరబియా దేశమునకు దిద్దవించెను. ఈ ప్రాథేట్ సర్వలోకసమత్వ మగు ఒక మతమును స్థాపించెను. ఓట్టుక చక్రవర్తము తరతరములందు మహమ్మదీయ మతాధికారులుగా నున్నాడు. టర్కీదేశము మహమ్మదీయరాజ్యమై యీమతమును ఎల్లప్పుడు రక్షించుచున్నది. అందుననే యీదేశమునందలి మహమ్మదీయులందఱు యీవిషయమై ఇట్టి అభిప్రాయములను వెలియిచ్చుచున్నారు. టర్కీ యుద్ధములో చేరినప్పుడు ఈ దేశమునందలి మహమ్మదీయుల కొన విషమస్థితి సంభవించెను. అట్టి సందర్భ సమయమునందు హిందూజాతీయ మహమ్మదీయ మతము యుద్ధముచేయుటకులేదనియు, మహమ్మదీయ మతమునకు విరద్ధములగు చర్యలెట్టివియు జరుపడవనియు చెప్పిరి. ఈ మాటలనుమ్మి యీ దేశమునందలి మహమ్మదీయులు యుద్ధమునకై ధనసహాయ మొసంగిరి. టర్కీ సార్వభౌమనిగి ఎదుటికొచ్చునను చేరి మెసపటేమియా, సిరియా, దార్దనఖ్యలకును మహమ్మదీయ యుద్ధములు యుద్ధము చేసిరి.

ఇంగ్లాండు టర్కీ రాజ్యములకు గల పరస్పర సంబంధములను కొంత గమనించెదము. 1877-వ సంవత్సరపు సందేహము ఈ జిప్టు, సైప్రస్ ద్వీపము టర్కీ రాజ్యమునందుండి తొలగించబడెను. 1911 సంవత్సరమున ఇటలీకిని టర్కీకిని జరిగిన యుద్ధమున టర్కీవారు ఈజిప్టు తేజములోనుండి నేరలను సమత్వము ఇంగ్లీషువారు సమర్థించలేదు. బాల్కన్ యుద్ధము జరిగిన పిమ్మట 1912 ఏప్రిల్ 13 గాని యాజమాన్యముక్రింద యుద్ధము చేయుచున్న దేశముల ప్రతినిధులు సమావేశమైరి. అప్పుడు ఏడియానోపుల్ బల్కన్ యుద్ధమునకు. మాసిడోనియాను గ్రీకులు ప్రారంభమహమ్మదీయులను అనేక విధములకష్టపెట్టిరి. అప్పుడుకూడ ఇంగ్లీషువారు రెట్టి అటంకము చెప్పలేదు. గ్లాస్టన్ కైజర్లును గ్రే పీరువును టర్కీ రాజ్యము విరోధమునందుచుండవలెనని అభిప్రాయము గలవారనుటకు అందరికిని విశేషమే. బ్రిటిష్ వారికిని టర్కీ వారికిని ఇట్టి సంబంధము లున్నను లామడేబాద్ గారు 1918 సంవత్సరం జనవరి 15-వ తేదీన "మహమ్మదీయ మతము" నిండిన ఆసియా మైసర్, డ్రైన్ తేజములకు టర్కీనుండి విధించుటకై మేము యుద్ధము చేయుటలేదు" అని పాన్ల మెంటునందలి గంభీరముగా చేసిన వాగ్దానమును నమ్మి మహమ్మదీయ కష్టముల యుద్ధమునందనేక విధముల తోడుపడిరి. యుద్ధము ముగిసినది. వాగ్దానములను మంత్రులు మరచిరి. మహమ్మదీయ తేజములగు మెక్కా, మెదీనా వట్టణములు మహమ్మదీయుల కానివారి అధికారములను దున్నెరి. యుద్ధసమయమునందు ధర్మము, న్యాయము సాపేక్షములు, దిన్న రాష్ట్రముల స్వాతంత్ర్యము స్థాపించుటకును యుద్ధము చేయబడుచున్నదనియు, పరాజితులను ప్రారక్షుటకు తోడుపడేయ గూడదనియు, క్రైస్తవ రాష్ట్రములను విధించి గూడదనియు బ్రిటిష్ మంత్రులు గంభీరముగా వలంతుండిరి. ప్రస్తుతము గ్రీకులు స్వీర్షా దేశము ఆక్రమించుకొని యున్నాడు; సిరియాను (ఫ్రాన్స్) తేజములు, మెసపటేమియాను ఇంగ్లీషువారు అదేవిధములందు ఇటలీవారు నున్నాను. మంత్రులు తమ వాగ్దానములను ఎట్లు పాటించిరో వేరు చెప్పవలయునా? విల్సన్ అధ్యక్షులు వివరించిన 14 నూత్రము లేమయ్యెను? వ్యసం నిర్ణయనూత్ర మేమయ్యెను? సిరియా తేజములు స్వాతంత్ర్యము కావలెనని కోరుచున్నారు. వారికి స్వాతంత్ర్య మిచ్చుటకునా? గ్రీకులు స్వీర్షానుండి చేరుచున్న భూముల విషయమై టర్కీ సార్వభౌమ డిల్లు చెప్పియున్నాడు.

"ఆసియా మైసర్ నందు గ్రీకులు అనేక ఘోరకార్యములు చేయుచున్నారు. మేకలది జనులు కాలవలను నున్నాడు, చంపబడుచున్నాడు. గ్రామములు కొల్లగొట్టబడి కాలవలనుచున్నవి. వికమందలివారు గ్రీకుల రెట్టి అటంకములు చెప్పలేదు. యుద్ధవిరాళుసమయముగాన మేము ఎట్టి అటంకమున్ను చెప్పటకు వీలులేవన్నది. కావున క్రైస్తవ కాలములోనే ఇట్టి ఘోరములు అంతమొందింపఁబోయిన వెక్కు కష్టములు కలుగును"

ఘోరకష్టముల పాలైనవారు మహమ్మదీయులుగాన వారి మొరలు ఆలించువా రెవ్వరులే. తేజమున కొంతము ఆదర్శమగు హక్మాతుల వారికి తమూ మిదియేనా? ఎన్ని కష్టములు సంభవించినను సంధిపరతులకు వ్యతిరేకముగా టర్కీవారు ప్రవర్తించలే. ధర్మకథ మాముగా హిందూ జాతి మహమ్మదీయులు ప్రవర్తించుటలేదు.

సంధిచూపసభ్యులందొక్క మహమ్మదీయ ప్రతినిధి కూడ బెర్లున్ బడలేదు. మంత్రులు, రాజప్రతినిధి తేజము మాటలతో నోవార్ష బ్రయత్నించుచున్నాడు. ప్రపంచము నందున్న 30 కొట్ల మహమ్మదీయుల మతభావముల వికద్ధమగు చర్యచేయుటకన్న టర్కీవారులను పాటింపిధర్మముగా చరించి నూతనకాలానికిను నెలకొల్పరాదా? న్యాయమగు మహమ్మదీయుల కొరకలను మిత్రమందలివారు పాటింపలేని మహమ్మదీయ ప్రపంచమునందు ఆరాతి వెనగును ఇంతవరకు కాంతు లగువారిని క్రొవ్యమునకు పురికొల్పిన వారయ్యెదఱు.

వందనములు.

ఇంగ్లాండునుజే మహమ్మదీయ మతములకు స్థాపించుటకు కృషిసల్పిన మార్కెట్ పీక్ థాల్ గారికి, కాక ఆలరి వార్షియ గారికి, సర్ థియోడర్ మారిస్ గారికి ప్రావెనర్ ఇ. జి. బాక్ గారికి, సి. యస్. ఆండ్రూస్ గారికి మహమ్మదీయ లందఱు కృతజ్ఞతా పూర్వక వందనములను సమర్పించవలెను. పిల్ టాల్ టర్కీ రాజ్యపరిపాలన విషయమై మోక్షబడిన నేరములన్నిటిని సహేతుకముగా ఖండించినారు.

మరియు.

ఈ టర్కీ విషయమునకు ముందు మహమ్మదీయులకు, అంగ్లో టర్కీ ఒడంబడిక గోతులున్నవై రోకలి పోటుచందముగా నుండెను. పర్షియా తేజము కక్షింపవలెనే తన, విజ్ఞానవాగ్ధికతల చేతను మహమ్మదీయుల కొక ఆదర్శ తేజముగా తరిగి పోవలెను. మున్నెవారికి చేరినను, మిమ్మలారికి చేరినను మహమ్మదీయులందఱు ఏక రాతము గలవారుగాన ఈ దేశమునందలి మహమ్మదీయులు ఈ ఒడంబడిక విషయమై నింతయు చూచారు. ఈ ఒడంబడికవల్ల పర్షియాకు వెక్కువయును కలుగును. అక్రమముగా ఈజిప్టు ఎట్టి స్థితి యందున్నదో అసియా ఖండమునందు పర్షియా అట్టి స్థితియందే యున్నది. క్రమక్రమముగా పర్షియాకూడ ట్రిబునల్ చెందునను కోరికలుగలుగుచున్నది.

మస్లిం ప్రపంచమునకు ఆరాతి కలుగజేయు విషయము ఇదియే. మహమ్మదీయుల అభిప్రాయముల వెల్లడి చేయుటకై భిలాఫత్ కమిటీ స్థాపించబడినది. ఈ సంఘము కార్యసాధనము చేయుగాక!

సంధ్యుత్సవములు.

మహమ్మదీయులు ఇట్టి విషమస్థితియందున్నప్పుడు వారెట్లు సంధ్యుత్సవములందు పాల్గొనెదరు. ఈ సందర్భమున మనకు సహాయముచేసిన హిందూసోదరులకు వందనములను సమర్పించవలెను. మహమ్మదీయుల భావములను గౌరవించుచు హిందూసోదరులు సంధ్యుత్సవములందు పాల్గొనుట మానివై దిరి తేజనాయకుడగు మహమ్మదీ గంధి గారికి ఈ సందర్భమున క్రత్యేకముగా వందనములను సమర్పించవలెను.

నిర్బంధితులు.

యుద్ధము పరిసమాప్తి చెందినను మవులానా మహమ్మద్ హుస్సేన్ గారు, మహమ్మద్ అలీ ముహమ్మద్ అలీ సోదరులు, మవులానా అబుల్ కలాం అబ్దుల్ గాఫ్ యింకా అనేకము ప్రవాసమునందే యున్నారు. వారు తమ దేశమునకును మతమునకును నేరచేయ నెంచిరి. నిర్బంధమునందు లదిరి. ప్రభుత్వమువారి విషయమై గమనించుచు గాక! పంజాబు నకు స్య, ఇంకా ఇరక ముఖ్యవిషయములపై నేను ఏమియు చెప్పలేదు. నేను ముఖ్యముగా మహమ్మదీయులకు సంబంధించిన విషయములపై ఆధికముగా మాట్లాడినాను. జేకబ్ కై ప్రబలి యున్నది. కష్ట మతభేదము పాటించబడుటలేదు. చాటి యభావము క్రబలి యున్నది. మనమందరము వికమత్యము కలిగి ప్రవర్తించిన క్రైస్తవములోనే మనము విజయము కాంచగలము.

న్యాయతి నుచ్చారావు గారు యస్వస్థక:- న్యాయతి నుచ్చారావు పంతులుగారికి కడది 7 వ తేదీనుండి జ్వరము వచ్చుచున్నది. జ్వరమువల్ల యెడమచేతి ను వాచించి పోసికందు 27 తేదీన క్రత్యము చేయించినారు. తిరిగి యీ నెల 2-వ తేదీన క్రత్యము చేయించినారు. జ్వరము ఇంకను వచ్చుచునే యున్నది. మలేయా జ్వరముని చెప్పి యున్నారు. అని యొకరు వ్రాయుచున్నాడు.

కొర్నాటు పట్టుచీరలు

కొర్నాటు పట్టుచీరలు కొట్టి వాడుకకొట్టి కట్టుకొనుట కొరకు కొరవలలో తగ్గుధరలకు మేలైన కొర్నాటు పట్టుచీరలు:- మేలైనకట్టుతో వాగ్ధికమున యుండు కట్టుచీరలు, చూడుట కందముగను, జవాకర్ కముగను నున్నవి. వాడుకను వెలము గాగరంజి. ఇప్పుడలేక క్రొప్పివేసిన రూపాయలను వాపీను చేయవలెను. వ్యాపారులకు మంచికమ్మివను యుత్సవము. అన్నిటికిని క్రొందివిలాసమునకు వ్రాయవలెను. పీతాంబర పట్టుచీరలు కట్టుచీరల గుర్రంజిక చీరలు వెల 64-10-0 రెల్లినపేటు లక్ష్మీ వచ్చుచున్నట్లేను, పట్టుచీరలు. రు 64-4-0 శివరామయ్యర్ వెద్దవినకట్టు పట్టుచీరలు. 32-0-0 120 వరుస వచ్చుకొర్ కొరవల కొట్టి పట్టుచీర 30 0-0 50 వరుస శివరామర్ ఉడెలు లక్ష్మీ కూరత్తు తాడుత్రి పట్టుచీర 22-8-0 80 వరుస ఎటుపు ముగిరి పట్టుచీర 29-0-0 60 వరుస నలుపు కూరత్తు తాడుత్రి చీర 25-0-0 40 వరుస ఎరుపు దిపం పట్టి పట్టుచీర 20-0-0 40 వరుస ఎరుపుదిపం పట్టి పట్టుచీర 20-0-0 70 వరుస అంస్తా ద్విత్రి చీర 28-0-0 50 వరుస ఎరుపు తేలుపు పట్టి చీర 22-8-0 50 వరుస నలుపు నవ్వులరంగు పట్టుచీర 21-4-0 50 వరుస ఎరుపు పులికన్ను తాడుత్రి పట్టుచీర 21-4-0 60 వరుస లక్ష్మీకముపు కూరత్తు తాడుత్రి చీర 25-0-0 40 వరుస పట్టు కౌర్నాళిచీర 18-4-0 50 వరుస పట్టు చీరలు తాడుత్రి చీర 21-4-0

కొర్నాటు స్వదేశీస్తోర్లు

(1761) 272, మింటుపోస్టు పత్రము.

జూ బు లు

మోర్చి గ్రామ సంఘము.

అయ్యో, రాజ్ గోపాలాకాలో డిసెంబరు 1-1-20 తేదీ వరకు 4 గంటలకు స్కూలు బిల్డింగునందు నడింపల్లి బుచ్చివేంకటపతిరాజు గారి యాధిపత్యమున సమావేశమయిన సాధారణ సభలో ఈ క్రింది తీర్మానము లేకగ్రహణముగా సంగీకరింపబడినది.

- (1) ఈ సభకు మదిరాసు ప్రభుత్వమువారు రాజమండ్రి తాలూకాబోర్డు విభజనము ప్రస్తుతము ఆపుచేసియున్న ప్రయత్నమును తక్షణమే నిలిపివేయ రాజ్ గోపాలాకాలోని సభవారు ప్రత్యేక తాలూకాబోర్డు నిర్మింపు ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.
- (2) సాధ్యమయినంత త్వరలో రాజ్ గోపాలాకాకు ప్రత్యేక తాలూకాబోర్డు నిర్మింపు ఈ సభవారు ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.
- (3) చక్రవర్తిగారి ప్రభుత్వము నకు సరిగ్గా రాజకీయ నిధి గాన పంజాబు నాయకులు మొదలయినవారిని విడుదల చేసినందులకు తమ అమితానందమును తెలుపుచు, అందరూ రాజకీయ నిర్బంధితులను, విడుదల చేయవలెనని ఈ సభవారు రాజకీయ నిధి గారిని వినుచు ప్రార్థించుచున్నారు.

ఈ తీర్మానము లంగీకరింపబడిన పిమ్మట గోపాలాకా శంకరాచలపతిరావుగారు "ప్రస్తుత పంజాబు శాసనసభ"ని గురించి యువనాగిని తీర్మానములు జిల్లా సంఘమువారి ద్వారా ప్రభుత్వమువారికి పంపుటకు తీర్మానింపబడినది.

కార్యదర్శి.

రాజ్ గోపాలాకా రేంజీ ప్రాథమిక

పాఠశాలోపాధ్యాయుల సభ

అయ్యో 21-1-20 తేదీన మోర్చిలో నాయకులు ఎం. మెంటరి స్కూలు బిల్డింగునందు సమావేశమయిన రాజ్ గోపాలాకా రేంజీ ప్రాథమిక పాఠశాలోపాధ్యాయులసభలో ఈ క్రింది తీర్మానము లేకగ్రహణముగా సంగీకరింపబడినది.

- (2) ఆహ్వాన సంఘమునకు ఈ క్రింది కార్యనిర్వాహకులైనట్లు నిర్ణయించబడినది. మోర్చి స్కూలు హెడ్ మాస్టరు డా. అన్నారావుగారు (అధ్యక్షులు) అంతర్వేదిపాఠశాల స్కూలు హెడ్ మాస్టరు బి. నరసింహారావు గారు (ఉపాధ్యక్షులు) సభి లేకపల్లి స్కూలు హెడ్ మాస్టరు మం. వైకృతపాదరావు గారు, మోర్చి స్కూలు అసిస్టెంట్ గొర్ని రాజగోపాలముగారు (సంయుక్త కార్యదర్శులు) బొల్లా శ్రీకాంత్ అంతరపాఠశాల (అంతరవేది) కె. కనకలక్ష్మి గారు (కృంగవరపాడు), మేడిచర్ల నారాయణప్పగారు (రామరాజులంక) పి. వెంకటస్వామిగారు (కత్తిమండ) మరుచుద్దాటి గోపాలకృష్ణమూర్తిగారు (మోర్చి) మొదలగునవి. వీరికి ఆహ్వానసంఘమున ఇతరులను చేర్చుకొను సభికారము కలదు.

- (3) ఆ భీమవరం రేంజీ ఉపాధ్యాయుల సభవారి ఇచ్చి తీర్మానములే ఇచ్చటకు చూపించబడును. (5) ఈ రేంజీ ఉపాధ్యాయుల ఇతర సలహా ఆలోచించబడును.

- (4) ఈ సభను అంతరవేదిపాఠశాలలో జరపుటకు తీర్మానింపబడినది.

- (5) సభాకాలనిర్ణయమును అధ్యక్షనిర్ణయమును 20-6 తేదీలోగా నిమిషాంత నిర్ణయింపబడును.

కావున రాజ్ గోపాలాకా రేంజీ ఉపాధ్యాయులు తమ ఆధి ప్రాయములను సలహాలను 20-6 తేదీలోగా ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులకు తెలియజేయ ప్రార్థించును.

ఒక విలేఖరుడు.

ప్రారంభ గ్రంథములు.

అయ్యో, 30-12-19 తేదీన నేను వత్సవర్ష నివాస మగు ముప్పాళ్ళ గ్రామమునకు వెదలియుంటిని. తద్వారా వాస్తవ్యులగు గోపాలాకా శంకరాచలపతిరావుగారు దయచేసి నిర్మిమిత్తముగా వారికి కవియో కొన్ని రాశిప్రకృతగ్రంథములు అందజేయు, నీ సభకు శాంతిప్రకృతిలో నన్నయభట్టు వినుచు మై బిగినవర్స కాధారాంశము తెలియను నా గ్రంథములలో వెదకిన లభించునేమో యనియు గొంత ప్రశస్తిని గలగతినేసికొని మాటలాడితి. గృహస్థునింటికి వెదలి, వారింట గల తాళపత్ర గ్రంథములకు బరికించగా నన్నయభట్టు వినుచు వర్స కాధారగ్రంథము తెలియను గానరావట్టును, అంతరవేది గ్రంథములు మూలము మూడు లభించినవి. అవి మూడితములా అమూల్యములగా యను సంకలనము విచారణ

యే. గ్రంథములపేర్లు 1 అనంతభద్ర కళకము, 2 ప్రదోష మాహాత్మ్యము, 3 మనసా హరిపాదము లాక్రయంత్రము అనునవి. మా క్రతుకర్తవ్యములైనను కవులీడవలెనైనట్లు లం దలి గద్యాలులే నీరీకరించుకొంటిమి. అదానిచే గాయంక ను విచిత్రమౌకమే. అయితే గ్రంథములలోనూ, ప్రదోష మాహాత్మ్యమున ప్రాసినకవి గ్రంథాశ్వాసాంత గద్యములో ఆశ్రేయసగ్రు డగు కొప్పరాజు లింగనయ్య (కొమారుడు) నరసింహయ్యకృత మనియు కృతి శ్రీ యల్లయ్యుండ కోటేశ్వరస్వామివారి కనియు ప్రాసినకొని యున్నాడు. ఈ ప్రదోషమాహాత్మ్యము మూడాశ్వాసల ప్రబంధము. వైకృత రాజాపాకము. వర్ణనాంశము లతి సరసములు. తక్కిన రెండు గ్రంథములను చాలభాగము దీర్చితి యెందలివక్రములు వివేచింపబడు కావరము లగుటచే కవులపేళ్ళ దెలిసికొనుట కష్టసాధ్యముగానున్నది. వివస ప్రయత్నించుచున్నారము. కావున నేభాంధాగారములయందు వైసను ఈ కవుల విషయ ములుగాని గ్రంథముల విషయములు గాని యిదివరలో నుపా వికమైనవో నావిషయము లీ క్రింది విరుణామాకు వ్రాయుదు రని ప్రార్థించు చున్నాడను.

బొమ్మరాజుపల్లిగోపాలాని మానుమంతరాయ శాస్త్రి.

రాజమండ్రి తాలూకా బోర్డు ఎన్నికలు

అయ్యో, రాజ్ గోపాలాకా మొదటి యలర్ల కృష్ణమూర్తిగారు గతువు దీక్షించుట నెలసో ముగిసినది. రాగల ఎన్నికలలో సమర్థులైనవారిని ఎన్నుకొనుట యొక్కము. పృథావీశ చీవరమున గడవుచు, గోదావరీజిల్లా సంఘములో సంచార కార్యదర్శిగా పని పనిచేసిన కేవలపల్లి నూర్యనారాయణ మూర్తిగారిని ఈ కడవి నభిలషించుటకు మేము ప్రార్థించుచున్నాము. వీరు ఇదివరలో చేసిన కేవలపల్లి యా మండల కృషిలకు తెలియనిది కాదు. గతసంవత్సరము ప్రభుత్వ మువారు హెచ్చించుచున్న నీటి తీరున విషయములో వీరు అనేక సభలు జరిపి పృథావీశము వహించి చేసిన అందోళన వలన పోలవర అధికలాభము చేకూరినది. రాజ్ గోపాలాకాకు ప్రత్యేక తాలూకా బోర్డు సంపాదించుట కొరకు వీరు గ్రామములవెంట సంచారముచేసి గవర్న మెంటువారికి పంపిన రిపోర్టువారల ఫలితముగా కృష్ణాజిల్లా విభజనలో ఈ తాలూకాకు ప్రత్యేక పోర్టును గురించి యోచించబడునని గవర్న మెంటువారు జవాబునిచ్చిరి. ఇంతియే కాక వీరు కృష్ణా నది నూర్యప్రకారము గాని అనుచరులగుటచే ప్రభావే మమే తమజేయుచుగా యోచించువారు వీరు ఈ గ్రామ స్వరాజ్య సమితికి కార్యదర్శులు. రాజ్ గోపాలాకా గ్రంథాలయమునకు కొత్తపేట దివిజన్ సంఘమునకును కార్యదర్శులుగా నున్నారు. ఇట్టివారిని ప్రార్థించువరకు నెమ్మది చేయుచుగాన ఈ ఫిర్యావోటర్లందరూ తమ బాధ్యతను గురైగి ప్రవర్తింతురగా! మనమొకట ముందు మనకు ప్రత్యేక తాలూకాబోర్డును సంపాదించువార్లను మానవలెను. ఈ ఫిర్యావు విక్రమోద్ధు అయినను లేదు, మంతెనలేవు, నె కందరినూగూర్చి, అనుకరుగిరేవు. డెల్టాగ్రామము లయినను అదివిలో వారిరత కష్టపడుట మనకాటుగాని యితరులది కాదు. భసమును చూచిగాని నేమమును చూచిగాని యిచ్చిన వోట్లు వర్ధములు గాన మన మిప్పు యావములను యోచించి కేవలపల్లి నూర్యనారాయణమూర్తిగారికి అందరను వోట్లనిచ్చి సాయపడ నేడుచున్నాము.

యర్రావోగడ రామచంద్రారావు

దుళ్ల వెంకన్న

తాలూకాబోర్డు వోటు, పలివెల

చీరాల మునిసిపాలిటీ.

అయ్యో, చీరాల పేరాలగ్రామములను యునిసిపాలిటీ చేయుటకు గవర్న మెంటువారు నిశ్చయించినట్లును తగుసం బంధమైన పనులు నిర్మాణసరము లనియు ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ప్రచురించిరి. కవునిర్మో మొదలగు గవర్న మెంటువారు ఏర్పర్చుచున్నట్లు తెలియచున్నది. నాకుతోచెడి ఎన్నికల విభజనను ఇందుములముగా ప్రయోచించుచున్నాను. ప్రజలను గవర్న మెంటువారును గమనించుదురని కోరుచున్నాను. ఇప్పుడు మునిసిపాలిటీ చేయబడిన చీరాల పేరాలగ్రామ ముల మధ్య వీరరాఘవపేట అను మరయొక గ్రామముచేరి యొకమైదును 100-కి 90 నకులు నిలుపేదలు గలవై యున్నది. మొత్తము మీ దము ని సే క త క పు

నిర్మో నిర్మాణము గ్రామముల లక్షణములను గ్రహించి కవునిర్మో మొదలగు వాటిని బాహుళ్యముతో సంబంధ మున కల్పించి ఈవిధమ కనబడిన సంఖ్యను సరిపావునగా ను తోచినది. కవునిర్మో మొదలగు 12 చుగా నుంచవలసినయెడల 4 పద్మకాలీయులు 8 వైకుంఠ 1 బ్రాహ్మణులు, మహమ్మదీ యులు, 1 బలిజ; ఇతరవాడులు, 1 కృష్ణుడు, పద్మకాలీయులు ఈ ప్రకారము చేయుట యీ గ్రామములయొక్క లక్షణము లకు న్యాయమై యుండును. ఈ విధముగా కవునిర్మో నిర్మించి నటులయితే గ్రామములలో ఏలాటి కొరత బుందకుండును. అన్ని వాడులలోను మొదలగు వారికి ఆర్థులు న్నారా యని ప్రశ్నించవచ్చును. ఆర్థులు లేకపోతేను, వై సుదహించిన ప్ర తికాతికాను ఉన్నాడు. ఇప్పుడు నేను ముఖ్యముగా వ్రాచి బూతుకొన్నది యెక్కువ జనసంఖ్య కలిగి యెక్కువ మొదలగు పదవులకు కోరుచున్న పద్మకాలీయులను యె. వీరిలో సభ్యుల కన్న లనేము గలరు. శ్రీవాళ వీరికి రాదగినన్ని మొదలగు పదవులు ఇచ్చి వీరినిగూడ గౌరవించుచు రని నమ్ముచున్నాను ఈ విధముగా గాక యే ప్రయత్నము మనియో యే వాగ్ధాటి కలవార మనియో చెప్పకొనవారిని మొదలగుగా నిర్మించినట్లు లయిన, నె క్కిబ్బులు గలవు యునిసిపాలిటీ యేర్పడుట గ్రామములలో అందరికి నుఖము అగిదా నేను బోవు వెప్పుపక్షము భరించవలసినది. చీరాలములో ఈకర్వు లన్ని భరించువారు తమకు కావలసిన సౌకర్యములు తమ వారి మొదలగుతో చెప్పకొనుటకు ఎంత వీలొ శ్రీరాజే యూహించవచ్చును.

కద్దుకాలీయుడు.

కృష్ణామండల ప్రారంభ పాఠశాలోపాధ్యాయసభ.

భీమవరము.

అయ్యో, డిసెంబరు 12, 22 తేదీ, ఆంధ్రప్రదేశ్ లో భీమ వరము రేంజీ ప్రారంభపాఠశాలోపాధ్యాయ సభను గూర్చి మేము వ్రాసిన జాబును, చిత్తుతీర్థానములను, పాఠశాలవారిని యే యుండును. ఇటీవల 25-12-19-వ తేదీన బందరు, దివి తాలూకాల ప్రాథమికోపాధ్యాయుల లాక కాన్ఫరెన్సును చేసి యున్నాం. ఆ యుపాధ్యాయులకు గుడివాడ, ఎలూరు, బెజ వాడ రేంజీల ప్రాథమికోపాధ్యాయులను ముఖ్యులు ప్రాత్య పించి యీ రేంజీసభ మండలసభగామార్చి, మండలమునకు ప్రాథమికోపాధ్యాయుల మండలము నేకీభరించి మనకుగల కష్టముల నేకగ్రహణముగా మొదలెట్టుకొందమని మాకు తెప్పించిన, మారేచీసభకు మండలసభగా చేయుటకు సంకల్పించి నారము. ఇదియును వ్రాసిన రీతిగ 7-2-1920-వ తేదీన భీమవరమునందు కాన్ఫరెన్సు జరుగును. బెజవాడ వాస్తవ్యు లును ప్రారంభవిద్యార్థిముఖము నగు శ్రీమంతు ఆ జ్యోతేంద్ర కా శేత్వరారావు పంతులు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు అధ్యక్షులుగ నుండుటకు సమ్మతించిరి. కాబట్టి కృష్ణామండలోపాధ్యాయు లెల్లరూ, దూరభారమని యెంచక సభకు విచ్చేయుటకు ప్రార్థించుచున్నారము. ఇచ్చటికివచ్చు హింసా ఉపాధ్యాయుల కు భోజనాదిసౌకర్యము లొనర్పించును. ఈ మండలసభలో పాఠశాలపాఠశాలోపాధ్యాయులను, మిషన్ పాఠశాలోపాధ్యాయులను, ఇతర ఎయిడెడ్ స్కూళ్ళ మాస్టర్లను, బోర్డుస్కూళ్ళ మాస్టర్లను ఆవశ్యకము లగు విషయములు చర్చించబడును. కాబట్టి యెల్లరును దిచ్చేయుటకు ప్రార్థించు. ఫిబ్రవరి 7 వ తేదీ కనివారము సభకు విచ్చి నితర రేంజీ యుపాధ్యాయులకు కనివారమునకుండును రెండుదినము లయినను ప్రయాణమునకు నెలవు కావలయును గాన బోర్డు ఉపాధ్యాయులు ఆయాతాలూకాబోర్డు ప్రసిడెంటులకు దరఖాస్తు వ్రాసికొని పాఠశాల కొక యుపాధ్యాయుడు చొప్పున నయినను వచ్చుటకు నెలవులాంద నేడుచున్నారము. నెండువర్గా ను నెక్రతురితా వెంటనే తాలూకాబోర్డు ప్రసిడెంటులకు రెండురోజుల మెమిమెంట్ ప్రార్థనాశ్రయముల సమర్థనకలెను.

భీమవరమునకు మార్గము.

రాజేపల్లిగూడెము స్టేషనులో రైలునిగి యచటి కాలు మైళ్ళదూరమందున్న చిలకలంపాడునకు బండిమీదగల్చి య చట వడన నెక్కినవో గొల్లలతోడేకలెచ్చును. గొల్లలతోడేక లో బండినెక్కి రి మైళ్ళ దూరమందున్న భీమవరము రావచ్చును. 22 వ తేదీన ఆంధ్రప్రదేశ్ లయందు ఆంధ్రప్రదేశ్ లవడిన చిత్తు తీర్థానములను, చుట్టొన్ని తీర్థానములను సభయం దుపాదించబడును.

భీమవరము. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు, నందుల సుబ్బా రాయశర్మ.

మనుదవల్లి

(స్వకీయవిలేఖకుడు)

శ్రీ శ్రీమంతుల రా. బ. కం. వీరేశలింగం
పంతులుగారిచేత ప్రదర్శనము.

మనుదవల్లి, డిసెంబరు 20. — భీమవరం తాలూకా మనుదవల్లి గ్రామమునాని శ్రీ వీరేశలింగం కమాజము వారి కలన కియ్యారు చేయించబడిన శ్రీ పంతులుగారి చాయాపటము ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వము సుభు సుపాగార పారిశుభ్య నకు చి లకమర్రి శ్రీ శ్రీవృత్తినిహంపంతులుగారు 28-12-19 తేదీ ఉద యము 9 గంటలకు ప్రదర్శించిరి. ఆ సమయమున తమ సహజ వాగ్దహారో సభ్యుల నోలబడించుచు పంతులుగారి శాసనములను కార్యదీక్షను నిశ్చలత్వమును కొనియాడి వారు గతిం చినను మృత్యుశ్రీ అని ప్రశంసించిరి. చాయాపటప్రద ర్శన సమయమున లక్ష్మీ వృత్తి నింహంపంతులుగారును సభ్యులును ఆపారదానభావమును ముగిసి వీరేశ లింగము పంతులుగారిని సంస్మరించుకొనిరి. చాయాపట ని ర్వాణమునకు సహజమువారికి వ్యయమున రు 80 లలోను కొంతభాగముగ్రామపు వారీరక్షణము భరించి పంతులుగారి మొదలగునగుల భక్తిగౌరవములను కనబరచుట ఎంతయు సరిగినదియను.

ఆ సహజభావపు ఆదర్శముగ గొని ప్రతివారును సు భూవృత్తియను పాటుపడవలె ననియు, రాజమహేంద్రవర మున గాని చెప్పి పురియందు గాని నిర్మించబడవలె పంతులు గారి శిలావిగ్రహము లేక కంచుగ్రహమునకు అందరును తగు ధనసహాయమును చేయవలసిన దనియు తమ అంత్యోప శ్వాసమున అభ్యుత్థులు హెచ్చరించిరి.

శ్రీ వీరేశలింగం కవి కమాజముయొక్క 22-వ వార్షిక వార్షికము నింకమర్రి లక్ష్మీవృత్తినిహంపంతులు గారి ఆధిపత్యమున 28-12-19 తేదీ మధ్యాహ్నము జరిగెను. వివిధ గ్రామములనుండి 200 మంది సభ సభ్యులకుండిరి. మనచేతను ఆర్థికస్థితి చాల శోచనీయుగ నున్నదనియు అది బాగువర చుటకు జనసామ్యమునకు జ్ఞానాభివృద్ధి కావలసినయు అట్టి జ్ఞానాభివృద్ధికి ముఖ్యమార్గము గ్రంథాల అనుబంధము వికసించిరి. కార్యదీక్షగారి రిపోర్టులను సహజము మండిస్తేలో నుండి ప్రశంసనీయుముగ పనిచేసేటటు తెలియచున్నది. గ్రంథాలయాలకర్తలను గురించి నరసింహరాజు నిడమర్తిలక్ష్మీనారాయణగారు ఆ ప్రశంసలుగూర్చి పండిత కర్ణమూని కామ కాశ్రిగారు ప్రశంసించిరి. ఆ సమయమున ఆ గ్రామపు వారీ ర్షు మొకతె అంబుజపు కావ్యరసిధికింద రు 10 ల నిరాశ మొనగినదని గొంపుల కెంతయు సంతసించుచున్నాను.

అభ్యుత్థులు తమ అంత్యోపశ్వాసమున పూర్వకాలము నుండియు శ్రేణివరకు శ్రీలు అంతు చేయుచున్న శ్రీలకు వారి మణులు మనచేతముగ శ్రేయముపాత్రార్థములను ప్రశంసించి నీతి దీప్తయింతి, జనులచేటి, సంఘక్ర, జాన్మి రాణీ మొం ఉదాహరణముల జూపిరి. ప్రస్తుతశ్రీల కాధరణముల యందును, సుగమము శివాలయములు నిర్మించుటకుందును మాత్రమే ఆసక్తి యందుననియు అట్లుగాక ఈమె గ్రంథాల లభివృద్ధికి కానరాచేయుటచే శ్రీలు శాభివృద్ధికి తమ తగుల పాధ్యులను తెలిసికొని రజులు కిది నిదర్శన మనియు ఆమెను స్తుతించి సుగమము దేవాలయములు నిర్మించుటకంటె సరస్వతి ఆలయములు నిర్మించుట ఇప్పుడు శ్రేయమున కెక్కువ యవసరమనియు అందుచే శ్రీగ్రామమునకు తప్పక ఒక సర స్వతిఆలయము నిర్మించవలసినదనియు సభ్యులును హెచ్చరిం చిరి. అభ్యుత్థులకు వందనములతోను మంగళహారతులతోను సభ ముగిసెను.

నాటిరాత్రి మండవల్లి వెంకటరమణయ్యగారు వచ్చే లోపాభ్యాసము హరికథ గాచించిరి.

చివ్వాడ.

(ఒక విలేఖకుడు)

వర్తము.

చివ్వాడ, జనవరి 4:—చిత్తూరుజిల్లా చిరుకనితాలూకా చివ్వాడ గ్రామము దయవారు రోజులకు వర్త మలితీర్తముగ యుచున్నందున వేరుకేసగ, రాగెనైలులు సకాలమున తెల్పు ంద నీలలేక ప్రస్తుతముందు వరివైలులకు నష్టముగ నున్నది.

పశువులమేత.

పశువులకు చాలినంత కనవుగాని కంచెలుగాని లేనం దున మేపులేక వ్యాధిపాలగుచున్నది.

బోర్డుపాఠశాల.

దొరకనమునాన 8-9-18 తేదీని మాయూర నాగ్రామ పాఠశాలను స్థాపించియుండిరి. అందు ప్రధానోపాధ్యాయులుగ చి. కృష్ణ స్వామిశెట్టిగారు పనిచేసి చాలకృత్తిచేప్పిరి. వారు మొన్న మొన్న బదలాయించు గాబడి మరియొకరు కచ్చిరి. పాఠశాల ప్రస్తుతము చాల హిసాబితకి కచ్చియున్నది.

బాలభద్రాద్యయము.

చిరుకని బాలభద్ర శిష్యోస్థానమున కయ్యలై కచ్చివ ఇద్దరు ముగిసెను ఈయూర నాగ్ర పటాల మేర్పరుత బ్రయ త్నించుచున్నాడు.

పంచాయతీ.

ఈయూరి రోక ఇక ఫారీ మల్ పంచాయతీ యొక్కది గాని నదిగా తనిచేయుటలేదు. నుమమెంబర్లందరు మేల్కొం చి గ్రామాభివృద్ధికి చాటుపడుట శ్రేయము

పోస్టాఫీసు

ప్రస్తుతముందు ఆకంగులం బ్రాంచాఫీసుకల్ల నీయుంకి పాకర్లము లేనందున చివ్వాడ పోస్టాఫీసుకేను గ్రామవాసులు బ్రయత్నించుచున్నాడు. గ్రామస్థుల వింతి పోస్టల్ అధికారులకు గమనించుట మంచిది.

గ్రంథాలయము

ఉత్పానముతోన తనిచేయుచున్నది.

ప్రత్యేకపు ఖాళీ అమ్మకము.

మిగుల చొక్కధరలు.

ఇంటివైక	ఇంటివై	ఇంటివైక
కప్పుమెంతులు.	కప్పులు.	కప్పుమెంతులు.

మిక్కిలి మేలైన మంగుళూరు ముగిరి హెన్స్ గును ముగిరివెంటలు ఇప్పుటిమోస్తరుల నకువదిలి అవియుక్తములు, రోటిరీవెన్సు, జగ్గిమిట్టలు, పాలిమర్లు, మున్నగు వాని సహాయముచే తయారుచేయుచును. అర్జును ఇచ్చివ ఇప్పుటిమోస్తరు ఇటుకలు, శ్రేష్టమైన ఇంటివైకప్పులు, ప్లాక్ ఇటుకలు, హాల్ ఇటుకలు, రిడ్జులు (ఇంటివైకప్పు వెన్నులు) ప్లాస్టుక్వైలెట్లు, వెంటిలేటర్లు (ధారాశక్తిగా కుద్ర మైనగాలి ప్రవహించుటకు చేయు పాథనములు), ఆలంకార మైన, సాదామైన లోకప్పులు, క్రిందపరమరాష్ట్ర (ప్లాస్టెన్సు) (నీలింగు) మొదలగు అన్నివిధములైన బిచ్చములును పగ్గించుకత్తెతో, కేసీంగుకత్తెతో, పురమాన్ గా తయారుచేసి బిరుగు శాటిరీ, (డ్రాయినేజీ గొట్టములు, వెన్నులు కంపులు) జీనురీగొట్టములు, సరీ కేళాంపాజివక్ మొదలగువి మూడ రియూడచేయుచును. ఒకచారి అద్దరు ఇచ్చి మాడ ప్రాధున. ఈ క్షరములు ఈ క్రింది విలాసమునకు క్రాయకలెక.

మానేజరు, బి. ఎన్. ఇంద్రప్రస్థ్ మల్ హాంమ్, (1876) పోస్టు ఒల్లూరు, (కొచ్చిన్ స్టేటు)

Manager
B. N. Industrial Home
P. O. Ollur (Cochin State.)

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయోపద్రములు.

వృహత్ మందాహ్వాదిత్యాద
రక్షమును శుభ్రవరములలో ప్రకల్పమైనది.
1 హాను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రవర్ణగుటి
మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ
చనిచేయును. తులం 1-కేరు 1-0-0.

వానపలేహము
దగ్గునకు మంచియందు.
1 హాను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియునాంగ్లేయభాషలో
జరుపవలయును.

జాండూ పార్శ్వస్వాటికల్
వర్షు

ఆయుర్వేద యోగధర్మముల చేయువారు
జాంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works
The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13

649 నమకము 1842

బంగారు, వెండి, రత్నములు

నగలును, ఇతర వస్తువులును
వాతీను యిచ్చిన పుచ్చుకొని వైకము ఇవ్వబడును.

ఉమ్మిడి - రామయ్య శెట్టి,
గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

2వ, చైవాబజారురోడ్డు, మదరాసు.
సగలు వాణ్యముగాను, భూమిశోధన సరియైన ధర

లకు తయారుచేసి విక్రయించుట మంచబడును. తయారు చేసిన లేనిలాటివి అతిక్రమముగా అగ్రరుమేరకు తయారు చేసి ఇవ్వబడును. ఒకచారి అగ్రరుఇచ్చి సగలు తయారు చేసినవిచ్చి వారికొనాని మామయ్యకం తెలుసుకోవచ్చును.

గౌతా కంపెనీ, (1847)
6 రాటనబజారు చెన్నపట్టణము

ధరలు చాల తగ్గింపబడెను

ఎలెక్టా వెన్టెడు, గ్రాండు, గౌతా లీడరువాచీలు
బహుమనుషులు చాల తక్కిన ధరలకు విక్రయించబడును.

కొచ్చిటికి ధరలు 100-కి
10, 25, 30, 40 మంతున గూడ తగ్గింపబడెను.

మీకు మా అంగడికి వచ్చిన మీకు మంచిలాభము కలుగును.

ఇదివర కీ రాజధానిలో నిట్టి సౌకర్య మెన్నయును చూపబడలేదు. కాన నీరొప్పు సమసాయమును చుట్టముగా నుక యోగింపును. శ్రీలంకలారము పుకముల కావ్యకర.

Grand Reduction Sale
Gautha & Co.,

6, Rattan Bazaar, Madras.

Of Electa. West- End, Grand and Gautha Lever Watches, of different varieties and patterns at Special reduced Prices.

Some Goods Sold 10, 25, 30, 40, per cent. Deduction on Prices marked according to the nature of Goods, since a large Consignment of fresh goods expected from factories.

You will be benefitted by GOING TO OUR SALE ROOMS. Avail this Grand Opportunity. Ever Offered in this Presidency.

For Ladies a Jewel and for Gentlemen a necessity

NATURAL. (1860)
OIL PAINTINGS

AND
LIFE LIKE

Bromide Enlargements
SPECIALITY

AT
A. RATNA & CO.
157, Broadway, MADRAS.

TelePhone No. 620.
Post Box No. 116.
Telegraphic Address:
'RATNACO,' Madras,

రంగుల చిత్ర పటము

1-1 0-1-0 12 చతులకు 0-9-0.

వి. పి. కిరీటము ప్రకృతి.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము,

హైదరాబాద్ 212 మదరాసు.

ఆంధ్రోద్యమము.

మొదటి యొ దాండ్ల మహాజననభయందలి

సామాన్య సంఘాధ్యక్షులు, సామాన్యకులు, యువసామన్య

ముఖ, వారి శిష్యులముఖ, శిష్య శిష్యానుముఖములు.

తల రూపు 1-8-0. పోస్టేజీ 1-0.

అండ్రిస్ త్రికా కార్యాలయము, 7, కంబాల్ స్ట్రీట్, మదరాసు.

సర్వవృత్తిక విషనంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ ట్రేడు మార్క్)

హైదరాబాద్ నమ్మవారు సంకల్పముతో పోవుదురు.

గుణములేకని రుజువు చేయువారలకు రూ. 100 ఇవ్వం.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునకు నుండే

కలసిన ముఖ్యోపకరణము. ఆంధ్ర

ముఖానికి, పోస్టేజీ ద్వారా పో

క్షాంతిచేయుదురు. ఎన్ని దినము

నాంబినను మందు గుణములుగాని.

తెలుగుల మాత్రమే కాక ఎలక,

కోకి, పాము, జిడ్డు మొదలగు

విషజంతువుల కాటులకు నువ్వయో

గించును. తల పాకెట్ 1-8 0-0.

పోస్టేజీ 0-8-0. 1 దబ్బా పాకెట్

తల రూ. 5-0-0. పోస్టేజీ 1-0.

హైదరాబాద్ 2 హైకోర్టు రిజిస్ట్రేషన్ నంబర్ 109 కి పోస్టేజీ ఇవ్వం

కర్రకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును

విరూపాక్షా:— ధన లక్ష్మి 30 పెన్సి.

1.6 పెన్సి కేకే ట్రేడ్, పిల్ల, సాకారులకు పోషక, మదరాసు.

విప్లవక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధి సారసపరిల్లా

అపరిమిత రక్తములన జనించు శాస్త్రములకు

జీవమువంటి మందు. మరుపులను, మచ్చలను, గండములను,

భిండ్లను, పూర్వములను అన్ని విధములన గలుగు చర్మ

రోగములను పోగొట్టును. (రిజి)

విక్రీతి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

వనోపధి సారసపరిల్లా గుణ విమృశి నిస్సంశయము.

కూడమైనను మధ్యరచ్చినను అన్ని విధములైన రోగములను

పోగొట్టును. కీరమునందలి సాదరసోపధిములను, మలబద్ధ

ముఖ కాల్షసంబంధమును పోషకుల పోగొట్టెత్తును

మృత్యువరమును. కీరగారోగమును గలుగజేయదు. 16 రోజుల

వరకు మందులు 4 కోస్టు బుడ్డిలో అమ్ముడును.

పొత్తిలరు.— పి. డి. సావంత్,

144. ఫననవాడి, నెం 2 బొంబాయి

Proprietor: P. D. SAVANT,

Fanaswadi, No. 144, No. 2, BOMBAY

పాశ్చాత్య పేంకటాచలవర్ణితులవారి

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాపథములు.

1. లక్ష్మీవిలాసరక్షణము:—లక్షోపలకుల ప్లేగురోగము

కు లక్ష్మీవిలాస రక్షణములన నిరోధియున్నాడు. ఒకే

యొక లక్ష్మీవిలాస రక్షణముల సీసా శమయెద్ద నుండేనే

ప్లేగుకు సంకల్పమునైన సిద్ధాపథము చేర్చి తేలి

తామే సంకల్పముగ బల్యములు. దినజ్వరము, మాడ

శాల్య జ్వరములు, నన్ని పాతము మొదలగునవి కష్టక గుణ

మగును. సీసా 1-8 1-0-0, రి.కి 1 ఇవ్వం. (594-801)

2. క్రినివాసరక్షణము:—ప్లేగుగడ్డలకును, నందుల నొప్పి

పోవుటకును మంచిమందు. సీసా 1-8 0-8-0, రి.కి 1 ఇవ్వం.

3. వైశ్యాసరాసరక్షణము:—దీనిని సేవించినప్పటి నుండియే

మ రక్షణము కట్టిక (కలరా) వాంతివేర్చి, కీరభేది, అల్సర్

భేదు చుండును కాగలదు. సీసా 1-8 1-0-0, రి.కి 1 ఇవ్వం.

4. లక్షణభేదము:—బిడ్డలకు బలకారి; తియ్యని

మందు. ముఖము, మలబద్ధము, అజీర భేది, కృకర్యము, కడు

పుద్దియందుకు, అకలితమందుకు మొదలగునవి గుణమును

బిడ్డలకు పుష్టిగలవారగుదురు. సీసా 1-8 0-12-0 రి.కి 1 ఇవ్వం.

5. లోకామయవార కన్యూరిమాత్రము:—బిడ్డలకు రక్షణ

శుభముదినవారికి, బొలింకలక తత్తుగుణ

కారి. మందము, వడికము, దగ్గు, అజీరము,

కీరవాతిం, పొగ్గవాయువు, మలబద్ధం, జ్వ

రం, చలిజ్వరము, దుర్బలము మొదలగు యిం

కవనక రోగములను గుణములే యును.

250 ముక్కలు Xల సీసా 0-4-0

రపాటు కర్రతో 5-8 1-8-0

" " 12-8 2-18-0

" " 25-8 5-8-0

ప్రతి కొవధముతోకూడ అవసరము తెలుగున పంపబడును

శ్రీ సీతారాధున వైద్యశాల, మైసూరు

సుందరము ! లాభకరము !! ఉపయోగము !!!

ఆంధ్రమైన 1920 క్యాలండరు

జనవరినెల 31 వ తారీఖులోపుగ మా మందులను నొకేసారిగ 6 రూ॥లకు కొనువారలకు

ఒక క్యాలండరు ఉచితముగా పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-6-0.

మొత్తముగా కొనువారలకు ధర తగ్గించి యివ్వబడును.

వి. పి. గ కాక ముందుగా చీట్లు పంపినవారికి క్యాలండరు చేరకున్నచో మా జవాబుదారి యుండదు.

కొలదిప్రతులు మాత్రమే ముద్రింపబడినవి. కావలసినవారు వెంటనే తెప్పించుకొనుట యుక్తము.

తామర తైలము | పండ్లపాడి | మోహినితైలము

డబ్బి 1-కి 0-6-0 | డబ్బి 1-కి 0-2-0 | సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యామృతము.

దగ్గు, తైలము, పడిశము, రొమ్ముపడిశము, తలనొప్పి, వాయువునొప్పులు, పోట్లు,

బెణుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యామృతము.

చక్కని డబ్బితో సహా తల రూ. 0-10-0; డబ్బా 1-కి రూ. 5-12-0. పోస్టుఖర్చులు వేలు.

అమృతాంజనం డి పో, } 109, ఫ్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి,

6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఇంజీరియర్ క్రూ డ్ ఆయిర్ ఎంజనులు 1948

వంతం తిక్కవ ! సమృద్ధి అధికము ! ఫలము ఎక్కువ !

క్రకృత పద్ధతి నవనరించి తయారు చేయబడినవి.

క్రైండింగు మిల్లులు, ఆయిల్ మిల్లులు, అన్ని రకముల

కంపులు, కలర్ క్రైండింగు మిషనులు, సా బెంచీలు, బేలింగు

ప్రెస్సులు, సిలిండరు నూనెలు, బెల్టింగు, మిల్లుజెన్న స్ట్రోక్సు

మొదలగు ఇతర అన్ని రకముల మిషనులు మావద్ద తయారుగా

య్యవి.

P. G. Masker & Co.,

Engineers & Contractors,

Appollo Street, Fort, Bombay.

మిక్కిలి గణనమైన వరిమళ్లద్రవ్యము

టట హారు (రిజిస్టర్డ్)

వరిమళ్ల **గిన్నిటికి నిది రాజు**

ఇండియా శత్రువులను జరిగిన అన్ని ప్రదర్శనములందును చాల

కలకములను ప్రకంసా కరములు నియోజింపబడినవి.

దీనిలో సారాయి సంబంధ మేమియును లేదు గాన అచార

వరులందరునుగూడ దీనిని నిరభ్యంతరముగ నుపయోగింపవచ్చును. ఈ

విధములగు పుష్పముల నుపాసన దీనియందు గలదు. ఒకటిరెండు

చుక్కలు జీలుములుమీద వేసిన చాలును. అప్పుడే రోజితెచ్చిన

పువ్వులకుల ప్యాపించు వరిమళ్లయందు వరిమళ్ల మనవికముగ

వ్యాపించుచుండును. దీని నుపాసన నిలచునంతకాలము వరియే వరి

మళ్లద్రవ్యముతోను నిలువదు. పెద్దపైజా (అర అవున్సుబుడ్డి) రు 2-0-0

చుక్కపైజా రు 0-12-0 చిన్న పైజా రు 0-8-0 వి.పి. చార్జ్ రు 0-5-0.

మిష్టములందు రోరనివో క్రింది పోల్ ఏజెంట్లకు వ్రాయుదు.

ఆంస్లో ఇండియను డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

(D 126 W 100) 155 బామ్బాయ్ సీట్, బొంబాయి.